SAN-ANTONIO
MERGE,
San-Antonio
virtual project
1

SAN-ANTONIO
MERGE.
SAN-ANTONIO
Original: Y’A BON, SAN-ANTONIO
Colecţia San-Antonio nr. 01
Traducere de
JEANNE-CLAIRE LUTIC

http://www.virtual-project.eu/
Editura Forum
1992

ATENŢIE

Mulţi autori încearcă să fie luaţi în serios, anunţând la începutul cărţilor lor[1] că personajele sunt imaginare, fictive etc. În ce mă priveşte, ţin să precizez înainte de a porni, fără vorbărie inutilă: personajele acestei cărţi[2] sunt absolut imaginare şi fictive. Orice asemănare cu vreun personaj care există, a existat sau ar trebui să existe nu este decât o pură coincidenţă.

SAN ANTONIO

CAPITOLUL I

Bătrânul nu spusese nimic şi vestea plesnise ca elasticul de la chiloţii unei actriţe în timpul unei întreruperi de curent.

Vestea pornise de la Bătrânu', aşa cum porneşte Ronul din Saint-Gothard, se răspândise la etajul al doilea, coborâse de-a dura scările, se năpustise în birourile de la unu, inundase cuşca portarului şi înecase centrala telefonică care a început să zbârnâie. În curând tot Parisul cu comunele învecinate ştiau că dragul, demnul, venerabilul, cuviosul, amabilul, tandrul, plăpându-l şi răsuflatul Pinaud, zis Pinuche, zis Pinuchet, zis Fosila îşi dăduse demisia.

Vestea a aterizat în biroul meu chiar în momentul în care curajosul Bérurier, cocoţat pe un scaun se spăla pe picioare în chiuvetă. Şi le spăla alternativ, ceea ce îl obliga să stea în echilibru câteva clipe într-o labă. Aflând că Pinuche ne părăsea, Grasul a trântit o înjurătură şi s-a sprijinit din greşeală pe piciorul scăldat în chiuvetă, în loc să se sprijine pe cel de pe scaun. Biata chiuvetă, care se cam săturase de aceste abluţiuni neobişnuite, a hotărât să-

1 Mă văd nevoit să folosesc acest termen, deoarece limba franceză este mai puțin bogată decât se crede.

2 Idem.

şi dea şi ea demisia. Specialiştii în cercetări nucleare ar vorbi despre o demisie în lanţ. La solicitarea piciorului de elefant al Matahalei, ea a cedat şi inspectorul Bérurier s-a pomenit aterizând pe fundul mare ca o pară mălăiaţă. Şi cu un ciob de faianţă cât un corn de rinocer înfipt în slănina din partea cea mai puţin nobilă şi cea mai grasă a persoanei sale.

Roşcatul Mathias ne anunţase vestea dintr-o răsuflare şi fără să-şi asigure o rezervă îndestulătoare de oxigen.

— Ştiţi ce s-a întâmplat? Pinaud şi-a dat demisia şi Bătrânul a acceptat-o.

A doua parte a frazei avea într-un fel (şi chiar în celălalt) mai multă importanţă decât prima; nu era prima dată când întristatul îşi oferea demisia, dar era prima dată când Administraţia i-o accepta.

Uriaşul şi eu însumi am crezut la început că e o farsă şi am socotit-o de prost gust.

— Ce păcăleală mai e şi asta, Mathias? am bombănit eu.

— E adevărul adevărat, domnule comisar, Gouthier era la Bătrânul şi a văzut scrisoarea.

Sosirea inopinată a lui Pinaud mi-a spulberat ultimele îndoieli. Smulgându-i Grasului corpul străin care-l nimerise din greşeală, l-am interpelat pe întristarea sa.

— Ce aud, bătrâne? Ne părăseşti?

Pinaud a aprobat. Nu era prea mândru, cu faţa lui palidă de constipat cronic, cu mustaţa decolorată de chiştoace, cu pleoapele căzute ca nişte jaluzele stricate şi cu confeti de foiţă de ţigară pe buzele-i fleşcăite.

Şi-a înghiţit o smiorcăială jalnică şi a zis:

— Să-ţi explic.

Lamentaţia aceasta fiind prin ea însăşi o mărturisire, am explodat:

— Pinaud, eşti un individ josnic. Un sălciu şi un scârbos. O emanaţie împuţită a neantului. O concretizare abjectă a tâmpeniei umane. O zdreanţă nenorocită uitată

de gunoieri. Un…

Băiatul n-a mai rezistat.

— Nu vorbi aşa, Tonio, nu merit. Ştiu că ar fi trebuit să-ţi spun, dar n-am făcut-o fiindcă ştiam că…

— Ce ştiai, împuţitule?

— Că ai să mă convingi să nu fac asta. N-aş fi putut lupta contra voinţei tale.

Era tâmpit dar emoţionant, Pinauche. Un fel de băieţel bătrân care nu se ridicase niciodată la nivel uman. Un tip bine intenţionat, plin de tandreţe şi de candoare.

— E o lovitură dură pentru mine, i-am spus.

Bérurier a început să geamă ca un taur pe care veterinarul s-ar pregăti să-l deghizeze în bou.

— N-aş fi crezut niciodată că se poate, se lamenta Grasul, prin apa de vase care îi curgea din ochi. Să ne faci nouă una ca asta! Făceam un trio atât de frumos în trei.

Şi s-a înfuriat adăugând pe un ton sacadat:

— Dar ce ţi-a trecut prin tărtăcuţă, sonatule?

Pinaud s-a explicat. Multe lucruri îi motivaseră decizia: avea arterioscleroză, reumatism articular, colici nefritice, colici frenetice, plăci varicoase, o bronşită cronică, aritmie, ceva hipertensiune şi migrene la dovleac. Dar motivul oficios, adică cel adevărat, era următorul: moştenise o cârciumioară spre Vincennes, iar visul lui Pinaud era, ca şi al boxerilor în retragere, al fotbaliştilor terminaţi, al derbedeilor pocăiţi şi al lyonezilor să aibă o cârciumioară.

— Cumnatul meu, fratele nevesti-mii, îl ştii, Joachim Dubellet a mierlit-o acum trei luni. Cum n-avea nici nevastă, nici copil, nici concubină, legătoarea lui universitară este doamna Pinaud. Îmbătrânesc, San-Antonio. Sănătatea mea e cum o ştii; pe scurt, după ce am cântărit avantajele şi dezavantajele şi am evaluat lucrurile…

Aflând că preţiosul său coechipier părăsea Poliţia pentru a ţine o bodegă, Béru şi-a şters lacrimile. Demisia colegului său avea un aspect care nu-i displăcea deloc.

— Tu în spatele unei tejghele manevrând clondire, o să fie ceva profitabil, a murmurat Grasul.

Aceasta a fost concluzia evenimentului.

S-a pus apoi pentru noi o gravă problemă: cum să sărbătorim în mod demn plecarea lui Pinuche? Prietenii mei Royce şi eu însumi, băiatul unic şi preferat al lui Félicie, ne-am hotărât să organizăm o petrecere în cinstea lui. Am făcut lucrurile în stil mare. Am închiriat sala de şedinţe a Academiei de Domino *în door* din Levallois, am împodobit-o, am amenajat-o şi menajat-o şi am organizat un program de înaltă ţinută artistică. Spuneţi şi dumneavoastră (sau dumnealor): la ridicarea cortinei: fanfara Două Treceri (trecerea de pietoni şi trecere la beci), societate armonică, dacă nu armonioasă, a păzitorilor ordinii din comunele suburbane, îndepărtate, apoi în ordine: ajutorul de brigadier Balochard, bariton lejer, cu aria „Pupă-mă în curte" apoi ansamblul „cătuşele" interpretând actul doi din „Văduva Poignet", o dramă a singurătăţii. Apărea imediat clubul bulimic din Bouffemont cu un număr de gastro-enterită acută executat fără file sau muşchi file şi nici biftec. Urma o pauză plasată sub înaltul patronaj al vânzătorilor de castane.

În partea a doua aveam pe domnişoara Cassoulait o toulousancă rudă cu un şef de jandarmi, care promisese să se radă şi să cânte aria cea mare din *Acneea* iar înapoia ei dacă îndrăznesc să spun aşa, brigada rutieră îşi prezenta talentele făcând nişte loopinguri impresionante. Studiind acest program, am observat că lipsea un prestidigitator. Iar un spectacol de varietăţi fără prestidigitator e ca o nuntă fără ofiţer. Am întrebat deci la toate serviciile de poliţie, la brigăzile teritoriale, la jandarmerii, la securitate, la poliţia judiciară, la serviciul de informaţii, la DDT, la QED, dacă n-au în rândurile lor şi chiar pe tuşă vreun băiat în stare să facă scamatorii, dar ne-am pierdut vremea. Un băiat de la Moravuri ne-a propus să facă nişte trucuri cu dame (văzuse emisiunea televizată despre prostituţie) dar jonglerii nu ştia să facă, nefiind nici bâlbâit, nici filipinez

de origine. Executorul pedepselor capitale se oferi să ghilotineze un client la sfârşitul primei părţi, cu condiţia să furnizăm sunetul şi să nu se televizeze spectacolul, dar cum la reprezentaţia respectivă urmau să asiste şi doamne, am respins această propunere ca şi pe precedenta.

Era cât pe ce să renunţăm când s-a manifestat un personaj de cea mai mare importanţă. Numele său era Bérurier.

— Hai că mă faceţi să râd, a spus el scuturându-şi râtul pe butoiul care îi ţine loc de umeri. Vă arăt eu şmecherii.

— Te pricepi? ne-am mirat noi.

— Nu, dar pot să învăţ. La urma urmei, există profesori de magie. Dacă îmi pun eu mintea, vă trântesc un număr de n-aveţi idee ce poate să dea.

După ce spuse acestea, cu acea sobrietate de gesturi care făcuse din el teroarea bibelourilor de porţelan, Béru şi-a pus mâinile în şold şi a întrebat pe un ton provocator:

— Ei?

S-a făcut atunci o linişte grea de gânduri neexprimate, pe care eu am întrerupt-o primul.

— Mi se pare o idee grozavă Grasule. Îţi lăsăm mână liberă!

Colegii mei au tresărit, dar eu i-am liniştit dintr-o privire.

După plecarea lui Béru cu craniul plin de proiecte, m-am întors către onorabilii mei confraţi.

— Domnilor, le-am spus eu, poate nu vom avea cu inspectorul Bérurier un număr de prestidigitaţie bine pus la punct, dar cel puţin suntem siguri că o să avem în program un număr comic. Care îl compensează pe celălalt, nu-i aşa?

CAPITOLUL II

Există tipi care au văzut golful Neapolelui şi care n-au mai revenit de acolo pentru că s-au înecat în el. Alţii au

trăit bătălia de la Verdun şi au fost decoraţi pentru asta, alţii se găseau la Agadir în momentul cutremurului şi l-au povestit în France Soir. Ei bine, pot afirma pe cuvânt de onoare că, de acum înainte vor fi şi cei ce au asistat la numărul de prestidigitaţie al lui Bérurier şi care vor putea spune generaţiilor viitoare: „Eram şi eu de faţă”.

Mai întâi, să prezentăm personajul. Grasul închiriase un frac în care semăna cu un pinguin uriaş. Pentru a găsi un veşmânt în stare să-l încapă, Béru trebuise să aleagă unul cu trei măsuri mai mare decât normal. A reuşit să-şi instaleze în el umerii de luptător şi pântecul ca o carlingă de avion, dar coada fracului atârna pe jos iar crăcii nădragilor, cu tot kilogramul de ace de siguranţă folosit, semănau cu două acordeoane desfăşurate. Nu mai vorbesc de mâneci pe care le suflecase vajnic.

Asta în ce priveşte fracul. Dedesubt avea o cămaşă cu dungi albastre şi violet, o cravată ecosez, şosete verzi şi în picioare nişte troace cu tălpile mai groase decât Larousse-ul în şase volume. Vă spun eu: o minunăţie. Fotografii nu mai puteau de bucurie. Nici regina Angliei să fi venit, pe patine cu rotile şi în fustiţă de balet, n-ar fi avut mai mult succes.

În culise, Grasul îşi pudra grav cu talc lăboaiele.

— Profesorul meu m-a învăţat să fac aşa, mi-a explicat el, pentru îndemânare, ajută.

Pe scenă, domnişoara Cassoulait are un frumos succes. După marea arie juvenilă din *Acneea*, ea intonează aria bijuteriilor din *Burma.*

— E o capră în toată legea, bombăne Matahala ştergându-şi mâinile pe cravată. Noroc că sunt eu aici, să-i fac să vibreze. E adevărat ce mi s-a zis? E şi prefăcutul în sală?

— Aşa se pare.

— Ei, drăcie! Bine am făcut că m-am înţolit ca un lord.

Mă abţin, ceea ce este meritoriu.

— De ce nu ţi-ai pus o cămaşă cu plastron? întreb eu.

Grasul îşi înşurubează cârnatul mijlociu în tâmplă.

— Ce eşti tra-la-la? Doar nu mă însor…

— Vine rândul tău! anunţă sergentul Bambois, care face pe regizorul.

— Sunt pe fază, îl asigură Béru.

— N-ai trac? îl întreb eu.

— Mă iei drept o gagică, pe cuvântul meu, lătră zdrahonu. Tract, eu? În cinstea cui să am eu tract, hai?

Bat în retragere urgent şi mă duc să stau cu ştabii în sală. E într-adevăr lume bună: doamne cu blănuri, grăsani în costum bleumarin la două rânduri, ca să nu mai vorbim sau mai bine să vorbim de taica Pinaud în costum nou cu dungi gri care îşi dă aere lângă soţia sa bine coafată pentru împrejurare. Berthe Bérurier este şi ea acolo între Alfred Pomădatu şi soţia dumisale. Poartă o rochie cu imprimeu savuros, reprezentând nişte nuferi pe un fond de baltă. Are un colier de plută veritabilă în jurul guşii şi două lustre de Veneţia la urechi, precum şi o agrafă de baga încrustată cu mici diamante, ca o ilustră de Crăciun, în păr. Matroana tronează în primul rând. Pe umeri are o capă de vizon de crescătorie de iepure autentic şi cu cât parfum şi-a dat, ai putea petrece toată iarna în arenele din Nîmes fără să te plângi de curent. Pe scurt, este o persoană consecventă care vrea să fie văzută, care este şi va fi, până nu-i va pune cineva pe scaun o grămadă de furnici roşii.

Abia mi-am depus pe scaun partea cea mai voluminoasă a intimităţii mele că prezentatoarea (verişoara portarului unui poliţist) anunţă cu o voce sâsâită:

— Şi acum, iasă pe selebrul fachir Bey-Rhu-Rié!

Izbucneşte un răpăit de aplauze. Pinaud îndrăzneşte un răsunător bravo ca ţipătul unei foci căreia i s-a luat porţia de peşte uscat; Berthe muge, Alfred aşteaptă. Cortina se ridică. La început, scena nu este mobilată decât cu un cufăr mare şi o masă acoperită cu un covor negru.

Pianul-orchestră cântă imnul beurian „Saltelarii”.

Intrarea Grasului. Şi-a înnodat peste mutră un cordon de flanelă enorm în speranţa de a-şi întocmi un turban. S-ar zice că are un stup pe scăfârlie. Aplauzele se înteţesc. Olimpian, Bey-Rhu le opreşte.

— Doam'lor şi dom'lor, porneşte el, o să am onoarea şi avantajul să vă prezint câteva numere care nu e numere, nici numere rare!

Urmează râsul tare al Grasului care, după cum vedeţi şi-a pregătit cu grijă textul prezentării. Îşi drege gâlgâitoarea şi continuă:

— Pentru început, şmecheria cu inelele, pe post de mizilic, că sunt cinci (o pauză şi apoi cu toată expresivitatea de care e capabil): cinci cinele!

Triumf!

— E de milioane, gângureşte Balena lui frământându-şi sertarele de gelatină. Te şi întrebi de unde le scoate.

Pe scenă, Grasul se socoteşte cu inelele lui. Le-a îmbinat formând un lanţ mare, dar nu mai reuşeşte să le desfacă unele din altele.

— Să trecem la altceva, hotărăşte el deodată, pariez că doar n-aţi fi dobitoci şi aţi ginit sistemul. Iată acum o chestie care se merge tare şi cu forţă.

Îşi înfige lăboiul în buzunar şi scoate un pachet de treizeci şi două de foiţe pe care le arată poporului în delir.

— E vreun voluntar care vrea ca să se înfiinţeze pe scenă? întrebă Grasul, îndreptând spre public o privire voluptuoasă.

Se aude un muget:

— Eu!

Şi iat-o pe Grăsană că-şi smulge dintr-o sforţare cele o sută cinci kile din braţele curajosului ei fotoliu.

— Nu, protestează Béru, nu tu, Berthe, lumea o să creadă că e o păcăleală!

— Fac ceva pe lume, dacă nu-i place, răspunde voluntara.

În faţa unei asemenea ameninţări se face linişte.

— Am conştiinţa curată, afirmă Balena, urcând

treptele spre podium.

Ajunsă pe scenă, ridică şuncile care-i ţin loc de braţe şi privindu-şi bărbatul întrebă:

— Ei şi?

Bérurier aruncă setul de cărţi în evantai pe masă, apoi se întoarce cu spatele şi porunceşte:

— Trage una!

— Pe care vreau?

— Natural, râgâie Bey-Rhu.

Nu prea e mulţumit de asistenta lui, Grasul. Îl roade o nelinişte.

— Şi acum? întrebă caţa.

— Ai văzut-o bine?

— Şi încă cum!

— Arat-o publicului, să se zgâiască bine toată lumea la ea.

Berthe ne propune un opt de treflă normal constituit.

— Acum, porunceşte fachirul, vâro la loc şi amestecă totul ca pe o maioneză.

Docilă, soaţa iubită execută manevra.

— Doam'lor, dom'lor, îi dă cu gura Bérurier, aţi văzut că n-am văzut nimic. Şi totuşi prin fenomenul de transpiraţie a gândurilor, vă voi spune ce carte a ales doamna…

După ce spune asta, o prinde de încheietura mâinii pe Bertha cea grasă pentru a-şi obliga jumătatea (e un fel de a vorbi) să-i pună mâna pe frunte.

— Ai febră? întreabă Balena.

— Linişte! replică Grasul, mă reculeg.

— Ia un camion, să nu faci mai multe drumuri, îi aruncă un şmecher.

Grasul nu clipi.

— Doamnă, spuse el, pentru că aveţi fluid în mâini, voi putea să vă cunosc gândurile.

Berthe nu are numai fluid, are şi transpiraţie până şi în mustăţi. Îi curge pe bărbie, alunecă printre perii din barbă şi se pierde în decolteul larg cât tunelul de la Alma.

— Cartea despre care-i vorba este regele de cupă! proclamă Grasul.

Şi salută, dar Berthe îi scarmănă penele.

— Ce nu ţi-e bine? protestează ea.

Grasul se scutură.

— O clipă, face el, să mă concentrez…

Închide ochii, în timp ce nevastă-sa adresează publicului o mimică ce pune în cauză facultăţile mintale ale bravului bărbat.

— Într-adevăr, declară el, m-am păcălit: era asul de carou!

— Pe dracu’, ripostează Bertha.

Ilaritate. Bey-Rhu simte că se face de râs cu o viteză absolut supersonică.

— Păi atunci, ce! E o carte roşie? bâiguie el.

— Nu.

— Atunci una neagră? mai încearcă nenorocitul.

— Da.

Nu mai spera, şi asta îi dă încredere.

— Am ghicit, se bucură curajosul meu coleg, aleseseşi o pică!

— Nu! latră Bertha.

— O treflă? bâjbâie Grasul.

— Da.

El dă din umeri.

— Nu e chip să lucrezi cu femeia asta, tranşează el. Fluidul ei nu are nerv nici cât o baterie fără zamă!

Trebuie s-o înţelegi pe Berthe: are şi ea amorul ei propriu care sare în sus! mai există şi nervi sub grăsime! Se face Dunăre de mânie şi îi trânteşte o scatoalcă dobitocului ei făcându-l în fel şi chip. Lucru ciudat toate epitetele şi le alege la litera „p” din dicţionar[3]. Sala care crede că asistă la un scheci burlesc aplaudă. Auzind asta şi încurajat de aplauze, Béru vrea să dovedească superiorilor săi că ştie să pună la punct o tipă recalcitrantă. O împinge

3 Acesta fiind o ediție specială pusă la dispoziția familiei Bérurier de un liberar specializat în texte necenzurate.

violent pe doamna Béru şi sus-zisa doamnă cade în fund. Ca să se ridice, spumegând de o furie asemănătoare unui ciclon şi unei catastrofe feroviare, ea se agaţă de masa scamatorului. Femeia asta care se agaţă este o Agripină. În urma efortului ei de a se ridica, şubreda masă se răstoarnă. Dar vai! sub dublul ei fund se ascundea un acvariu cu trei peştişori roşii şi şase litri de apă care vieţuiau unii într-alţii în deplină armonie. Acvariul cade în decolteul Berthei care mai văzuse el peşti, dar nu aşa de zglobii. Apa o inundă, ea strănută şi iat-o pe Agripina gripată. Peştii care şi-au greşit drumul şi n-au studiat conştiincios harta căilor navigabile din B.B.[4] se dispersează în elevatoarele ei. Grasa Bertha urlă, vociferează şi cotcodăceşte deoarece peştişorii o gâdilă. Béru vrea s-o ajute să se ridice, că aşa e el, colegul meu: galanteria franţuzească înainte de toate! Dar în clipa în care se înclină să-şi ridice nevasta legitimă, B.B. apucă acvariul şi îl sparge în ţeasta masculului ei. Béru se prăbuşeşte cu capul în poalele suflecate ale doamnei sale. Sala e în delir. Pinaud plânge pe costumul lui cel nou. Autorităţile nu mai au[5]. Un domn chel spune unei doamne creţe că a mai văzut numărul ăsta la Alhambra (la grădină).

Un poliţist cu faţa bronzată ca fesele unui colonel de cavalerie şi mai ciuruită decât gura unei muzicuţe, îşi muşcă bastonul alb, confundându-l cu un os de jambon. Vă închipuiţi ambianţa? Pe scenă, bătălia e în toi. B.B. e acum în genunchi şi dă în fachir cu bagheta magică. Magică, trebuie să fie de-adevăratelea din moment ce un iepuraş alb iese din izmenele lui Béru şi începe să alerge spre gaura sufleorului pe care o ia drept vizuină. În urma lui mai ies doi porumbei în perfectă stare de zbor. Unul dintre porumbei îşi lasă găinaţul în părul Berthei. Antagoniştii se ridică. Nu pentru multă vreme însă. Apucându-se de gât ei

4 Pentru memorie: inițialele Berthei Bérurier.

5 Autoritate! Obișnuiți-vă cu stilul meu eliptic sau citiți proza domnului Gérard Bauer membru al Academiei Goncourt în contumacie.

cad peste cufăr, al cărui copac cedează. Vai! Era plin cu făină în vederea unei experienţe grozave. Praful alb se transformă în nori. Cât ai zice peşte soţii luptători seamănă cu fantomele unor schiori neîndemânatici în vizită la un negustor de albituri. E culmea gagului. E şi sfârşitul. Regizorul se hotărăşte în fine să lase cortina. Un tunet de aplauze salută faimosul duo. Temându-mă de scandal mă duc în culise. O găsesc pe B.B. în lacrimi, recuperându-şi peştii de acolo de unde se găseau, şi grija pentru adevăr mă obligă să precizez că unul dintre ei fusese deosebit de îndrăzneţ. Dacă n-ar fi fost roşu de felul lui i-ar fi dat, cu siguranţă Legiunea de onoare pentru a-i răsplăti eroismul. Béru îşi şterge sângele care şiroieşte prin făină ca un pârâiaş de petrol în nisipurile sahariene. E consternat.

— Ce dezonoare, San-Antonio, îmi spune el cu o voce pe care nu i-o recunosc. Îţi dai seama: de faţă cu toată sticleţimea să fac una ca asta! Nu-mi rămâne decât să-mi trag un glonţ în cap când ajung acasă.

— Cu un pistol cu dopuri, ca să fii în ton! Nu-ţi dai seama că aţi avut un succes monstru? Toată lumea a crezut că e un număr comic. La ora asta pe puţin paisprezece tipi stau călare pe telefon să-l prevină pe Coquatrix de la Olympia!

El mă priveşte neîncrezător şi nesigur.

— Nu se poate.

— Ai cuvântul meu!

Dintr-odată îşi revine.

— Îţi dai seama, pisicuţa mea, suntem celebri!

Berthe care continuă cu curaj operaţiunea făină bombăne. E cam lipsită de pudoare, trebuie să recunosc. Şi-a scos balta ce-i serveşte drept rochie ca s-o scuture mai bine. Ce broscuţă, fraţilor, pfui! Am rămas ţuţ!

Doamna poartă un corset împodobit cu dantelă neagră, un portjartier înnebunitor, negru şi el şi un sutien din care scoate succesiv: un kilogram de făină albă, doi peşti roşii, un zece de care, un ciob de acvariu, o aşchie de

baghetă magică, un nasture de cămaşă, o bomboană pe băţ, un toc de ochelari, restul unui sandviş cu jumări, o minge de tenis şi un ghem de bumbac. Nu-i sutien, e tolba lui Moş Crăciun. M-aş aştepta s-o văd scoţându-l de acolo pe Alfred în persoană, dar ea opreşte evacuarea, se sondează între sâni, mai scoate un sfeşnic cu trei braţe şi declară încheierea partidei.

— Te rog, San-Antonio, protestează Grasul, nu te mai uita la doamna Bérurier cu ochii ăştia pofticioşi. Înţeleg că eşti superiorul meu dar asta nu-ţi acordă dreptul seniorului.

Matroana măgulită (nu de mine) gângureşte că sunt un obraznic mic. Ea ne asigură că a observat dintotdeauna sclipirea lubrică din ochii mei şi mă imploră să mă întorc cu spatele, ca să-şi scoată hamurile să le scuture. Mă supun îngrozit de această perspectivă. Nu că m-aş teme de emoţii puternice, dar mă tem să nu am coşmaruri în următoarele 856 de nopţi.

Grasul şi-a scos fracul şi-l priveşte cu amărăciune. Una din cozile veşmântului s-a rupt şi atârnă ca aripa ruptă a unei ciori.

— Nasol, nu? subliniază el. Cel care mi l-a închiriat n-o să accepte în vecii vecilor să-şi ia înapoi ţoala în halul ăsta. O să mă pună să-i plătesc la dobânzi şi penalizări până mi s-o acri. Ah! N-am să uit pensionarea lui Pinuche!

— Nu te necăji, băiete, o să ţi-l cârpim. Periat bine, nici n-o să se cunoască.

Grasul, dă din cap sceptic.

— Ia te uită ce pagube, San Antonio. Nu-i de glumit. Uite, căptuşeala e ruptă. Ce poveste!

Studiez cataclismul cu conştiinţa profesională a unui inspector de asigurări care examinează o maşină accidentată. Şi tocmai atunci, fraţilor, Aventura cu „A” mare îşi face intrarea în spaţiul nostru vital.

Pipăind coada ruptă a fracului simt un corp ciudat între stofă şi căptuşeală. Curios din fire, dar şi prin natura profesiei, strecor două degete apucătoare prin ruptură şi

pescuiesc o bucată de carton fin cu marginile sfâşiate. Bucata de carton moale fusese decupată dintr-un meniu. Citesc cuvintele scrise caligrafic:

„… ustă à l'americaine".

„… de viţel à la Clamart".

„… zeturi asortate".

„… de de sezon".

„… re Frumoasa Elena".

Nimic prea interesant, spuneţi şi dumneavoastră.

Arunc deci cartonul. Bucata cade ca o frunză uscată la picioarele mele. Numai că, în cădere, se întoarce pe verso. Câteva rânduri scrise în grabă cu cerneală verde îmi atrag atenţia. De ce simt oare nevoia să pun un grăunte de sare peste tot, chiar şi în căpşuni cu zahăr? E ceva congenital.

Fapt este că ridic bucata de meniu. Textul de pe verso e de cu totul alt gen. Vedeţi şi dumneavoastră:

„Femeia în chestiune se află la masa din fund, îmbrăcată în mov. Atenţie! *Chelul care se găseşte la două locuri distanţă e gorila ei şi e înarmat*".

Neaşteptat, al naibii, nu-i aşa? Şi un pic misterios.

— Ce tot citeşti acolo? bombăne Grăsanul.

În loc de răspuns îi pasez hârţoaga. El ia cunoştinţă de conţinut.

— Şi ce-i cu asta?

— Ia arată-mi puţin fracul tău.

Bag mâna pe sub rever şi o strecor în buzunarul interior. E găurit. Cartonul a ieşit prin acest orificiu şi a alunecat până în coadă. Grasul mă priveşte cu nedumerire.

— Unde vrei să ajungi? mormăie împăratul nătăfleţilor. Tu, şi dacă găseşti un tichet de metrou pe trotuar cazi pe gânduri!

— Fătul meu, ăsta nu e un tichet de metrou. E un mesaj. Un mesaj care i-a fost transmis unui tip la o serată cu ţinută obligatorie. Tipul în chestiune trebuia să se ocupe de o anume doamnă care este desemnată aici. Şi nu cred că se pregătea să-i arate trucul cu jartiera şugubeaţă,

din moment ce este avertizat că doamna e protejată, de un tip înarmat.

Tac, pătruns de propriile mele cuvinte. Nu e rău să-ţi luminezi gândurile exprimându-le cu voce tare.

Fostul Bey-Rhu îşi tamponează scăfârlia cu reflecţiile mele.

— Nu vezi că era un joc de societate? Pe spatele unui meniu, e evident!

Nu mă convinge.

— De unde ai închiriat fracul ăsta?

— De pe strada Vaugirard, de la un armean specializat în închirieri.

— Ai luat un frac şi aduci un crac, glumesc eu.

Gluma nu-l amuză. Rămâne ca un perete sub stratul lui de făină.

Îl rog să-mi precizeze numele şi adresa omului care închiriază haine; se execută bombănind.

— Ce mai pui iar la cale! mormăie Grasul. Îmi miroase mie că o să am neplăceri!

— Poftim! mă răţoiesc eu. Facem observaţii superiorilor ierarhici, acum?

— Ierarhic eşti tu! ripostează Béru care, ştiţi şi dumneavoastră, are gură bogată.

Mă pregătesc s-o şterg, dar el mă cheamă înapoi:

— Pleci?

— Provizoriu!

— E drăguţ pentru bietul Pinuche! Ştii că după spectacol, cinăm la cârciuma noastră obişnuită?

Nobila sa figură înecată în grăsime şi deteriorată de alcoolism se lăţeşte într-un zâmbet.

— Ne oferă şi el o gustărică uşoară: pateu de ficat, mihalţ gătit americăneşte şi friptură de văcuţă cu morcovi.

— Vă ajung din urmă în mai puţin de o oră.

— Juri?

— Jur!

— Înţelegi, explică el potolit, dacă n-ai veni, ar fi o trădare faţă de Pinuche.

Respir cu plăcere aerul nocturn. Parisul e liniştit ca marea în „Madame Butterfly”. Sunt seri binecuvântate în care marele oraş pare împăcat: automobiliştii sunt prudenţi, poliţiştii clemenţi, îndrăgostiţii decenţi şi câinii vagabonzi incontinenţi. Cu un pas molatic mă îndrept spre strada Vaugirard.

Proprietarul magazinului de închirieri se numeşte Cédlédovian. Numele lui scris în armeneşte cu majuscule se întinde peste oblonul de metal al magazinului care pare părăsit. Nimic nu arată că omul lui Béru locuieşte aici. Intru pe alee şi inspectez culoarul. La stânga se află cămăruţa portăresei care doarme înăuntru. La dreapta, adică pe partea magazinului, se află o altă uşă. Pe sub ea străbate o rază de lumină. Îndrăznesc să ciocănesc. Liniştea care urmează ciocănitului meu este integrală. Mai bat o dată. O scârbă de căţeluş cu bot de şobolan începe să latre în camera tipei.

Face un tărăboi atât de mare, încât cerbereasa nu întârzie să apară, ca o fantomă în spatele geamului prost spălat al cămăruţei. E o persoană de o anumită vârstă şi o anumită greutate; vă asigur că pentru a obţine precizări asupra acestui ultim amănunt nu e de ajuns s-o pui pe un cântar de scrisori. Seamănă cu Berthe Béru la corpolenţă şi cu Georges Clemenceau la mustaţă. Deschide ghişeul şi întreabă cu o voce ca un tub de aspirine efervescente într-un pahar cu apă:

— Ce-i gălăgia asta?

Mai spune şi o grămadă de alte lucruri pe care nu le-aş putea scrie decât cu puncte de suspensie.

Îşi încheie discursul cu unica întrebare valabilă şi la care se poate da un răspuns:

— Ce vreţi?

— Să vorbesc cu dl. Cédlédovian.

— E miezul nopţii, obiectează ea crezând că vorbeşte cu doctorul Schweitzer.

Îmi consult ceasul.

— Complimentele mele, scumpă doamnă. Graţie firmei Lipp aveţi ora exactă.

— Faci mişto de mine?

— Nu-mi stă în caracter. Am prea mult respect pentru sexul frumos.

Se pare că ea nu-l consideră pe al său chiar atât de seducător, căci continuă să mă ocărască. Dar lucrurile se potolesc. Ea mă anunţă atunci cu un ton categoric că domnul Cédlédovian nu-mi va deschide.

— De ce? mă mir eu. E acasă din moment ce se vede lumină.

— Este acasă, este lumină, dar el nu va deschide în plină noapte, fiindcă este bănuitor cât o turmă de dihori!

— Se teme să nu fie agresat?

— Cam aşa ceva.

— Aş vrea să-i spun că nu sunt un oarecare.

Ea mă măsoară cu o privire care a văzut multe.

— Ce-i drept pari destul de bărbat, recunoaşte ea; dar nu-i un motiv.

Până la urmă îi flutur pe sub nas legitimaţia.

— Dar de ce n-aţi spus de la început? îmi reproşează cu demnitate cucoana.

Şi cu lăcomie:

— Ce-a făcut?

— Sticleţii nu vorbesc cu oamenii numai atunci când au făcut ceva, scumpă doamnă.

Ea ridică din umeri şi iese din cămăruţa ei însoţită de un dog german deshidratat, care se apropie să-mi miroasă nădragii întrebându-se probabil dacă trebuie să urineze pe ei s-au să-i facă bucăţi. Alege prima soluţie care din punctul meu de vedere e cea mai amabilă.

— Domnu’ Cédlédovian! rage portăriţa, puteţi ca să deschideţi. E de la poliţie!

Nobilul organ vibrează în casa scării. În mai puţin timp decât îi trebuie unei pendule să sune o jumătate de oră, uşa se deschide. Armeanul era probabil ascuns înapoia ei. Mă aflu în faţa unui minuscul bătrânel care ar

trece neobservat dacă n-ar fi procopsit cu un nas pe lângă care cel al lui Robert Dalban pare o ridiche de lună trandafirie. Nimic de spus, frumos apendice: cu cratere, negi, păr, puncte negre, vene, aluniţe, dungi, crevase, cicatrice şi ochelari. Seamănă cu o căpşună stricată, cu un biftec tartar cu capere, cu o ciupercă otrăvitoare şi în acelaşi timp cu un cartof copt în coajă.

Cédlédovian e în halat, ca într-o coajă. Croit din husele unei maşini halatul îl transformă într-un ciudat rege-mag liliputan. El mă priveşte şaşiu, ceea ce e dreptul lui şi mă întreabă ce doresc, ceea ce e desigur datoria lui.

Îi arăt legitimaţia mea.

— Scuzaţi-mă, scumpe domn, că vă deranjez la o asemenea oră, dar este indispensabil şi urgent să discutăm.

Şovăie, o priveşte pe portăreasă, îşi mângâie ceea ce vom continua să numim nas ca să fim practici şi bâiguie.

— N-am făcut nimic.

— Ştiu. Doresc doar o informaţie.

— Sunteţi într-adevăr poliţist? mormăie el.

— Dacă vă îndoiţi, puteţi chema poliţia şi vi se va trimite un autobuz plin de copoi ca să asiste la convorbirea noastră.

— Bine, intraţi.

Portăreasa şi Saint-Bernard-ul ei dezumflat se pregăteau să mă urmeze, dar i-am împins înapoi pe prima cu un gest amabil şi pe al doilea cu o lovitură de picior pentru care aş fi meritat să fiu selectat pe loc în echipa de rugby a Franţei.

Cei doi turbează, dar am apucat să închid uşa. Vizuina domnului Cédlédovian era la fel de uimitoare ca nasul lui şi la fel de micuţă ca persoana lui. Era un fel de cămăruţă fără fereastră, care trebuie să fi servit pe vremuri drept cămară sau budă. Un pat metalic (perfect adaptat la acest loc închis), un aragaz, un robinet picurând într-o cană de faianţă, un scaun şi o ladă pe post de masă, reprezentau mobilierul.

Un bec de câţiva waţi atârnă de un fir servind drept ax pânzelor de păianjen. Şi când te gândeşti că piticul ăsta închiriază ţoale care permit accesul în locurile şic, ai motive să-l expui la Salonul artelor menajere, la raionul de igienă.

— Nu e prea mult loc la dumneavoastră, murmur eu involuntar, graţie acestui dar al observaţiei atât de dezvoltat încât era să mă împiedic de el.

— Pentru nevoile mele e destul, afirmă bătrânul împiedicându-se de o găleată de necesităţi.

Mai ezită un pic şi oftează cu regret:

— Luaţi loc!

Privesc scaunul şchiop, patul răvăşit, lada slinoasă, găleata de necesităţi şi scutur din cap.

— Inutil, nu stau mult. Domnule Cédlédovian, aţi închiriat alaltăieri un frac unuia dintre inspectorii mei, pe nume Bérurier.

Îmi subliniez vorbele cu gest exprimând corpolenţa personajului şi faţa piticului se luminează.

— Într-adevăr.

— Presupun că ţineţi o contabilitate a hainelor închiriate?

— Bineînţeles. Eu fac lucrurile aşa cum se cere, se înşală el.

— Aş vrea să ştiu cui aţi oferit acest frac înainte de a-l închiria colaboratorului meu.

— De ce? bâiguie piticul cu nasul mare.

— Secret profesional.

E tulburat.

— Jur că n-am făcut nimic rău. Sunt un negustor cinstit. Îmi plătesc impozitele. Am emfizem…

— Liniştiţi-vă. Nu aveţi de ce să dramatizaţi, îl potolesc eu. Am găsit ceva în buzunarul acelui frac şi am dori să restituim obiectul proprietarului său: vedeţi cât e de simplu…

Se repede în prăvălie la un registru negru pe care îl frunzăreşte speriat, lingându-şi degetul pentru uşurarea

operaţiei. Se opreşte în sfârşit şi îşi ridică ochelarii. Observ micul zgomot flasc pe care-l fac ochii lui întâlnindu-se.

— Poftiţi, spuse el. Haina a fost închiriată în ziua de 9, adică săptămâna trecută şi înapoiată pe 10. De obicei lucrurile se închiriază cu câteva zile înainte, dar domnul acela era grăbit. Fusese luat pe nepregătite.

Mă aplec la rândul meu asupra registrului. Iată-ne obraz lângă obraz, Cédlédovian, şi cu mine. El miroase a rânced, a seu, a stofă uzată, a jeg călcat. Văzut de aproape, nasul lui pare într-adevăr un fel de operă de artă. Văzut la microscop, trebuie să-ţi dea impresia că studiezi planeta Marte.

Citesc:

— Hans Sufler, vila Dupont 86.

Notez, mulţumesc, îmi iau rămas bun.

Piticul, mă escortează până la uşă.

— Asta-i tot? se miră el.

— Absolut tot, dragă domnule. Ah! Ba da: un detaliu: Acest domn Sufler nu v-a spus la ce ceremonie se ducea?

— Nu. Tot ce pot să vă spun e că se ducea la o serată. A venit să ia fracul pe la orele cinci după-amiază şi l-a adus înapoi a doua zi, înainte de prânz.

— Mulţumesc.

Mă retrag, nu fără a suporta în trecere lătrăturile furioase ale dobermanului sfrijit al portăresei.

Noaptea e tot senină.

CAPITOLUL III

Vila Dupont este o fundătură rezidenţială în apropiere de poarta Maillot. Particularitatea ei o constituie micile case boiereşti care o mărginesc.

La numărul 86 e o casă de cărămidă roşie cu colţuri albe, precedată de o grădiniţă pavată cu dale romane. O fântână arteziană susură într-un bazin albastru, încurajând vezicile recalcitrante cu sunetul ei stimulator.

Totul este împrejmuit de un grilaj. Poarta e întredeschisă şi nu am nici măcar nevoie să o împing

pentru a intra. Nu răzbate nicio lumină; în afară de şoapta diuretică a apei tăcerea e totală.

Străbat aleea şi urc treptele. O sonerie face ochi dulci arătătorului meu care răspunde la avansurile ei. Aud un clinchet de bon ton în locuinţa adormită. Nu ştiu dacă aţi observat, m-ar mira, căci n-aveţi mai mult spirit de observaţie decât o cutie de sardele în ulei, dar standingul unei case se exprimă în primul rând prin vocea soneriei sale. Soneria muncitorului este stridentă, veselă şi necuviincioasă. Soneria micului burghez, cu frica lui Dumnezeu, e acrişoară, timidă. Soneria marelui industriaş e amplă, bogată, cu sunet de aramă. Soneria nobilului este un mâner metalic de ciocănit. Soneria artistului e un clopot. Soneria intelectualului seamănă cu un telefon interior, sunetul ei e un freamăt.

Dacă e să mă iau după sunetul soneriei, domnul Sufler e un om ajuns. În ce stare? Iată ce mă grăbesc să aflu.

Cum liniştea şi obscuritatea rămân stăpâne în casă, mai sun o dată, dar nu obţin niciun rezultat. Voi ştiţi, băieţi cât mă atrag pe mine casele închise (ca să nu mai vorbesc de cele de toleranţă). Când vin în vizită la cineva, mai ales la ore nepotcovite, nu aştept niciodată până mi se urăşte în faţa uşii. A mea e iarba fiarelor! Trei învârtituri şi uşa se deschide pentru a mă lăsa să trec. Intru deci într-un hol mare în care stă de pază o armură damaschinată. Braţul drept e îndoit de parcă ar fi ţinut o halebardă. Dar halebarda nu se mai află la locul ei obişnuit.

Vârful ei de fier este înfipt în pieptul unui tip, până la mâner. Pe onoarea mea, impresia nu e plăcută. Miroase al naibii în zonă. Mă bate gândul că tipul care a fost halebardat a mierlit-o de o bună bucată de vreme.

Nu vreau să dau detalii prea veriste, dar seamănă mai degrabă cu un camembert în floarea vârstei decât cu Brigitte Bardot. Regretând că nu posed un cleşte de rufe, mă apropii de răposat.

În trecere, observ comutatorul şi mă grăbesc să apăs

pe el. Luminile rampei nu-l avantajează pe amfitrionul meu. Nici la bal mascat nu s-a văzut aşa ceva! Mortul să fi avut vreo 40 de ani. Începuse să chelească şi se poate spune că l-a salvat gongul. Purta un costum de culoare deschisă din stofă uşoară. Avea mănuşi din piele de mistreţ. Lângă el se aflau două valize de piele. Vă închipuiţi tabloul băieţi? Un tip mort, cât cuprinde cu o halebardă înfiptă drept în ghiozdan, întins între două valize pe gresiile albe şi negre ale unui hol?

Pe mânerele celor două geamantane sunt fixate etichetele de călătorie. Citesc: Hans Sufler – hotel Albert I – Elisabethville[6], Congo.

Partea cea mai grea rămâne de făcut. Îmi apăs batista de mătase pe nas ca să fiu apărat de miros şi îngenunchez la marginea răposatului. Îmi strecor cazmaua dreaptă în interiorul hainei lui ca să-i pipăi buzunarul. Găsesc un portofel, îl scot iute, cum scoţi castanele din foc. Acestea fiind făcute, mă duc într-o încăpere apropiată să-mi inventariez descoperirea. Încăperea în chestiune este un salon. Mobilele seamănă cu nişte stafii, căci au fost acoperite cu huse.

Mă apropii de o masă pentru a goli portofelul. Găsesc în el: acte pe numele de Hans Sufler, cetăţean austriac, naturalizat francez. Născut la Innsbruck în 1920; un bilet de avion Air France la cursa Paris-Elisabethville pentru data de 11; douăzeci de hârtii de o sută de dolari; opt mii de franci belgieni, şapte hârtii de o mie de franci francezi şi o scrisoare de rezervare de la hotelul Albert I.

Bag totul în buzunarul de la spate şi mă întorc în hol să explorez valizele. Sunt pline de costume şi rufărie. Nimic interesant. Mă gândesc un moment. Tipul ăsta pleca în Congo. Cobora scara şi se pregătea s-o întindă cu geamaidanele când cineva care stătea ascuns în spatele scării cu halebarda i-a înfipt-o în piept cu o teribilă detentă. Puteţi să mă credeţi sau să nu, dar cine încasează un astfel de cuţitaş între cotlete nu mai are nevoie de

6 Corect: Elisabethville. Actualmente, Lubumbashi.

untură de peşte. Sufler a fost tras în ţeapă ca o oaie la proţap. Vârful armei îi iese din spate.

Execut o explorare rapidă dar raţională a locuinţei. Toate camerele miros a mucegai. Toate sunt pline de praf. Peste tot, mobilele sunt acoperite cu huse cenuşii. Te-ai crede în castelul frumoasei din pădurea sforăindă.

Şi totuşi, la mansardă găsesc o cameră de serviciu care pare locuită. Impresia este dată de patul răvăşit şi de o sticlă de apă minerală pusă pe tăblia de marmură a bătrânei noptiere.

Vădit lucru, aici a locuit cineva. Cu puţin timp în urmă. Ce ciudate par toate astea!

Părăsesc această casă fantasmagorică după ce am stins totul şi încui cu grijă uşa.

La intrarea fundăturii se află un paznic. Bat în fereastra sus-numitului până când apare un domn abia trezit din somn. E amabil şi simpatic, ceea ce este cu atât mai meritoriu la o asemenea oră.

Îi spun şi îi dovedesc cine sunt, apoi îl întreb dacă a auzit de un oarecare domn Hans Sufler.

Gardianul scutură din cap într-un mod care poate fi calificat, fără ezitare, drept negativ. Văzând, ocolesc problema cu paşi de pisică.

— Puteţi să-mi spuneţi cine locuieşte la numărul 86, stimate domn?

— Domnul Brasseton, îmi răspunde el: Jean Brasseton. Mă rog, n-aş putea spune chiar că locuieşte, dar casa e a lui.

— Şi unde locuieşte domnul acesta?

— În Congo, la Elisabethville, cred. Conduce acolo o uzină. De patru ani n-a mai venit în Franţa.

— Şi nimeni nu se ocupă de casă?

— Nimeni. Din când în când stă câte cineva o noapte sau două acolo; sunt prieteni de-ai domnului Brasseton care vin din Congo şi trag aici. Fie vorba între noi, s-ar simţi mult mai bine la hotel decât în hărăbaia asta mare şi închisă. De altfel, asta trebuie să fie şi părerea lor, căci o

iau din loc foarte repede.

— Vin scrisori pentru domnul Brasseton?

— Nimic, niciodată, afară de chitanţele de gaz, telefon şi apă… Eu le plătesc, fac o listă şi domnul Brasseton îmi trimite un cec, rotunjind suma.

— Mulţumesc, zic eu, pentru moment ajunge.

— S-a spart ceva? întrebă paznicul.

— Nimic, răspund eu.

Şi într-adevăr. Nu s-a spart nimic în afacerea asta scârboasă: nici măcar mânerul halebardei.

N-are rost să mai zăbovesc. Pornesc spre bomba unde o agapă nocturnă încheie festivităţile în cinstea lui Pinuche.

Sosesc în clipa în care Béru tocmai cântă *Micuţa Amélie.* Ambianţa nu e macabră. Se află aici tot şeptelul din Cabana mare: Pinache, Béru, Mathias, Vaillant, Dupied, Lanternaud, Pénajouir şi cucoanele lor. Mi se spune că Bătrânul a catadicsit să-şi facă o apariţie, pentru a-l onora pe Pinuche. A băut o cupă de şampanie, a ronţăit un fursec, a strâns câteva mâini, a pronunţat câteva cuvinte tricolore şi s-a cărat. Ridicând ochii spre ferestrele de la etaj ale Stabilimentului oficial, zăresc lumină la Boss. Pretextez o urgenţă şi evacuez locul în timp ce Béru, cu vocea lui generoasă, cântă făgăduielile pe care i le-a făcut micuţa Amélie şi explică ce-ar fi făcut cu ea dacă o regretabilă epilare nu i-ar fi năruit speranţele şi n-ar fi lăsat parchetul din apartamentul său fără un covor care ar fi fost binevenit.

Mi s-a mai întâmplat să-l vizitez pe Bătrân, la ore târzii, totuşi e prima oară când mă înfiinţez la ora 1 dimineaţa.

Văzându-mă cum răsar, el cască ferestrele.

— San-Antonio! Nu participi la petrecerea de jos?

— În chip de petrecere, îi răspund eu, tocmai mi-am oferit nouăzeci de minute de anchetă neprevăzută, bogată în urmări.

E uluit.

— Nu se poate!

În termeni clari, concişi şi circumcişi îi relatez atunci evenimentele serii. Mă ascultă atent, cu mâinile împreunate în lumina catifelată a reflectorului său de birou.

— E pur şi simplu extraordinar, prietene!

Îl excită grozav chestia asta.

— Trebuie să te înhami la treabă urgent! hotărăşte el bătând cu pumnul în masă.

— Mă bucur că vă aud spunând asta, domnule director, căci misterul ăsta mă gâdilă teribil.

Îi arăt telefonul cu jet rotativ şi burduf de admitere rotitor.

— Îmi permiteţi să dau un semnal? Aş vrea să obţin o mică informaţie.

— La ora asta? se miră el.

I-aş răspunde eu că pentru oameni curajoşi nu există oră şi sunt sigur că l-ar şi amuza puţin căci, ca şi Charlot, e glumeţ, dar mă abţin, fiindcă nu-mi plac clişeele decât în conversaţia lui Pinaud.

— E ora ideală pentru un ziarist, patroane. Domnii fabricanţi de păcăleli sunt în plin business.

Cer ziarul „Le Crépuscule”[7] şi obţin legătura fără să dau un sfanţ şi fără să promit centralistei Legiunea de onoare.

O voce bărbătească cu inflexiuni mângâietoare sau o voce de femeie cu inflexiuni masculine îmi răspunde.

— Daţi-mi-l pe Albert Larronde, spun eu. E urgent.

— Aşteptaţi.

Am declanşat o operaţie de mare anvergură. Zbârnâie telefoanele la toate serviciile şi până la urmă cel căutat este descoperit acolo unde ar fi trebuit să înceapă căutarea, adică la bufet.

— Cine îndrăzneşte? zice el sobru în chip de alo.

Deduc fără să şovăi că omul pluteşte între al optulea

7 Nume dat în romane ziarului France Soir.

şi al paisprezecelea pahar de whisky.

— San-Antonio, zic eu. Dacă eşti abţiguit mort, spune de la început, că am de discutat cu tine serios.

El scoate un râset care i-ar da crize de epilepsie şi unui vibromasor.

— A, comisarul Monchose care face ore suplimentare! scrâşneşte mâzgăliciul. Dar ce se întâmplă, seducătorule cu crampoane?

Să fi fost în biroul meu, i-aş fi trântit eu cu plăcere o porţie de trăsnăi, dar Bătrânul e de faţă şi se zgâieşte la mine precum Cristofor Columb la America, atunci când vaporeanul de cart i-a strigat: „Pământ! Pământ!”

— Păstrează-ţi vorbele de duh pentru cititori, să mai aibă şi ei parte, săracii. Acum ascultă bine ce-ţi spun. În seara de 9 ale lunii, a avut loc la Paris vreun eveniment monden oarecare: supeu spectaculos, gală sau altă zbânţuială care te silea să mergi în frac? Am spus frac, cu „F” mare şi două cozi în spate. Poţi să mă luminezi în privinţa asta şi să-mi spui despre ce e vorba?

În spatele biroului său, Bătrânul e nepăsător. Continuă să-şi admire frumoasele mâini de pianist şomer şi îşi ţuguie gura ca o găină care vrea să facă un ou ce va fi premiat la concursul agricol.

— În seara de 9, repetă Larronde cu un ton mai serios. Aşteaptă să-mi studiez agenda. Dar, juri că informaţia o să fie a mea?

— Jur.

Urmează o clipă aproape de tăcere. Îl aud cum întoarce paginile carnetului lui de bal, lângă receptor.

— Alo! Eşti acolo, Casanova?

— Te ascult.

— Pe 9, a fost într-adevăr un tămbălău mare la ambasada Republicii Congo.

Mă sufoc.

— Eşti sigur?

— Sigur, garantat, afirmativ, pozitiv, confirmat, asigurat. Jur şi certific, atest că pe 9 la ambasada

Congoului era gală mare fiindcă eram şi eu pe acolo.

E nesperat.

— Erai acolo, repet eu, pentru ca să priceapă mai bine Bătrânul.

— Eram în carne şi oase şi în frac. O chestie gomoasă. Să fi fost patronată de firma Gillette, n-ar fi ieşit o seară mai lamentabilă.

— Ai stat mult acolo?

— Cât să beau patru pahare cu whisky şi să mă asigur că niciuna din cucoanele prezente nu era bună să-şi termine seara în garsoniera mea din bulevardul Montparnasse.

— N-ai observat o doamnă în violet?

Scurtă pauză. Larronde îşi reglează gândurile după ceasul vorbitor sau îşi goleşte paharul. Zgomotul simptomatic al unui cub de gheaţă cazând într-un pahar gol argumentează a doua ipoteză.

— O doamnă cum? insistă acela pe care confraţii săi l-au poreclit „omul-cu-privirea-în-formă-de-gaură-de-cheie”.

— Tot ce pot să-ţi spun despre ea, e că avea o rochie violet. Nu e un lucru prea curent! N-ai să-mi spui că serata congoleză era patronată de Academie!

— Trebuie să fi fost o babă, murmură Larronde şi n-am observat-o.

— Asta e tot ce poţi să-mi spui?

— Asta-i tot. Acum e rândul tău să-i dai drumul. Îmi iau creionul, deschid carnetul la o pagină albă şi te ascult. Pentru ce întrebările astea?

— Scuză-mă, i-o retez eu, mă aşteaptă un taxi, aparatul merge şi ştii că administraţia e de o zgârcenie înfiorătoare. Beţie bună!

Închid telefonul.

— Tot Congoul, patroane, oftez eu. Trebuie să recunoaşteţi că nu-i o afacere banală!

Drept răspuns, îşi mângâie ţeasta, să verifice dacă n-a crăpat.

Rezum situaţia:

— La această serată congoleză, un bărbat care locuia provizoriu la un industriaş din Congo se interesa de o doamnă îmbrăcată în violet pe care o gorilă o proteja de o primejdie necunoscută. Or, locatorul industriaşului congolez este asasinat tocmai când pleca spre Congo.

Urmează o clipă de linişte atât de încordată că ne auzim murmurând ceasurile.

— Mâine dimineaţă, oftează Bătrânul sau mai degrabă imediat o să vă înhămaţi la povestea asta tenebroasă. Pista doamnei în violet poate fi interesantă…

— Este şi părerea mea.

Mă ridic.

— Cu permisiunea dumneavoastră, m-aş duce la băieţii de jos, bravul Pinaud o să spună că sunt neam prost.

Chelul zâmbeşte.

— Nu te culca totuşi prea târziu, San-Antonio, am impresia că te aşteaptă o muncă grea.

Egoistul! Strâng fără entuziasm mâna cu unghiile îngrijite pe care mi-o oferă preţios. Seamănă de pe acum cu un mulaj al ei înseşi şi mi s-ar părea foarte la locul ei pe o perniţă de catifea vişinie.

— Noapte bună, patroane!

Euforia e la apogeu în bomba de jos.

Un rând de sticloanţe goale îmi arată cu elocvenţa mută a obiectelor neînsufleţite că oameni mei sunt plini ochi. Scuipă foc ca nişte lămpi de sudură. Peştele a fost expediat cu ajutorul masiv al unui muşcat şi servantele mobilizate pentru masă aduc molan pentru ca fiecare să poată vedea cu seninătate cum vine friptura de vacă înăbuşită cu morcovi.

Tărăboiul e atât de mare încât locatarii clădirii, coboară furioşi în cămăşi lungi şi halate de pluş. Ei îl ameninţă pe proprietar că vor merge cu jalba la casa Bate-tare dar cârciumarul se grăbeşte să le explice că n-au

decât să se ducă şi la ţară pe jos, călare, cu maşina, cu bicicleta, cu tricicleta, cu motocicleta, cu avionul cu reacţie sau fără reacţie, cu racheta, vaporul sau submersibilul, înot, într-un picior, cu gândul sau cu căruţa, cu hidrobicicleta, cu schiurile sau cu trenul (clasa întâi sau a doua), călare pe cămilă, măgar, bizon, girafă sau elefant, pe patine cu rotile sau pe gheaţă, cu elicopterul, pluta pneumatică sau farfuria zburătoare, cu dricul sau în sandale, având în vedere că tocmai sticleţii sunt cei care fac scandal.

Efervescenţa e indescriptibilă. Berthe Béru îl plesneşte pe Grasul ei pe care l-a surprins cu mâna temerară pe profundorul unei picoliţe. Grasul îi pune în cap o farfurie de resturi cu sos american. Văzând acestea, societatea începe să cânte un marş tot american şi la fel de celebru ca mihalţul mâncat. Pinaud plânge de râs. El şi-a îngurgitat partea. O să-şi aducă aminte de demisia lui!

Mă aşez la locul de onoare care-mi fusese rezervat. Schimb scaunul pe care îl miros ca fiind destul de stropit cu un lichid glacial. Dau la o parte şervetul cu care un soldat de geniu mi-a minat tacâmul. Schimb cuţitul meu cu arc cu cel al lui Pinaud. Înlocuiesc paharul meu bălos cu cel al lui Mathias, nu dau atenţie soluţiei şi mă reped să-mi îngurgitez partea pusă la încălzit pe calorifer.

În timpul schimbării tacâmurilor, Bérurier cântă la cererea publicului „Târfa conştiincioasă”. El declamă catalogul acestei vânzătoare de extaz, foarte bine înzestrată, îi enumeră tarifele, dă baremul suplimentelor, explică în sfârşit, că posedă încălzire şi instalaţii sanitare în perfectă stare de funcţionare. E aplaudat. S-ar striga bis, dacă n-ar sosi friptura de văcuţă. Pe tot frontul se semnalează un atac general la molan. Muscatul se repliază pe poziţii dinainte pregătite. Profitând de acest atac fulger, friptura care şi-a pregătit bateriile (de cratiţe) stabileşte un cap de pod pe care îl vor întări platoul cu brânzeturi, crema de zahăr ars, şi rachiul de Burgundia. Cadavrele sticlelor se adună. Trupele poliţiei nu numără până acum

decât doi dispăruţi: pe Mathias şi pe Pénajouir. Primul doarme sub masă iar al doilea s-a baricadat la toaletă şi numai pompierii i-ar putea veni de hac.

După ce am expediat desertul, colegul meu, comisarul Vachon, bate cu lama cuţitului în paharul gol. Sunetul argintiu (sau braziliu, că s-a servit cafeaua) domină tumultul şi se face o linişte relativă.

— Doamnelor, domnilor, zice el, colegul San-Antonio va rosti câteva cuvinte.

Aplauze. Cine se umflă în pene, fraţilor? Al dumneavoastră San-Antonio cel frumos. Să iau cuvântul în public mi se pare la fel de odios ca a face conversaţie cu un tâmpit, a-mi pune pantofii cu un încălţător, a urina în chiuvetă, a mânca nişte cartofi pe jumătate cruzi, a lustrui o tigaie, a citi prima pagină din ziarul *La Croix,* a citi prima, a doua, a treia, a patra, a cincea, a şasea, a şaptea, a opta, a noua, a zecea (adio, Beethoven) a unsprezecea şi a douăsprezecea pagină din ziarul *Le Figaro,* a-mi frige limba cu clătite prea fierbinţi, a-mi degera mâinile cu fete prea reci, a primi vizita vărului meu Hector şi a folosi un telefon încălzit de precedenta convorbire. Totuşi, lucrurile fiind ceea ce sunt, mă văd silit să mă supun.

Mă ridic, deci.

— Pinaud, bunule, bravule, curajosule şi duiosule Pinaud, murmur eu, noi nu plecarea ta o sărbătorim în seara asta. Nu, plecarea ta o plângem noi. Ceea ce sărbătorim e cariera ta de funcţionar cinstit. Ai fost cât mai puţin posibil sticlete şi ai fost om cu o drăgălăşenie perseverentă. Te-am scuturat uneori, ca pentru a-ţi pune răbdarea la încercare, dar ea era nesfârşită ca şi bunătatea ta şi ieşea victorioasă din toate luările peste picior. Nu vom uita niciodată curajul tău liniştit, nici conştiinţa ta profesională. Ai fost un poliţist model, plin de înţelepciune. Dispreţuiai primejdia pentru că nu credeai în ea. După treizeci de ani petrecuţi printre criminali, tu încă nu ţi-ai dat seama că răul există. Îţi mulţumesc pentru clipele plăcute petrecute cu tine, îţi mulţumesc că ai fost aici când

trebuia să fii.

Un muget teribil mă întrerupse. Grasul izbucneşte în hohote convulsive în poala balenei sale.

— Ah! Scârba, plânge Bérurier, ah, măgar bătrân ce idee pe el să ne părăsească! De parcă nu eram fericiţi împreună: el, San-A şi cu mine!

Abandonând glandele hipertrofiate ale soţiei sale, se întoarce spre noi cu o faţă opărită de supărare şi de vinul din cel mai bun butoi.

— Un trio ca al nostru, n-o să mai fie niciodată! N-a fost afacere să n-o halucinăm. Pe lângă noi trei, Chermock-holes… nu, Cherkele-Holmos… în sfârşit vreau să zic… Rolmopschoqué; ştiţi ce era el pe lângă noi?

Îşi loveşte farfuria cu pumnul şi şterge crema de vanilie, cu care s-a uns, pe rochia Berthei îndobitocită de haleală.

— Păi, pe lângă noi trei, zdreanţa asta de Loque d’Hermes, era un e…

Şi dă-i şi plângi, ca un viţel abandonat. Pinuche nu se lasă nici el mai prejos. Dovleacul lui şiroieşte şi el ca o cişmea.

Se repede la mine, iar eu îl strâng cu căldură în braţe pe Moş Teacă ăsta. E gras ca o spiţă de bicicletă, Pinaud; miroase puţin a unt rânced, dar e plăcut să-l strângi la piept şi să-i spui, o dată în viaţă, că-l iubeşti.

Comesenii îi cântă la mulţi ani. Apoi i se aduce surpriza casei. Băieţii au pus mână de la mână să-i ofere un cadou. Merita: Este o aşa-zisă operă de artă, în bronz masiv, reprezentând o duduie cu forme agreabile, înveşmântată doar în părul ei foarte lung şi care ţine de coarne o capră neagră cu ochi de căprioară. Totul cântăreşte vreo douăzeci de kilograme. Cucoanele ţipă de admiraţie. Pinaud, emoţionat nu poate decât să bâiguie:

— E pentru mine? Chiar pentru mine? O! Ce drăguţi sunteţi! Ce drăguţi sunteţi. Niciodată n-o să mă despart de ea…

— Atunci o să trebuiască să-ţi cumperi o roabă sau

măcar o tricicletă cu ataş, îl sfătuiesc eu.

Tocmai ecluzam rachiul de Burgundia, când uşa cârciumii se deschide. Şi cine intră? Aveţi şansa de a câştiga, iar eu aş pierde. Bătrânul.

Are mutra lui de zile mari. Nu e deloc în ambianţa emoţională şi vinoasă a societăţii. La el e apă de izvor pe toată linia şi dacă lăcrămează cumva, înseamnă doar că i-a intrat o gâză, în ochi.

Toată lumea tace. Nu se mai aud decât hohotele lui Pinaud, sughiţurile doamnei Bérurier şi gâlgâiturile abdominale ale Grasului.

— Scuzaţi-mă. San Antonio, pot să-ţi spun două cuvinte, face patronul.

Mă ridic şi îl ajung lângă uşă.

— Am noutăţi, spune el. Mi-am permis să-l sun pe un prieten de la Ministerul de Externe. Se afla şi el la faimoasa serată din ziua de 9 şi ştie cine era doamna în violet.

Într-o clipă îl uit pe Pinaud şi bronzul lui artistic din metal neferos.

— Nu se poate, patroane!

— E vorba de o doamnă Vachanski, nevasta ataşatului cultural al Poloniei la Paris.

— Foarte interesant.

— Mai mult decât îţi închipui, căci pe 12, doamna Vachanski a plecat în Congo.

Ei bine, prieteni, începe să mi se pară că hazardul aruncă dopul prea departe.

Bătrânul îmi întinde un plic gros.

— La cinci dimineaţa, de pe aeroportul Bourget pleacă un avion militar spre Elisabethville. Îl vei lua împreună cu doi dintre oamenii mei. Iată valută şi vize în alb. În ce priveşte pe ultimele, n-o să ai decât să treci pe ele numele colaboratorilor pe care o să-i iei.

Instinctiv mă uit la ceas. Arată două şi jumătate.

— Nu avem timp să trecem pe la domiciliile noastre, să ne pregătim valizele, obiectez eu.

— Ştiu. Nu contează: veţi cumpăra la faţa locului cele necesare. Aveţi bani destui. Cu cine îţi propui să pleci?

— Cu Bérurier şi Mathias, nu?

— De acord.

Taica Pinuche, zob de emoţie şi de rachiul de Burgundia se apropie de noi clătinându-se. Se agaţă de braţul Bătrânului şi strigă:

— Haide, Creţule, vino că bei un pahar cu noi…

Şeful rămâne înmărmurit.

— Vai, Pinaud, vă rog, protestează el.

Lui Pinaud îi pasă de acum de Bătrân ca de primul cojoc din viaţa lui.

— Ascultă, Creţule, acum pot să-ţi vorbesc: mai scuteşte-ne cu aerele tale. Uneori ne întrebăm dacă… hâc… eşti viu sau eşti statuia ta. Mergem acum toţi, cuminţi la cafeneaua mea. Fac cinste… hâc… la toată lumea. Ai văzut ce-mi dădură? E o… hâc… Diană… nu e din Poitiers… hi, hi…

Îl împing uşor înapoi.

— Du-te, bătrâne şi stai jos vin la tine într-o clipă.

Big Boss îşi revine din emoţii.

— Mă duc acasă să mă culc, spune el. Drum bun, daţi de ştire. Şi umblaţi cu grijă!

Îl escortez până la uşă, după care mă întorc la locul meu. Bérurier sforăie pe umărul dragei Berthe. Doamna Pinaud doarme şi ea. Berthe permite vecinului ei din dreapta, un corsican mic şi întreprinzător, să-i desfacă jartiera. E înamorată toată, draga de ea. Cred că n-o să mai treacă mult şi o să-l pună să-i maseze celulita. Enervată de mutra legănată a lui Béru, ea îl împinge la o parte. Grasul se apleacă înainte şi îşi încrustează portretul în rămăşiţele unui tort.

Asta îl trezeşte. Îşi scoate din ureche un chou à la crème, smulge un ornament de carmel agăţat de perii din nas şi după ce plescăie cu greu din limbă, articulează cu o voce vătuită:

— Ce facem acu’?

— … inste generală la mine! salivează Pinaud.

— Nu, mergem la Vincennes acum, protestează Grasul.

— Nu, spun eu. Nu mergem la Vincennes, mergem în Congo.

— E un nou bar de noapte? întrebă Béru.

— Nu: o fostă colonie.

Grasul se crede obligat să pufnească în râs.

Greşeşte.

CAPITOLUL IV

Zorii se ridică pe pista de zbor de la Bourget mai mohorâţi decât un ferpar de doliu. Avionul nostru este un Bozon-Verduraz oryctologic, cu aparat fumigator, cu espontoane de siguranţă, cu antena distorsionată, cu eleroane rubefiate şi uranograf suspendat. O capodoperă a tehnicii moderne! Nu seamănă nici cu un avion, nici cu un autobuz şi cu atât mai puţin cu o barcă autopropulsată. Şi totuşi merge, zboară, transportă şi merge împotriva curentului. Motoarele funcţionează cu un zgomot delicat de hârtie mototolită. Dacă nu s-ar încreţi iarba în faţa aparatului, nici nu ţi-ai da seama că elicele se învârt. Aspiratorul de abur din bucătăria dumneavoastră, doamnă, face de zece ori mai mult scandal.

Mă ocup de formalităţile de rigoare în timp ce o furgonetă a instituţiei aşteaptă lângă aparat. E mijlocul de locomoţie cel mai rapid pe care l-am găsit pentru a căra de colo-colo jamboanele astea bete. Şi numai Dumnezeu ştie câte sunt: Béru, balena lui, Pinaud şi nevastă-sa, Mathias, Castellani, Pénajouir, Dupied.

După ce m-am supus obligaţiilor de control, mă îndrept spre furgoneta poliţiei. Când deschid uşa, un miros cumplit mă dă peste cap. Seamănă cu duhoarea dintr-o menajerie, cu miasmele unui canal, cu mirosul de grajd. Sforăitorii fac mai mult zgomot decât tot aeroportul. Sunt un super-consternation, tipii ăştia. Domnii şi doamnele se împletesc ca într-o ilustraţie a marchizului de Sade. B.B. l-a răpit pe Castellani şi l-a vârât între spărgătoarele de

nuci. Nenorocitul şi-a prins gâtul într-un elastic de la jarteaua ei şi se sufocă fără să-şi dea măcar seama. Delirantă imagine, vă jur!

Maica Pinaud sforăie într-un mod foarte special, absolut distins care ar emoţiona un ceainic. Pinaud îşi ţine bronzul artistic pe genunchi. Diana lui cu capră neagră îşi poartă pălăria. El însuşi poartă un fesuleţ de hârtie cu ciucurele atârnându-i pe faţă ca o pară electrică la căpătâiul unui pat. Grasul e cel mai aproape de uşă. Îl apuc de un picior şi îl remorchez afară fredonând Edecarii de pe Volga ca să-mi dau curaj.

El cade în sfârşit în iarba udă (ar trebui să spun el decade dacă n-aş dispreţui atât vocabularul) şi deschide un ochi înceţoşat spre calamităţile lumii.

— R...! spune el înlocuind punctele de suspensie cu denumirea unei delicatese turceşti. Am şi ajuns în Congo? Şi îmi arată un mecanic negru în salopetă albastră.

— E numai prospectul croazierei, îl anunţ eu, ridică-te şi umblă.

El se supune primei formalităţi, dar este incapabil să o îndeplinească pe a doua. Îi propun atunci un umăr milos pentru a-l duce până la avion. La baza scării se opreşte şi măsoară cu o privire mirată şi neîncrezătoare de hepatic, avionul.

— Nu crezi că o să...? se neliniştеşte Béru.

— Urcă.

— Ascultă, Tonio, îmi pare rău s-o las pe Berthe. A cam băut şi am observat eu că îi dădea târcoale Castellani...

— Lucrurile trebuie întotdeauna privite de la oarecare înălţime, decretez eu. Şase mii de metri este altitudinea ideală pentru a te gândi la necazurile pământeşti.

El se lasă convins şi pătrunde în pasărea de metal.

Mă pregătesc să-l recuperez pe Mathias când un funcţionar al aeroportului soseşte cu coatele lipite de corp.

— Comisarul San-Antonio este chemat la telefon!

rage el.

Mă întorc spre comandantul avionului căruia i-am strâns polonicul la sosire.

— Am timp să mă duc să răspund?

— Grăbiţi-vă, decolăm peste patru minute.

— Pot să vă rog, domnule comandant, să puneţi pe cineva să-l încarce pe cel de-al doilea coechipier în aparat?

— Cu plăcere. Aveţi o echipă ciudată.

Mă abţin să răspund, primo pentru că sunt grăbit, secundo pentru că sunt jignit. Îi trag un 200 metri plat până la birou unde mă aşteaptă un telefon deschis.

Vocea Moşului mi se strecoară în trompele lui Eustaţiu.

— San-Antonio?

— El însuşi, patroane.

— Tocmai am obţinut o informaţie de la Elisabethville. Doamna Vachanski s-a oprit la hotelul Albert I. Asta o să-ţi scurteze cercetările.

— Mulţumesc. E cu atât mai interesant cu cât mortul de la vila Dupont avea o rezervare de cameră la acelaşi hotel.

— Drum bun.

Închid telefonul şi îi trag un nou sprint în direcţia aparatului. Nu mă mai aşteaptă, într-adevăr, decât pe mine pentru a pleca. Mă caţăr ca un apucat pe scăricică şi mă prăbuşesc în braţele unui însoţitor în uniformă, deplorând *in petto* că nu e stewardesă.

— Cel de al doilea colaborator al meu e la bord? întreb eu de îndată ce am putut recupera suficient oxigen.

— Da, domnule comisar, însoţitorul mi-l arată pe cuviosul Pinuche, prăbuşit într-un fotoliu şi ţinând, în chip de bagaj un bronz artistic de 20 de kilograme reprezentând o Diană dresoare cu o amărâtă de pălărie pe cap.

— Păi… păi nu e el! gâfâi eu.

Însoţitorul holbează nişte felinare imense.

— Când am întrebat cine îl însoţeşte pe comisarul

San Antonio, domnul acesta a strigat: „Eu! Eu!”

Bravul Pinuche! Din adâncul mahmurelii lui, a avut acest reflex de fidelitate!

Mă pregătesc să-l dau jos urgent din avion, dar sunt luat prin surprindere din scurt.

— Aşezaţi-vă repede şi puneţi-vă centura! îmi porunceşte însoţitorul. E prea târziu acum, trebuie să eliberăm pista.

Mă supun. La urma urmei, e de tot hazul, nu? Pinaud, în ziua pensionării, pleacă într-una din anchetele noastre cele mai îndepărtate!

Africa îşi desfăşoară sub noi mirajul colorat al pământurilor sale de culoarea focului (fraza asta e pentru a vă dovedi că revizuindu-mi acordul participiului, aş putea lua şi premiul Goncourt). Pinuche se trezeşte, cască şi îmi zâmbeşte drăguţ.

— Ia te uită! Am luat autobuzul, să mergem la Vincennes? observă el.

Se întinde.

— Ce-am mai tras la aghioase, nu-i aşa? Priveşte în jurul lui, îl zăreşte pe Béru şi declară:

— Soţia mea este cu ceilalţi?

— Da, răspund eu.

— Trebuie s-o fi luat înainte ca să deschidă cârciuma!

— Probabil.

— Fac cinste la toată lumea…

— Mulţumesc.

Laconismul meu îl surprinde.

— Nu pari în formă, în dimineaţa asta.

— E şi asta.

— Dar unde suntem? murmură el privind pe un hublou.

— O să ajungem la staţia Tombouctou, dar nu coborâm acolo.

Pinuche nu vede decât albastru. Apoi înclină capul şi ceea ce vede, la şase mii de metri mai jos, seamănă cu o

poză de pe capacul unei cutii de curmale.

— Păi, San-A! bâiguie el. Păi… Păi…

— Nu mai behăi aşa, papa. O călătorie în Congo e un început de pensie foarte valabil. Va fi, într-un fel, plimbarea noastră de adio.

Îi explic greşeala care s-a comis. El mângâie trist fundul de aramă al Dianei cu capra.

— Şi eu care voiam să fac cinste la toată lumea, bâigui el.

— Ai să faci la Elisabethville.

Se luminează la faţă.

— Şmecherule! spuseseşi că mergem în Congo!

— Păi da.

— Elisabethville e în departamentul Seine-et-Oise.

CAPITOLUL V

Când avionaşul nostru a coborât în sfârşit pe pista de la Elisabethville, bravul, onorabilul pensionar Pinaud descoperă că există două Elisabethville. Negri în pantaloni de doc bej şi cămăşuţe albe cu mânecuţe scurte se agită în jurul Caravellei noastre model redus.

La vamă am oarecari dificultăţi să-l trec pe cuvios fiindcă eu completasem viza cu numele de Mathias. Noroc că dau peste un funcţionar care mă cunoştea după renume şi lucrurile se aranjează.

Angajăm un taxi. Este o rablă americană sclipitoare, condusă de un şofer negru în şort albastru. Ne împrăştiem în ea toţi patru: Béru, Pinache, Diana şi cu mine, fiul drag al lui Félicie, buna mea mamă (actualmente în vacanţă la verişoara ei Adèle).

— La hotel Albert I! spun eu.

Pilotul face un demaraj brusc (de zile mari) şi ne antrenează într-un minunat peisaj katanghez. Flora este fabuloasă: tiffosis-congenitale, cordonus-lombilicalus în floare, gacicarus uriaş, gauricavus visum ţepos, criptograme cu liane, stradivarius, pitici, hermafrodite cu lupus, cubitus cu măduvă şi dălii. Vă imaginaţi ce dezmăţ

floral?

Drumul se transformă puţin câte puţin în stradă de periferie. Acum strada este mărginită de colibe: coliba unchiului Tom, coliba Amiralului etc. În curând apar blocuri superbe şi generoase, străzi adevărate, cu semafoare, magazine de lux, tot ceea ce face un oraş să fie un oraş mare. Şi peste toate acestea – soarele!

Hotelul Albert I este situat pe un bulevard mărginit de palmieri. E o clădire mare cu linii armonioase.

Băieţii de serviciu firetaţi ca nişte caporali haitieni împing uşa turnantă cu tambur care le serveşte de ventilator. Intrăm în următoarea ordine: eu, San-Antonio, Pinuche şi Diana, apoi Béru încheie plutonul. Grasul nu face doi bani de când am plecat. Are gura ca o cuşcă de papagal necurăţată şi asta îl face tăcut. I-a crescut barba, echimozele i s-au învineţit, ochii îi sunt injectaţi şi are mersul greoi al unui elefant care a făcut turul Asiei, avându-l pe Pierre Doris drept cornac.

Mă reped la recepţie. Numele meu este suficient pentru a defrişa situaţia.

— S-a telefonat de la Paris pentru a anunţa sosirea dumneavoastră, domnule preşedinte, îmi spune un tip care ar semăna cu Mao Ze-dong, dacă n-ar fi semănat de acum cu Jeanne Fuster Gir.

Domnule preşedinte! Asta-i o chestie, şi e chiar rezonabilă. Trebuie să fie tot o idee a Bătrânului. Am prins şmecheria. Vrea în felul ăsta să mă facă atent să-mi păstrez anonimatul.

Grasul care ţinuse gura ermetic închisă, mă ia peste picior – Preşedintele măs… Din fericire, Pinaud strănutând (l-a luat cu răcituri) o scapă pe Diana pe ţurloaiele Grasului. Béru scoate un răget pe care oamenii hotelului îl iau drept, un exerciţiu de alarmă aeriană:

— Tâmpit bătrân, urlă el, nu puteai s-o laşi la Paris pe gagica ta de fier vechi?

Pinaud, înţepat, răspunde:

— Ţi-aş fi recunoscător dacă ai respecta operele de

artă. Nu se insultă o piesă rară ca asta.

— Gata, se smiorcăie el, capra neagră are o ureche ruptă.

— O să avem mai puţin de cărat, epavă ce eşti!

— Mai spune o dată! se avântă fosila.

— Un tip la pensie, e o epavă, ştiu să-mi cântăresc cuvintele!

— Cântăreşte-le bine fiindcă sunt gata să-ţi atentez proces pentru defăimare. S-ar putea să te coste cariera. Nu uita că nu mai sunt în…

Îi ard una cu piciorul care-l face să se clatine.

— Bine, n-oi mai lucra tu în industrie, dar nu-i un motiv să trezeşti tot hotelul.

— Vă urcăm bagajele! ne anunţă recepţionerul cu un aer înţepat.

— Bună idee, face Pinuche. Poftim şi aveţi grijă.

Şi îi întinde statuia de bronz băiatului de etaj.

— Unde sunt valizele domnilor? bâiguie nenorocitul apucând-o pe buna Diana.

— La aeroport, spun eu, le-am lăsat la bagaje.

El continuă să se mire, dar nu mai spune un cuvânt şi ne duce la lift.

Avem trei camere alăturate. O aleg pe cea din mijloc şi-i strecor un bacşiş monumental băiatului, care se retrage de-a-ndărătelea. Prima mea reacţie e să mă dezbrac ca să fac o baie. În timp ce mă murez în apa călduţă, uşa camerei se deschide şi apare Bérurier furios.

— N-o să las lucrurile aşa, trânteşte el. O să merg cu jalba. Dacă tot iei cu tine nişte tipi fără să-i laşi să-şi tragă sufletul, măcar poartă-te frumos cu ei.

— Dar ce se întâmplă băiete?

— Mi-au dat o cameră şi ferestrele nu dau spre mare.

— Poftim? mormăi eu înnebunit.

El repetă din ce în ce mai furios.

— Păi bine, Béru, linişteşte-te, aici nu e mare.

El n-o ia de bună.

— Cum să nu fie mare în Africa! Ce, îţi baţi joc de mine?

— Uită-te pe hartă. Marea e în jurul Africii şi noi suntem la mijloc, înţelegi! Oricât ar fi vrut să fie de amabil, directorul hotelului nu poate să-ţi dea vedere la mare, decât dacă accepţi o fotografie.

— Ce ţară! mormăie el. Dar de altfel, ce naiba facem aici?

— O să-ţi explic în timp util.

— Şi ce dregem acum, imediat?

— Mergem să ne plimbăm prin oraş şi să cumpărăm valize, rufe şi brice de ras. Semănăm cu nişte negustori ambulanţi.

Se scobeşte în nas gânditor, face biluţe din produsul investigaţiilor sale, apoi mormăie:

— E adevărat că ăştia de pe aici halesc omizi?

— Cine ţi-a mai povestit şi minciuna asta?

— Pinuche.

— Şi eşti contra?

El se gândeşte.

— Dacă sunt într-adevăr bune, oftează el, de ce nu?

Două ceasuri mai târziu suntem înzestraţi din cap până în picioare, înţoliţi din nou şi refăcuţi. Nu ne mai rămâne decât să ne punem pe treabă. Cum pentru a începe e nevoie de oarecare îndemânare îi invit pe cei doi coechipieri ai mei să facă o siestă reparatoare. Sunt gata imediat.

În timp ce se duc să se prăbuşească pe paturile lor, eu mă apropii de portar şi-i cer un foc, ceea ce, în toate ţările lumii, este cel mai bun mijloc de a intra în vorbă cu un necunoscut.

— Frumos hotel, îi spun eu, tulburările din ultimele luni nu l-au afectat?

— Nu. Nu prea.

— Şi cum mai stă situaţia?

Îmi explică amănunţit.

— Pff! S-a mai liniştit, dar lupta între triburile Ossobouko şi Amulettepolka a fost fierbinte.

— Mai ales la latitudinea asta, nu mă pot eu împiedica să murmur.

— Vă daţi seama!

— Am un vechi prieten care se găsea prin locurile astea când a fost situaţia cea mai fierbinte. Hans Sufler, poate îl ştiţi?

— Nu.

— Cred că era rudă cu un industriaş de pe aici, domnul Jean Brasseton…

Numele are darul de a-l scoate din letargie.

— Îl cunoaşteţi pe domnul Brasseton?

— Nu, am auzit doar vorbindu-se puţin despre el, cu ce se ocupă?

— Conserve de miez de palmier. Exportă în lumea întreagă.

— E belgian?

— De origine americană.

— Şi unde se află uzinele lui?

— În sudul oraşului, la Kakahobarhi.

N-are rost să-i trezesc bănuielile punând prea multe întrebări. Las baltă capitolul Brasseton pentru a-l aborda pe cel mai delicat al doamnei Vachanski.

— Sunt mulţi europeni, zilele astea, în hotel?

— Destui, da.

— Belgieni?

— Belgieni, francezi, americani, ruşi…

Fac cu ochiul.

— Nu prea sunt femei, din păcate, nu?

— Ba da, vreo două-trei.

El îmi aruncă o ocheadă atât de jucăuşă, că ar roşi şi o bucătăreasă.

— Domnul este amator?

Se apleacă înainte şi îmi şopteşte:

— Vă interesează şi de culoare? Am adrese bune…

— Rămâne de văzut, caut eu să nu-l dezamăgesc.

Şi mă grăbesc să adaug:

— Între noi fie spus, prefer farmecul slav.

O fracţiune de secundă, am impresia regretabilă că undiţele mele nu vor prinde nimic. Şi deodată începe să muşte.

— Păi, avem o poloneză pe aici, dar nu prea e prospătură.

Ţârr! Serviţi-l cald! Puneţi douăzeci de franci în aparat şi apăsaţi pe manetă.

— Ce înseamnă, că nu e prospătură?

— 45. Cam multişor, nu?

Înţeleg acum pentru ce Larronde n-a remarcat-o pe doamna în violet. Pe el gagicile nu-l mai interesează dacă au depăşit şaptesprezece ani.

— Arată-mi-o oricum, zic eu, nu se ştie niciodată, poate merge…

Râde.

— În clipa asta se află în salonul mic, îşi scrie corespondenţa. Nu vă puteţi înşela: o blondă frumoasă care se ţine bine.

Îi strecor hârtia pe care e îndreptăţit s-o aştepte. De fapt, un portar de hotel aşteaptă întotdeauna o hârtie. Prezenţa lui însăşi e valoare comercială şi conversaţia lui face multe parale.

Îi cer un plic şi o hârtie cu antetul hotelului şi intru în salonul mic cu aerul nevinovat al unui domn care se pregăteşte să scrie scrisori.

În încăperea cu aer condiţionat, cu mobilier modern şi viu colorat nu se află decât un domn de o vârstă înaintată, genul sud-american şi o doamnă răspunzând descrierii pe care tocmai mi-o făcuse sfântul Petru al hotelului. Culoarea ei blondă este consolidată cu şampoane sofisticate. Are ochi mari de culoare deschisă şi trăsături regulate. Puteţi să mă credeţi sau, dacă nu, să vă decoloraţi creierul mic cu apă de clor, dar tipa, tipa asta trebuie să fi stârnit busculada pe vremea când îndrăznea să-şi spună vârsta. Acum, tâmplele îi sunt marcate de laba-

gâştei şi pungi uşoare (valize diplomatice) îi subliniază privirea movulie, dar e încă o puicuţă foarte comestibilă. Genul de surioară care ştie multe şi mărunte cât boabele de pe arie despre moravurile şi bârlogul animalului ca două spinări. O treabă pentru un bărbat căruia îi place confortul. O companie ideală când ai un weekend şi nu ştii ce să faci. Ştie să vorbească, ştie să tacă, ştie să fie activă şi să nu fie activă, pe scurt un loz bun, o afacere.

Mă instalez la o masă învecinată în aşa fel încât să stau cu faţa la ea. Scrie iute, cu o mână nervoasă. Vreme de o clipă în salon se aude doar scârţâitul peniţei ei pe hârtie.

La sfârşitul unui paragraf, doamna îşi ridică puţin capul în căutarea inspiraţiei, ca să continue, şi privirile noastre se întâlnesc.

Îi adresez zâmbetul meu numărul 42 bis, cel pe care nu-l utilizez decât în hoteluri de lux şi la serate de binefacere, la serate mondene şi ceremonii religioase. El se compune dintr-o foarte uşoară răsfrângere a buzei superioare, însoţită de o imperceptibilă înclinare a bustului şi o scurtă intensitate a privirii. Totul nu durează decât opt zecimi de secundă într-o încăpere bine luminată şi o secundă-două în penumbră. Sobru, discret şi la preţ accesibil: e eficient merge la inimă, în suflet, şi în acel loc delicat atât de vehiculat de Scandal. Şi la urma urmei, cum ar zice cineva[8], nu cere de mâncare!

Doamna Vachanski primeşte zâmbetul respectiv ca o femeie cu experienţă care judecă bărbaţii mai degrabă după privire, decât după freză. Răspunde acestui discret omagiu printr-o expresie imponderabilă care oficial nu înseamnă nimic, dar oficios, pentru un băiat cu imaginaţie înseamnă: „preţul dumneavoastră este şi al meu la ora care vă convine. Unde ne ducem? La mine e cald. Nu vă exprimaţi cu flori, ci cu mâinile. Şi grăbiţi-vă, viaţa e scurtă”. Şi multe alte lucruri.

---

8 Cineva: celebrul autor căruia îi datorăm o mulțime de citate și de considerații filosofice.

Mi-am zis că fierul e cald, afacerea idem şi că lucrurile s-ar putea să meargă mult mai repede decât un autobuz de pe linia 20 la orele şase seara.

Doamna Vachanski reîncepe să scrie şi pentru a-mi justifica prezenţa, fac şi eu la fel.

Îmi scot stiloul cu injecţie directă, jet rotativ, umplere cu polarizare subcutanată. Şi încropesc o misivă care se va vinde foarte scump într-o zi, la licitaţiile Drouot:

Doamnă.

Am intrat în acest salon pentru a scrie unor oameni de departe. Văzându-vă însă, atât de aproape, nu mai doresc decât un singur lucru: *să vă cunosc. Dacă nu mă consideraţi prea nebun, nici prea neruşinat, veniţi după mine la bar. Dacă nu veţi veni s-ar putea să nu mă sinucid, dar mă voi simţi trist până la lacrimi. Fie-vă deci milă de pe acum.*

Respectuos şi devotat al dumneavoastră, domnul de la masa vecină.

Ei, ce spuneţi reduşi mintali ce sunteţi? Vi s-ar tăia respiraţia, dacă aţi avea măcar un pic, nu-i aşa? Nu e clasa una, San-Antonio, doamnelor? Eu nu sunt doamna de Sévigné: nu-mi ratez corespondenţa.

Părăsesc salonul şi mă apropii de un băiat negru ocupat să admire picioarele încrucişate ale unei doamne albe.

Îl ating în plin păcat.

— Fii amabil: du scrisoarea asta doamnei care scrie în salon.

Adaug la mesajul meu câţiva sfanţi, precizând că scrisoarea trebuie predată doamnei şi nu banii.

Nu-mi mai rămâne decât să mă duc să aştept la bar urmarea evenimentelor. Suspens. Fac pariuri cu mine însumi: vine sau nu vine poloneza? Oare farmecul atât de eficient al încântătorului San-Antonio îi va gâdila de-ajuns

cutia cu hormoni pentru a o decide? Ce vals de Chopin, poloneza asta!

Băiatul de la bar e un negru gras cu părul lins. Poartă o haină albă, cu nasturi aurii şi epoleţi albaştri.

— Domnul doreşte?

— Un whisky cu foarte puţină apă.

El mă serveşte. În eleganta încăpere capitonată pluteşte o muzică voluptuoasă. La această oră a zilei barul e gol. Îmi aleg un fotoliu-club la capătul celălalt şi aştept privind cum se topeşte cubul de gheaţă în lichidul maroniu. Trece aşa un sfert de ceas. Pe pick-up bântuie surorile Peters. Ele cântă „Tu care treci fără să mă vezi”. Îmi spun că tipul din cântec trebuie să fi fost al naibii de chior ca să nu vadă două doamne atât de ţipătoare. Doar dacă era eclipsă totală în ziua aceea. Altă explicaţie nu văd.

În clipa în care banchiza mea îşi încheie dizolvarea în whisky, uşa dublă, stil saloon (saloon de la salon), se deschide şi doamna Vachanski apare. Din prima ochire pricep că pariul e câştigat: şi-a dat cu roşu în obraji şi cu verde, culoarea grădinii de zarzavat pe pleoape. Genul ăsta de detalii nu înşală. Când o doamnă îşi retencuieşte faţada înainte de a se întâlni cu un domn, asta înseamnă că susnumitul domn nu o lasă rece.

Urgent! San Antonio, joacă marea scenă a prologului. În picioare, zâmbet, gest rotund cu braţul. Trebuie să vezi lucrătura: doisprezece ani de experienţă, sistem brevetat de liga intemperanţei de la Philadelphia, medaliat cu aur la salonul baroanei Cliprountz. Ochiul este în acelaşi timp lacom şi promiţător. Buzele se umezesc, dinţii sunt albi, răsuflarea proaspătă!

Doamna se opreşte în dreptul mesei mele. Faţa ei este mai neutră decât Suedia şi Elveţia la un loc. Ea mimează cu şic pe marea burgheză curioasă, reprobatoare şi un pic dispreţuitoare.

— Dumneata mi-ai scris asta? mă întreabă cu un accent polski pronunţat.

Ţine mesajul meu exploziv între degetul mare şi arătător, cum ar ţine un pansament folosit descoperit într-o ladă de gunoi.

— Am avut această îndrăzneală, doamnă.

— Mare îndrăzneală, într-adevăr.

— Vă mulţumesc că aţi venit până la bar.

— Voiam să-mi fac o idee, explică ea fără ca de pe faţa ei să dispară aerul acela impermeabil în vigoare la C.C.C.

— Şi pot să vă întreb care este concluzia examenului dvs?

— Sunteţi francez?

— De jos în sus, de la stânga la dreapta şi în sensul acelor ceasornicului. Sper să nu aveţi o aversiune pentru acest popor de elită care posedă fotbalişti ca Ujlaki, cântăreţi ca Dario Moreno, campioni ciclişti ca Graczyck şi pictori ca Picasso?

În punctul ăsta, ea nu are încotro şi începe să zâmbească.

— Am impresia că vă plictisiţi aici şi că sunteţi în căutare de distracţii? face ea.

— Nu de distracţii doamnă, ci de companie: dacă o acceptaţi pe a mea, a dvs. va fi preţioasă pentru mine.

Spunând acestea, împing spre ea un fotoliu. Ea ezită şi se aşază. Orgoliul meu spumegă ca o şampanie scuturată înainte de a fi servită. E un fenomen în felul lui, acest San-Antonio, nu?

— Vreţi să-mi faceţi plăcerea să beţi cu mine?

— Cu plăcere.

Peste o oră suntem cei mai buni amici din lume. I-am înşirat braşoavele mele, ea mi le-a plasat pe ale ei. I-am spus că sunt directorul unei întreprinderi cu mare capital (capitalul face întotdeauna bine la o luare de contact, chiar dacă interlocutoarea nu e venală) şi că am venit cu doi dintre acţionari într-o călătorie de studiu în Katanga în speranţa să punem pe picioare o afacere de import-export.

Doamna mă informează că este soţia ataşatului

cultural al Poloniei la Paris şi că a venit la E-ville să viziteze o prietenă. Îi propun să ia masa cu mine şi până la urmă acceptă.

Merge bine, băieţi. N-am nevoie să vorbesc curent în Braille, nici să ştiu să citesc surdo-muta ca să-mi dau seama că nu e insensibilă la farmecul meu.

Ne despărţim trântindu-ne un rendez-vous peste o oră. Urc în cubul meu să mă fac super-frumos. Mi-am cumpărat un costum crem care ar face să se brânzească de ciudă un castron de frişcă. Cu cămaşă albă şi cravată în dungi negre şi gri am să dau gata toate păstoriţele din fosta colonie. Îi trag o pulverizare, mă pomponez, mă parfumez, mă pun la punct, mă lustruiesc, mă decapez, mă recapez, îmi fac manichiura, pedichiura, acupunctura, mă clorofilizez, mă masez, mă relaxez, mă spăl pe dinţi.

Mă înfiinţez în camera lui Bérurier ca un adevărat manechin de modă. Grasul tocmai visează că taie în felii pădurea de la Fontainebleau şi executa zgomotul adecvat. Îl zgâlţâi.

Se aşază în fund. Seamănă mai degrabă cu un ocean la suprafaţă.

— Ce-i! râgâie el. Plecăm?

— Ies în lume, anunţ eu. Pinuche şi cu tine aveţi tură liberă astă seară. Nu faceţi ştrengării în afara oraşului, regiunea nu e prea sigură. Ossobucii bântuie prin împrejurimi.

— Lasă-ne nişte biştari şi nu te ocupa de celelalte, declară Grasu. Ce cald e în satul ăsta!

Îi acord o subvenţie rezonabilă şi o iau din loc.

Doamna Vachanski a făcut şi ea cheltuieli cu toaleta.

Poartă o rochie cu imprimeu albastru şi alb lipită de trup, care îi desenează formele încă apetisante.

Având în vedere clima, îmi spun că nu voi şovăi să-i fac o schiţă de cadastru când se va ivi ocazia. Or, îmi şopteşte mie o păsărică cică o astfel de ocazie s-ar putea ivi curând.

— Unde să vă duc? spun eu. Mi se pare trist să iau masa la hotelul la care locuiesc.

— Haidem atunci la Guest House.

— Unde este?

— Lângă aeroport, un loc foarte select unde se poate mânca destul de convenabil.

— O.K., să chem doar un taxi…

— Nu merită: am închiriat o maşină.

Într-adevăr, la cincizeci de metri de hotel staţionează un Chevrolet decapotabil. Cucerirea mea se aşază la volan. Când se aşază rochia subţire i se ridică descoperind privirii mele binevoitoare un picior nu lipsit de farmec.

Parcă am fi într-un film a cărui acţiune se petrece la Santa-Monica. E cald, soarele ciudat de roşu incendiază faţadele albe şi simt pătrunzându-mi în corp o emoţie tainică[9].

Doamna conduce bine, cu o elegantă uşurinţă. A răsucit butonul radioului şi postul local (singurul ce poate fi captat) ne oferă o retransmisie integrală a „Bhananhiei”, operă bufă în trei mese şi o mie de calorii.

— Aţi venit singură la E-ville? întreb eu cu inocenţă.

— Da. Îl frecventez destul de puţin pe soţul meu.

Zâmbeşte. Eu scot laba peste portieră ca să mingii vântul. Nu-i rău să te laşi transcărat de o puicuţă într-o caleaşcă atât de confortabilă.

— Şi nu locuiţi la prietena pe care aţi venit s-o vizitaţi? Când faci, o astfel de deplasare, nu e normal să locuieşti la oamenii pentru care ai venit?

Ea mă cadoriseşte cu o ocheadă bizară.

— Ador să fiu independentă.

Nu merită să insist. Doamna îşi are concepţia ei despre viaţă. Presupun că pentru a o trage de limbă va fi nevoie de tact şi de răbdare. Nu e o persoană uşor de manevrat. Acum, mă sâcâie o idee: o fi cu adevărat amestecată în afacerea aceea de crimă? Să fi fost în Franţa, aş lua-o tare ca să ajung la un rezultat, dar în ţara

9 Bine spus, nu?

asta africană despre care nu ştiu nimic şi în care e o permanentă agitaţie, nu prea mă simt în elementul meu, cum ar zice un caloriferist care mi-e prieten.

Guest House este o minune a artei moderne. Ceva între un hotel de mare lux şi un motel. O clădire centrală ultraşic, cuprinzând baruri, fumoare, sufragerii, se află la marginea drumului. În spate se află o mulţime de bungalouri.

Propun însoţitoarei mele să dăm pe ecluză o tărie înainte de a ne aşeza la masă, dar ea preferă să treacă pe loc la îngurgitare. Nu insist. Mă conduce la eleganta sală de ciuguleală, în care nişte funcţionari, industriaşi şi ştabi străini se alimentează, vorbind în şoaptă, de parcă s-ar fi adunat să privegheze rămăşiţele pământeşti ale unui personaj important.

Sunt cu un pas în urma doamnei pe care am lăsat-o să intre întâi şi atunci observ un foarte mărunt incident.

Un tip al cărui craniu are tot atâta păr cât o carapace de langustă şi care şade în faţa unui lobster-cocktail a crezut o fracţiune de secundă că doamna Vachanski e singurică şi a schiţat o mişcare pentru a o întâmpina. Trebuie să spun că eram mascat de planta uriaşă de lângă uşă. Chelul şi-a dat seama de gafa lui şi s-a aşezat iute la loc. Cucerirea mea nici măcar n-a clipit. Îmi iau un aer de indiferenţă superioară şi o escortez pe poloneză până la o masă lângă o grădină interioară în care o fântână gâlgâie în mijlocul unui bazin. Sunt şi bananieri pitici, bougainvillieri, oleandri… o feerie, ce mai!

Chelul trebuie să fi avut patruzeci de ani. Dacă nu şi-ar fi dat bila cu glaspapir, ar fi avut poate o coroană de păr, dar tipul are curajul opiniei şi în plus ţine să-şi poleiască scăfârlia. E bine făcut, are fălci pătrate, ochi limpezi, un nas cam turtit şi poartă un costum de şantung verde ca apa, o cămaşă crem şi o cravată tête-de-nègre.

Dacă doamna Vachanski l-ar fi salutat mi s-ar fi părut normal, dar ea trece pe lângă masa creţului fără să-i arunce o privire. La rândul lui, tipul se cufundă trup şi

suflet în contemplarea lobster-cocktail-ului cu o atât de intensă voinţă de a nu ne privi că trebuie să aibă crampe la ceafă.

În memoria mea fidelă, revine textul biletului găsit în haina lui Béru: *„Atenţie*! *Bărbatul chel care se găseşte la două locuri distanţă e înarmat. Îi serveşte drept gorilă"*. Oare acest client fără păr de la Guest House şi chelul de la serata congoleză să fie una şi aceeaşi persoană?

— Ce doriţi să mâncaţi? întrebă doamna parcurgând uriaşul meniu.

— Specialităţi locale, spun eu; cotlete de misionar protestant şi pleoape de fluture, de exemplu.

Ea râde.

— Nu râdeţi. La Paris nu aveţi un local atât de civilizat!

Facem meniul şi ea pune mâna pe geantă.

— Îmi daţi voie să mă duc să mă pieptăn puţin. Maşinile astea decapotabile sunt primii duşmani ai coaforilor.

Se scoală şi dispare. Şi ce face în timpul ăsta adorabilul San Antonio, cel iubit de cucoane? Ei? Ei bine, el face ca Pascal: gândeşte. Şi la ce credeţi că se gândeşte el, bandă de pantaloni-goi-pe-dinăuntru? Ei? îşi spune că doamna nu s-a dus numai să-şi grebleze peluza, ci că va lăsa la toaletă un mesaj pentru drăguţul coleg cap-de-ou. Şi aş paria pe o firmă de spălătorie contra un spălător de vase că în mesajul acela e vorba cât se poate de sigur de unicul fiu mai mare, unic şi preferat al lui Félicie.

Aştept întoarcerea doamnei Vachanski privind zbenguiala păsărilor multicolore într-o cuşcă ceva mai mică decât palatul Louvre. Un bengali mai şmecher are pretenţia să cucerească o papagaliţă, dar o pasăre a paradisului face să-i zboare fulgii şi se cântă *Nu te ocupa de Amélie* apoi ultimul act din *Mimi Pinson.*

Dulcineea mea se întoarce. Ca printr-o minune, abia s-a aşezat că un picolo intră spunând:

— Domnul James Hadley este chemat la telefon!

Tipul păros ca un sifon se ridică îndată şi iese.

Masa noastră intimă începe. O întreb pe însoţitoarea mea care îi este prenumele şi ea îmi mărturiseşte: Maria. Îmi place. E scurt, simplu, uşor de manevrat. Nu ocupă loc în buzunar, nu atârnă greu şi cu o simplă husă de nailon puteţi să-l conservaţi foarte multă vreme.

— Şi dumneata? întrebă ea.

— Antonie, o informez. Cam desuet, nu-i aşa?

— Dimpotrivă. E un prenume solid şi distins.

Eu, galant cât treizeci şi şase de militari plecând în permisie cu trenul din Blue-Bell Girls[10], oftez:

— Antonie şi Maria. Maria şi Antonie.

Să frângi o cărămidă în două, nu alta! Maria roşeşte. E momentul să-i plasez papagalul meu congolez *number one.* Încep să-i vorbesc despre ochii ei, despre parfumul ei, despre sărutările ei. Îi explic că am făcut un vis minunat; cică plecaserăm amândoi şi ne plimbam departe de orice privire indiscretă şi că niciodată doi amanţi n-au cunoscut o seară mai plăcută.

I se încreţeşte pielea, îi sar pigmenţii. Am prins-o de unde trebuie, cum spunea un rabin care mi-a plăcut foarte tare. Nişte şampanie peste asta şi îmbrăţişările nebuneşti sunt pe aproape.

În timp ce îmi execut muzica de anticameră, supraveghez, comportarea lui James Hadley. După ce s-a întors de la bârlogofon, domnul în chestiune îşi termină lobster-cocktail-ul şi cere nota. Apoi o şterge fără să ne fi adresat măcar o privire. Să mă fi înşelat în legătură cu presupusul aranjament al Mariei şi al chel-boss-ului?

Să fie oare un efect al căldurii asupra organismului meu zdruncinat de călătorie? Să mă păzesc de miraje. Nu uita, viteazule San Antonio, că eşti în Africa, pământ al fantasmagoriei, al magiei şi al nucilor de cocos.

Degustăm din muşchiul de gazelă cu sos de mentă, savurăm midiile marinăreşti cu icre de griş şi nu lăsăm decât ambalajul de la tapioca în ulei.

---

10 În românește, în original.

Băiatul de adineauri reapare în sală şi începe să facă slalom printre mese. Ce-mi dă oare certitudinea că va veni la masa noastră? Într-adevăr, frumosul tânăr se apropie de noi. Se întoarce spre Maria.

— Doamna Vachanski? întreabă negrul.

Ea admite şi băiatul şopteşte.

— Vă cheamă o doamnă la telefon.

— Trebuie să fie prietena mea Estella, spune ridicându-se. Scuzaţi-mă.

Mă ridic galant, având în vedere că Félicie, buna mea mamă, mi-a dat o educaţie solidă. Maria se îndepărtează iar eu cer nota. Dacă pe ea o caută prietena Estella, eu sunt arhiepiscopul de Canterbury.

Un al şaselea simţ, cel mai puţin cunoscut de cucoane, dar cel mai util în vinovata mea industrie, mă avertizează că pe Maria Vachanski o cheamă numitul, sau mai bine zis supranumitul, James Hadley.

Oricum, convorbirea nu durează, ceea ce îmi confirmă impresia că pe Maria a chemat-o un bărbat şi nu vreo surioară. Maria se întoarce aproape imediat. E numai zâmbet.

— Ea era, spuse ea. Mă roagă să vin să bem o cafea. I-am spus că sunt în compania unui prieten francez şi desigur, sălbatica asta moare de curiozitate să vă cunoască. V-ar deranja să mă însoţiţi?

— Deloc, dar mi-ar plăcea atât de mult să ne plimbăm puţin împreună. E primul meu clar de lună congolez şi n-aş vrea să-l ratez.

— Nimic nu ne împiedică să hoinărim în drum spre Estella.

— Bună idee.

Suntem în plină escapadă. Noaptea seamănă cu o catifea umedă. O briză bine venită agită frunzele de palmieri atât de academice ale copacilor. Păsările nocturne cântă femelelor lor frumuseţile diurne, aşa cum îndrăgostiţii celebrează noaptea, complice a zburdălniciilor lor.

— Prietena dumneavoastră locuieşte departe?

— La vreo zece kilometri. Dincolo de aeroport, într-un loc de vis, pe malul unei ape…

Cauciucurile automobilului miaună uşurel pe asfaltul înmuiat al drumului. Curând o luăm la stânga, imediat după aerogară. Acest drum secundar traversează o pădure cu copaci uriaşi pe trunchiul cărora plantele parazite desenează ornamente ciudate. Umbra este deasă. Maria aprinde farurile. Maşina se zgâlţâie puţin din cauza şleaurilor. Întind braţul stâng peste umărul şoferiţei şi vârful degetelor mele îi atinge decolteul. Pielea ei este mătăsoasă, caldă, emoţionantă. Mă emoţionează.

Îmi precizez mângâierea. Ea oftează.

— Vom face un accident, Antonie.

— Ce-i drept, admit eu ar fi mai prudent să ne oprim.

— Puţin mai departe. E o mină de cupru în apropiere şi sunt nenumărate barăci în partea asta a pădurii.

Mă las pilotat. Fie vorba între noi şi cârciumioara de pe strada dumneavoastră, mă gândesc mai puţin la anchetă acum. Sunt circumstanţe în viaţă când trebuie să ştii să trăieşti în prezent.

Parcurgem vreo trei mii de metri. Strada e din ce în ce mai proastă, pădurea din ce în ce mai deasă, luna din ce în ce mai puţin vizibilă şi dorinţa mea de a practica asupra Mariei Vachanski lucruri interzise de legea circulaţiei din ce în ce mai vie.

Îi dau de înţeles prin atingeri repetate la care ea nu rămâne insensibilă.

— Suporţi greu tropicele, murmură ea scoţând cheia din contact.

A garat maşina într-un fel de luminiş şi când motorul se opreşte, o linişte groasă se lasă peste noi. În afară de linişte peste mine se lasă şi doamna Vachanski. Rămân baobab.

Ea trebuie să-şi fi cumpărat rochia de la o dansatoare de striptease: trei capse, pe care e suficient să apeşi, şi ai obiectul fără ambalaj. O minune! Femeile sunt ca şi casele:

îmbătrânirea începe cu acoperişul, dar pereţii rămân buni. Să vă fac o revelaţie, fraţilor, ca să vi se lumineze cadranul solar: doamna e în pielea goală sub rochie. Absolut. Are aproape o jumătate de secol şi îşi permite să umble fără să-şi consolideze sânii cu beton. O performanţă, nu? Când vezi aşa ceva uiţi şi de poliţie, şi de Africa şi de bunele maniere. I-am interpretat rapid *Nopţile nebunatice de la Petersburg,* fiindcă nu sunt retrograd. În plină pădure virgină, băieţi! În stilul ăsta, biata pădure n-o să-şi mai păstreze multă vreme păsărica. Mangotierii fac bravo, arborii de piper seamănă roată împrejur, baobabii se cred stâlpul comun al şcolilor laice! Ca să nu mai vorbesc de o pasăre care se joacă de-a vede-tot făcând un scandal de toţi dracii.

După *Nopţile nebunatice,* urmează *Volga în flăcări.* Ce pricepere, doamne! Dacă doamna asta n-a citit Kamasutra, trebuie s-o fi scris cu siguranţă. Nu ştiam că în Polonia sunt vulcani. Deci e adevărat: franţuzoaicele se pricep grozav la geografie.

Îmi face lotusul desfrunzit, eu îi răspund cu candelabrul chinezesc (dacă tot suntem în Asia, să rămânem aici); ea mă învaţă figura cu marţianul, eu o învăţ tabachera cu arc. Şi dă-i, nene. Suntem dotaţi: fiecare e la fel de bun profesor şi elev. Nu ştiam nimic despre celebra poziţie poloneză pe care Chopin i-a explicat-o lui George Sand: Varşovice-versa! Nu pot să vă explic aici, pentru că mai sunt şi copii sub şaisprezece ani care ascultă, dar dacă doamnele îmi vor acorda o mică întâlnire într-un colţ discret, promit să le învăţ în mai puţin de douăsprezece lecţii.

Cum spunea un bătrân negustor de pepeni; îmi place să mănânc o felie, numai să nu aibă sâmburi[11].

De aici vine tot răul, băieţi: tocmai că felia mea e cu probleme. Şi problemele sunt mari cât ale răposatului Chamberlain.

---

11 Joc de cuvinte intraductibil: în franceză pépin înseamnă sâmbure, dar și complicație, dificultate.

CAPITOLUL VI

Brava mea însoţitoare zace *in the car,* extenuată. Portjartierul ei s-a prins în cercul volanului şi când încearcă să-l recupereze un sunet de claxon izbucni ca un răget la liziera pădurii, stârnind ecouri adormite şi provocând fâlfâiri de aripi înnebunite.

— Aici măcar nu riscăm să trezim vecinii, observ eu.

Ea râde uşor amuzată şi se strecoară lângă mine pisicoasă, recunoscătoare, satisfăcută (sper cel puţin).

— Antonie, şopti ea; eşti un băiat minunat.

Mă bucur că mi-o spune. O atestare în plus, de pus la dosar! În ziua în care îmi voi despacheta scrisorile de mulţumiri, scrisorile de dragoste şi lista cuceririlor mele va fi un balamuc în regiune.

— Pune radioul, dragule, oftează ea. Liniştea asta acum e crispantă.

Docil umblu la butonul aparatului (sunt dotat) şi o muzică dulce se aude. E o congoleză care cântă un cântec de leagăn copilului ei în dialectul foskaho, atât de drag lui Pierre Loti. Cuvintele, cred, au rămas în memoria tuturor:

Kakaho cho y'a bono.

Eleska Ceteski etc.

Îţi gâdilă glandele lacrimale până în uter. E în acest cântec o nostalgie care vorbeşte măruntaielor, cum se spune la sucursala Olida din Caen.

Deodată, am o impresie stranie. Îmi pare că percep un fel de alunecare furişă în spatele maşinii. Cum la această oră reptilele dorm, zgomotul ăsta suspect mă nelinişteşte.

— Ce ai, dragostea mea? oftează doamna gândurilor mele licenţioase.

— Zgomotul ăsta…

Mă ia de mână şi mi-o mângâie încet.

— Iubitule, suntem în junglă, nu în grădinile de pe Champs Élysées.

Are dreptate. Pentru a-i mulţimi de această

observaţie îi votez o nouă ventuză, zisă şi patina supremă care l-ar face ridicol pe campionul *of the world* la patinaj artistic pe pistă cu zgură.

Abia i-am lăsat labialele, ca să iau o nouă gură de oxigen pentru consumul meu personal, că de o parte şi alta a rablei, răsar patru umbre sumbre. Când vă spun că sunt sumbre, puteţi să mă credeţi. Sunt umbre de negri îmbrăcaţi în negru. Aveţi o idee mai bună?

Maria Vachanski scoate un ţipăt.

— Ossobucii! îmi aruncă ea într-un oftat îngrozit.

Nu are timp să-mi ţină o conferinţă cu diapozitive despre moravurile acestui popor al junglei.

În mai puţin timp decât îi trebuie unui hipopotam ca să spargă o alună în dinţi, suntem prinşi, înşfăcaţi, extraşi, răpiţi, duşi. Maria urlă atât de tare că pe lângă ea Maria Callas ar părea că interpretează *„Preludiul la după-amiaza unui afon”*. Ecoul însă face ca aceste ţipete să fie derizorii. Al dumneavoastră prea iubit San-Antonio, la rândul său, e mai puţin la largul lui decât în piaţa Concorde. Prefer să mă bat cu vagabonzi, agenţi secreţi, criminali şi tot ce vreţi, dar mărturisesc că sunt derutat de aceşti adversari neobişnuiţi. Doi mastodonţi cu ochii lucitori de carnivor mă duc în străfundurile pădurii. Picioroangele mele nici nu ating pământul. Ce se va întâmpla, pot ghici fără să citesc în zaţul de cafea. Îmi vor tăia gâtul ca unei oi şi o vor supune pe Maria unei şedinţe de rachete de junglă pe lângă care, ceea ce s-a întâmplat în maşină o să pară o glumă amabilă.

Parcurgem astfel vreo mie de metri şi ajungem la o baracă părăsită şi şantalie, în care luceşte o lumină palidă.

Sunt catapultat înăuntru şi aterizez brutal pe o podea de pământ bătătorit, presărată cu resturi de alimente.

Când m-au smuls din tărăboanţă, Ossobucii m-au căutat prin buzunare, să se asigure că nu am arme. Nu aveam… în buzunare. Dar prietenul meu Poc-poc se află la subţioara mea stângă, ingenios susţinut de o teacă de piele numită *holster.*

Aceşti domni sunt prea primitivi pentru a şti lucrul ăsta. Mă prefac că m-am rănit căzând şi vâr mâna prin deschizătura cămăşii de parcă aş suferi cumplit şi aş vrea să-mi masez pieptul. Dreapta mea prinde mânerul gofrat al puşcociului. În venele mele zvâcneşte un sânge proaspăt. Cu o uşoară apăsare a arătătorului ridic piedica de siguranţă şi cât ai clipi scot unealta din teacă. Cei patru Ossobuci sunt înarmaţi şi ei, dar nu au decât cuţite. Şi scobitorile alea, în plus, sunt vârâte în cingătoare.

— Labele sus, iute! strig eu sperând să vorbească franţuzeşte sau măcar să înţeleagă.

Cel mai mare din cvartet pune mâna pe mânerul ţepuşii. Eu trag. Înghite boaba drept în inimă şi se prăbuşeşte fără să fi reuşit să-şi scoată cuţitul.

Maria Vachanski, ghemuită într-un colţ al barăcii, îşi acoperă ochii cu mâna desfăcând bine degetele. Ceilalţi trei prieteni se uită la defunctul lor tovarăş, cu mare neîncredere. N-au înţeles încă prea bine prin ce minune pistolul ăsta a ajuns în mâna mea şi a început să scuipe plumbi.

— Mâinile sus! repet eu.

Unul dintre ei pricepe şi se grăbeşte să-şi ridice braţele lungi; ceilalţi fac la fel. Mă apropii de ei trecând pe la spate şi le salt cuţitele.

După care mă întorc spre duioasa mea prietenă.

— Vino, Maria, mergem acasă, reprezentaţia s-a terminat.

Ea se ridică şi vine lângă mine fără să scoată un cuvânt (nu poate să facă totul). Brutalitatea şi rapiditatea evenimentelor au năucit-o. Merge aşa cum trebuie să meargă câştigătorul cursei Strasbourg-Paris când ajunge la Villette.

O elementară prudenţă mi-ar porunci să-i împuşc pe cei trei şmecheri pentru a evita o nouă lovitură gogonată, dar ştiţi ce inimă bună are San-A! Nu mă pot hotărî să lichidez trei oameni cu sânge rece, chiar dacă cei trei ar fi dorit de fapt să mă taie pe mine feliuţe.

— Ştii să numeri până la zece? îl întreb pe unul din cei trei voinici.

— M-ar cam durea, îmi răspunde el. Ar fi păcat să fac aşa ceva cu brevetul meu superior cu menţiunea bine.

După cum vedeţi, poţi avea şi surprize.

Ies din încurcătură cu o glumă ca să-mi maschez descumpănirea.

— Atunci, dacă te pricepi la contabilitate, contează pe îndemânarea mea. Primul care iese din cabana asta mai devreme de zece minute o să-şi ajungă din urmă colegul în paradisul negrilor.

Am zis şi ies de-a-ndărătelea, cu pistolul aţintit asupra ex-antagoniştilor mei.

Odată ajuns afară, aştept câteva secunde să văd ce fac ei. Nu mişcă. Atunci fraţilor, coatele pe lângă corp şi dă-i. Frica dă aripi.

O iau pe Maria Vachanski de mână (numai de acolo n-o mai luasem) şi o trag după mine spre maşină.

De data asta, la volan se aşează marele Eu-însumi, acest supraom despre care v-am mai vorbit, mi se pare, într-un loc. Nu că Maria ar conduce rău, dar gândesc sincer că eu conduc mai bine şi, în orice caz, mai repede.

Manevră rapidă pentru a face stânga împrejur. Apăs pe ciuperca acceleraţiei. Asta măcar, vă jur, nu e veninoasă.

Abia când ajungem la lumină Maria îşi regăseşte glasul şi chiloţii care zăceau pe covorul Chevrolet-ului. Îl foloseşte pe primul şi îi pune pe ceilalţi.

— Groaznic, bâiguie ea. Dacă ar fi să moară oamenii de frică, aş fi murit adineauri… Noroc că erai înarmat!

— Ai avut dreptate, glumesc eu, pădurea congoleză nu e pădurea Boulogne. Poţi să te distrezi la fel de bine, dar primejdiile sunt mai mari. Şi prietena ta Estella, ce facem cu ea?

— Nu mai am curajul să-i fac o vizită acum, am să-i telefonez. Şi apoi…

— Apoi?

Ea arată cu mâna în jurul ei.

— Cred că nu arăt prea bine.

Garez caleaşca lângă hotelul Albert I şi intrăm în stabiliment.

Surpriză pentru eminentul San-A. Trecând prin uşa rotitoare, îl zăresc în hol pe chelul de la Guest House, susnumitul James Hadley. Şade pe un scaun şi aşteaptă. Eu unul, San-A., fac prinsoare pe o pălărie rotundă contra unui sfert de miel că el pe Maria o aşteaptă. Văzând-o cum apare, acest găgăuţă are aceeaşi mişcare de întâmpinare ca adineauri la restaurant. Apoi iar mă vede şi se aşază la loc de parcă ar fi la dentist şi nu i-ar fi venit încă rândul să intre să-i frezeze molarul.

Maria trece prin faţa lui, fără să-l privească.

— Ce facem, iubito? întreb eu.

— În ce mă priveşte, mă duc să mă culc, mă avertizează doamna Vachanski. După astfel de emoţii…

E într-adevăr foarte palidă. În maşină i-am consumat rujul de buze, roşul de pe obraz, rimelul de pe gene, verdele de pe pleoape.

Îmi întinde mâna. Eu i-o sărut.

Aplecându-mă, trag cu ochiul la fizionomia lui James Hadley. Constat atunci că omul acesta nu are decât un ochi: stângul. Ochiul drept şi l-a comandat de la Murano prin colet recomandat.

E o imitaţie frumoasă. Ai crede că are expresie! Trebuie să fie un om cu posibilităţi. Ochii de sticlă cu expresie costă o avere.

După ce m-am despărţit foarte galant de poloneza mea, mă duc în camera lui Béru. Nimeni şi nici în camera pensionarului. Cei doi gentlemani îi trag probabil un chefuleţ la ora la care dau la tipar aceste rânduri. Mă duc deci în ultimă instanţă, cum ar zice un judecător, în camera mea.

Abia am păşit peste prag, că mă şi opresc. Cel de al şaselea simţ al meu intră instantaneu în alertă. Şi totuşi

camera e goală. De unde vine atunci această senzaţie bizară care mă pătrunde? Mi se pare că s-a schimbat nu ştiu ce în încăperea asta. Caut şi ca întotdeauna când caut ceva, găsesc: cineva a fost aici în absenţa mea şi a percheziţionat locul…

Nu ignoraţi desigur că am o memorie vizuală extraordinară. Ochiul meu are rigoarea unui aparat fotografic. Vede tot, înregistrează tot. Îmi dau seama că unele obiecte nu mai sunt la locul lor obişnuit.

Valiza pe care am cumpărat-o adineauri, de exemplu, şi care se găsea pe plasa portbagaj este acum pe jos. Capacul este deschis. Tipul care a venit să inspecteze locurile (şi care ar putea foarte bine să fie omul cu bila lampion) nu trebuie să fi găsit ce-şi dorea aici, ţinând cont că bagajele mele sunt reduse la cea mai simplă expresie: am cumpărat costumul pe care îl am pe mine, ceva lenjerie de corp şi o trusă de toaletă.

Zâmbesc ironic. Apoi zâmbetul meu încremeneşte ca picăturile de luminare pe marmura unei noptiere. Mă reped la vechiul meu costum, îi explorez buzunarele şi scot un răget care mi-ar da dreptul să fiu considerat leu dacă aş face demersuri în acest sens la prefectura departamentului Rhône.

Am de ce să-mi dau picioare în fund până când s-ar produce electricitate, băieţi! Păstrasem portofelul luat de la vila Dupont de pe cadavrul lui Hans Sufler. Dar acest portofel a dispărut. Se afla în buzunarul interior din dreapta al hainei mele. Acum adio. Ce bou am fost! îi stă bine comisarului San-Antonio! E grozav supermanul! Pfui!

Chiar merita să mă dau drept bancher şi să povestesc gogoşi roată-mprejur.

Reconstitui totul cu o claritate stupefiantă: o curtez pe Maria Vachanski, iar ea are atâtea să-şi reproşeze cât drumul de la Paris la Nisa. I se pare suspect acestei aproape semicentenare amorul fulgerător pe care l-a inspirat frumosului mascul[12]. Poloneza are capul pe umeri.

12 Nu vă faceți griji pentru gleznele mele, port moletiere sub nădragi.

Aşadar, mă duce să halesc la Guest House unde are întâlnire cu Chelul. Intrând, îi face semn să nu mişte, apoi se duce la toaletă să-i scrie un mesaj. Ea lasă vorbă şi ceva mărunţiş chelnerului ca să-l cheme pe James Hadley şi să-i dea biletul.

În ţidulă, îi cere complicelui ei să meargă la Albert I s-a cotrobăie prin iatacul meu în timp ce ea mă va reţine în fustele ei. Omul-cu-sulfură-în-orbită se execută. El o întinde de la restaurant, se înfiinţează la hotel, îmi percheziţionează bagajul sărăcăcios şi descoperă hârtiile răposatului Hans Sufler. Dintr-odată se stârneşte zvon de bătălie.

El telefonează de urgenţă însoţitoarei mele pentru a o anunţa ce se întâmplă.

Draga de Maria care avea de-acum oarecari bănuieli, pricepe că sunt un sticlache pornit pe urmele ei parfumate. Ea pune să se organizeze o capcană în pădure şi îmi toarnă povestioara cu prietena Estella care ar dori atât de mult să mă cunoască. Eu marşez. Ne distrăm puţin. Domnii din pădure sosesc urgent şi ne răpesc dar eu scap din ghearele lor. Lovitura e ratată pentru doamna Vachanski.

Sfârşitul primei runde. La egalitate de fapt. Ea ştie acum cine sunt, iar eu am reuşit să evit capcana. Mai departe?

Mă duc să beau un pahar cu apă, ceea ce mi se întâmplă rar şi numai în cazurile grave. Îmi umezesc apoi faţada ca să gândesc mai bine. Răcoarea e sfetnic bun.

„Micul meu San Antonio, mi se pare mie că se pregătesc lucruri grave. Şi mi se mai pare că aceste lucruri vor avea loc într-un viitor atât de apropiat că poate a şi început. Dacă ai încredere în bătrâna ta experienţă nu te băga în cârpe ci porneşte-o elicopresto la drum de război… E drumul gloriei şi al onoarei. Amin!”

Ridic receptorul.

— Daţi-mi-o, vă rog, pe doamna Vachanski.

Cu mâna mea liberă iau o ţigară şi o aprind. Trec câteva clipe, apoi telefonista mă anunţă că la poloneză nu

răspunde nimeni.

— Doriţi să o căutăm la bar sau în salon?

— Inutil, mulţumesc.

Las receptorul, trag un fum şi ies din cameră stingând lumina.

CAPITOLUL VII

Mă duc eu însumi până la bar să arunc o privire. Maria nu este acolo şi nici în salon iar Chelul cu ochiul made in Italy a dispărut şi el. O iau deci înspre prietenul meu portarul.

El îmi virgulează o ocheadă jucăuşă.

— Domnul mai este partizan al farmecului slav?

— Din ce în ce mai mult, îl asigur eu. Apropo, n-aţi văzut-o pe doamna Vachanski?

— A ieşit acum o clipă.

— Singură?

— Da.

— Credeam că e cu un prieten: un tip chel care şedea acolo?

El are un aer evaziv.

— N-au ieşit împreună, în orice caz.

— Apropo de ieşit împreună…

— Da?

— Nu ştiţi unde s-au dus cei doi prieteni ai mei?

— Nu, domnule, n-au spus nimic. E drept că au plecat în mare grabă când le-a venit taxiul.

Tresar.

— Au luat un taxi?

— L-au comandat îndată după ce au primit telefon.

Asta-i bună, sună clopoţelul sub scăfârlia lui San Antonio. Béru şi Pinaud au primit o chemare telefonică la Elisabethville unde nu cunosc pe nimeni! E de necrezut, e fantastic şi mai ales îngrijorător.

Îl rog să mai spună o dată. Apoi întreb:

— De unde venea chemarea?

— Păi din oraş, domnule.

— Şi pe cine au cerut?

— Pe locatarul camerei numărul 404[13].

Misterul se îngroaşă.

— Aş vrea să regăsesc taxiul care i-a vehiculat pe prietenii mei. Lucrul trebuie să fie posibil, pentru un bărbat atât de inteligent ca dumneavoastră, zic eu.

Îi strecor de un fripturoi porţie adulţi. El îl bagă atât de repede în buzunar că mă întreb o clipă dacă i l-am dat într-adevăr.

— Destul de uşor, domnule.

Portarul ridică telefonul, formează un număr cu vârful pixului.

— Taxiurile Van Houten? întreabă el.

Se răspunde „da” în valonă.

— Aici Albert I, anunţă regele cavaler al portarilor congolezi de hotel. V-am cerut în seara asta o maşină, sunteţi la curent? Bine. S-a întors? Foarte bine, spuneţi-i să vină aici imediat.

Închide telefonul.

— Aveţi noroc, şoferul tocmai se întorcea la terminarea serviciului.

Noroc! Sper. Această dispariţie a perechii Béru-Pinuche nu-mi spune nimic bun. Urmându-mi seria de deducţii, cred că după ce a descoperit cine sunt, James Hadley a întreprins o rapidă şi discretă anchetă în hotel.

A aflat astfel că nu sunt singur şi a hotărât să-mi neutralizeze colaboratorii. În timp ce Maria şi coloraţii se ocupau de mine, el se ocupa de Béru şi de scumpul nostru pensionar.

Bietul Pinuche! Şi când te gândeşti că la ora asta el ar fi trebuit să fie la barul lui! Drept pensie, riscă foarte tare să se retragă în stomacul unui leu!

Reflecţiile mele sunt întrerupte de sosirea şoferului de taxi. E un negru superb de aproape doi metri, îmbrăcat cu o haină de doc albastru.

Zâmbetul lui ar face o avere la firma de pastă de dinţi

---

13 Cea pe care o atribuisem Grasului care visează să stăpânească un Peugeot.

Colgate, iar părul lui ar face tot atâta la uleiurile Cadoricin. Cred de altfel că ar putea realiza o a treia avere la Eminence.

Îşi ţine în mână şapca plată, stil american, albastră cu vizieră albă.

— Tu m-ai chemat, domnule?

— Aş vrea să ştiu unde i-ai dus pe cei doi domni pe care i-ai luat de aici în seara asta?

El râde şi strălucirea danturii lui îmi sare în ochi.

— Am dus pe ei la Bokono, dom'le.

— Unde-i asta?

— Dacă vrei te duc.

— O.K.

Pornesc după el. Pilotează un Mercedes senzaţional roşu aprins. Mă instalez lângă el pe bancheta din faţă.

— Prietenii mei nu ţi-au spus nimic?

— Au spus la mine să-i duc la Bokono, dom'le.

— Altceva nimic?

— Nu, dom'le. Vorbeau că se duc după un prieten pe nume Tonio sau aşa ceva.

Exact ce m-am gândit: i-au păcălit pe colegii mei spunându-le că îi chem.

— Bokono e departe?

— Tocmai la nord de E-ville, dom'le.

— S-au dus într-o casă?

— Nu ştiu, dom'le. Îi aştepta cineva cu o maşină de teren, ca un jeep, dom'le, ştii? Doar mai mare.

Mă cutremur. O maşină de teren! Asta înseamnă că i-au dus în junglă. Şi dacă i-au cărat atât de departe, în mod sigur nu era ca să le arate peisajul.

În curând ajungem. Şoferul se opreşte la o întretăiere de drumuri. Nu sunt decât câteva case izolate, mai degrabă nişte hangare în care sunt păstrate probabil maşinile agricole.

— Aici e, îmi spune şoferul.

— Şi maşina cu care au plecat pe ce drum a luat-o?

Îmi arată calea cea mai îngustă.

— Pe acolo.

— Excelent, să mergem şi noi.

Şoferul scutură din cap.

— Nu se poate dom’le.

— De ce?

— Nu sunt locuri sigure. E plin cu ossobuci în pădure. Şi e foarte răi. Unii mai sunt încă şi canibali…

Mă enervez.

— Doar n-o să te dezumfli, colega. Cu mine eşti în siguranţă, sunt înarmat.

El scutură din cap cu aceeaşi fermitate răbdătoare.

Aş putea eu să am douăsprezece automate *bozooka* în jurul burţii şi o mitralieră dublă în sertarul cravatei că tot n-ar accepta. Şi totuşi nu pot să pornesc cu tramvaiul 11 în codrul sălbatic! Cu atât mai mult că n-am măcar o lanternă Wonder pentru a-mi căuta tovarăşii. Ce idee creaţă a avut şi Bătrânul, să ne paraşuteze în ţara asta trăsnită. Ah! Animalul, o să mi-o plătească.

— Bine, oftez eu, du-mă înapoi în oraş.

— Imediat dom’le! se grăbeşte asul tropical al volanului.

Pe drum îmi vine o idee.

— Ştii unde se găseşte consulatul Franţei?

— Da, dom’le.

— Perfect, du-mă acolo.

Îmi benoclez orologiul. Arată orele zece şi douăzeci. Nu prea este o oră pentru vizite diplomatice, dar în sfârşit, nu e nicio oră extravagantă. Nevoia e lege, a declarat un tip care trebuie să fi fost la nevoie.

Consulatul se află într-o clădire nouă cu geamuri late. Plăcuţa de la uşă are ceva încurajator şi-mi ridică moralul. Aud muzică, râsete… Lumina se revarsă *a giorno* şi presupun că şampania la fel.

— Să aştept? mă întreabă şoferul.

— Da, fătul meu.

— Tura mea s-a terminat, dom’le.

— Ai noroc, a mea abia începe.

El pufneşte într-un râs tânăr şi simpatic.

— Aşteaptă-mă că am să-ţi dau un bacşiş gras ca prietenul meu pe care l-ai cărat la Bokono.

El acceptă. Eu intru pe poartă lângă care un paznic din războiul civil congolez stă de caraulă, aşezat pe prima treaptă a scării. Consulatul ocupă tot parterul clădirii. Sun la o uşă mare lăcuită. Un negru în haină albă şi pantaloni negri descuie. Zgomotul, muzica, râsetele sunt şi mai prezente. Dacă nu mă înşel, trebuie să fie vreo recepţie la consulat.

— Aş dori să vorbesc cu domnul consul al Franţei, declar eu cu emfază, şi trebuie să spun că mi-am cumpărat un pachet zdravăn înainte de a veni.

— Domnul consul e ocupat.

— Este extrem de important.

Dar negusul e încăpăţânat.

— E ocupat, nu poate fi deranjat.

— Vă repet că este foarte important!

— Nu se poate, nu se poate! repetă sluga.

Mă apucă o furie mai neagră decât mutra interlocutorului meu. Îi strecor în mână legitimaţia mea profesională.

— Ascultă băiete, îi spun eu. Ai să duci cartea asta de vizită consulului, altfel te tai bucăţele şi cea mai mare va fi cât un grăunte de tapioca, ai priceput?

De data asta el îşi spune că oricum trebuie să ceară instrucţiuni patronului său şi o întinde. Eu intru în hol şi închid uşa în urma mea din cauza curentului. Nu am mult de aşteptat.

Consulul se prezintă cu un aer comoţionat. E în smoking. E un bărbat frumos, de vreo patruzeci de ani, cu tâmplele prematur grizonante. Poartă ochelari cu ramă de aur şi are o cicatrice în bărbie ca studenţii germani din epoca în care îşi gravau iniţialele pe portret cu lovituri de sabie.

Mă salută cu capul şi cu distincţie.

— Scuzaţi-mi vizita atât de puţin protocolară, spun

eu, dar am mare nevoie de ajutorul dumneavoastră sau cel puţin de sfaturile dumneavoastră.

Pentru început îmi dă înapoi legitimaţia, apoi se dă deoparte pentru a mă lăsa să intru.

— Haideţi în biroul meu.

Sluga a şi deschis uşa acestuia şi a aprins lumina. Intru într-o încăpere de proporţii vaste şi cu mobilier anacronic, căci e foarte reprezentativ pentru administraţia franceză şi se remarcă în stilul acesta ultramodern.

— Luaţi loc, vă ascult.

Consulul îşi ocoleşte biroul ministerial şi îşi sprijină coatele pe mapa de piele fină.

— Domnule consul, mă aflu aici de câteva ore în misiune secretă. Împreună cu doi dintre inspectorii mei, trebuia să anchetez asupra anumitor persoane străine a căror comportare li s-a părut suspectă şefilor mei. Or, oamenii mei au fost răpiţi în această seară. Un corespondent misterios le-a fixat o întâlnire la Bokono în numele meu. S-au dus fără să bănuiască nimic. Acolo îi aştepta o maşină care i-a dus în inima junglei.

Tac din gură ca să-l las să vorbească, dar el, diplomatul, întârzie să sporovăiască. Părerea mea este că ar putea fi mai cald. Speram să găsesc ceva mai multă înţelegere şi un spirit de cooperare mai dezvoltat.

— Iată un lucru neplăcut, face el.

Între noi şi viitoarea ediţie a lui France-Soir, ideea asta îmi trecuse şi mie prin cap, înainte să sun la uşa lui.

— Aş vrea să fac ceva, vă daţi seama, continuu eu cu curaj, dar în ţara aceasta nefericită, sfâşiată de războiul civil, mărturisesc că mă simt pierdut.

El îşi scoate ochelarii şi începe să-i şteargă cu batista de mătase, din buzunarul smochingului.

— Dragă comisare, îţi voi răspunde şi eu cu o confidenţă. Abia am sosit şi eu la Elisabethville şi tocmai îmi sărbătoream astă-seară intrarea în funcţiuni cu personalităţile oraşului.

— Domnule consul, printre ele nu este şi vreun

personaj notabil al poliţiei sau al armatei? Mă rog, cineva care să-mi permită să dispun de o oarecare forţă armată pentru a-mi căuta colegii.

El ezită o clipă.

— Aşteptaţi-mă aici.

Arătând apoi înainte de a ieşi un serviciu de lichioruri:

— Dacă vreţi să serviţi un pahar…

Vreau să vreau. Nici n-a închis bine uşa că am şi selecţionat o butelcuţă de *Black and White* (în ţara asta e băutura cea mai indicată) şi îmi votez o duşcă în unanimitate plus votul meu.

Înghiţitura de ridicare a moralului îmi face tare bine. Îmi zic că poate nu e totul pierdut. Băieţii meu au mai fost în situaţii mai împuţite decât cămaşa lor şi s-au descurcat.

Îmi mai vărs o înghiţiturică de optimism îmbuteliat şi consulul se întoarce. Ţine în mână o hârtie cu câteva rânduri pe cale de a se usca. Îşi face vânt cu ea pentru a grăbi uscarea.

— Am printre invitaţii mei pe subdirectorul minelor din Kestadessou. Se pare că e în foarte bune relaţii cu serviciile poliţiei. Iată o recomandare din partea lui. Citesc:

Vă rog să acordaţi asistenţă purtătorului prezentei.

Cu mulţumiri.
Van Danléwal

— Mulţumesc, murmur eu, trebuie să mă duc la prefectura poliţiei cu asta?

— Da. Nu e nevoie să le spuneţi cine sunteţi şi ce faceţi aici. Spuneţi doar că doi dintre prietenii dumneavoastră au plecat să se plimbe în pădure şi nu s-au mai întors.

— Am înţeles!

Mă despart de consul şi mă duc la bravul meu şofer

care a adormit cu nasul pe volan.

El îşi freacă felinarele şi mă priveşte de parcă nu m-ar mai fi văzut niciodată.

— La poliţie! poruncesc eu. Şi repejor, iepuraşule, că am laptele pe foc.

Echipa de serviciu e cam slăbuţă. Trei sticleţi în uniformă moţăie pe băncile de lemn când sosesc eu. Cer să vorbesc cu şeful lor şi îmi înşiră o grămadă de gogoşi. Am impresia că inerţia e forţa de bază în urbea asta. După vreo jumătate de oră un ofiţer de culoarea unui tunel neluminat îşi face apariţia încheindu-se la curea. Pare stors şi prost dispus. Îi istorisesc povestea mea şi îl conving că sunt un prieten al domnului Van Danléwal. Drept dovadă îi arăt hârtia. El o analizează laborios. Am impresia că tipul ăsta a învăţat să citească în zaţul de cafea.

— Mâine vom face o patrulă, decide el.

Eu sar în sus.

— Glumiţi, nu-i aşa? Între timp prietenii mei pot fi jupuiţi de vii!

Asta nu pare să-l emoţioneze prea tare.

— În seara asta nu putem face nimic. Noaptea este imposibil.

— Dar…

— Oricum n-am decât efectivele pe care le vedeţi!

Arunc o privire jalnică asupra celor trei pârliţi care aproape au adormit la loc. Într-adevăr, nu dă pe dinafară. Mă simt ca într-o cursă de şobolani. Ce să fac? Unde să merg?

— Veniţi mâine, adaugă ofiţerul. Părăsesc cizmăria fără să-i spun măcar la revedere. El fuge după mine.

— Poftim, luaţi asta înapoi.

„Asta” este recomandarea derizorie a lui Van Danléwal. Indiscutabil are autoritate faţă de autorităţi, bravul de el. Îmi vâr cartonaşul în buzunar şi mă întorc la hotel.

— Ei, v-aţi regăsit prietenii? mă întreabă portarul.

— Nu.

— Se întorc ei până la urmă. Fac turul cârciumilor, ca boierii…

Al naibii tur! Măcar de-ar fi asta faimoasa cinste generală promisă de fostul inspector principal Pinaud!

— Şi dumneata, îl atac eu, n-ai nicio veste de la doamna Vachanski?

— Niciuna…

Surprind o sclipire ironică în ochii portarului. Nu ştiu de ce, lucrul mă înfurie. Nu contra lui, ci contra mea. Îmi zic că atunci când te numeşti San-Antonio şi când ai reputaţia mea nu te plimbi de la un ghişeu de hotel la un ghişeu de comisariat să te smiorcăi. Trebuie să acţionezi. Africa ne-Africa, pădure virgină sau nu, mi-e lehamite să mă simt depăşit de evenimente.

— Cheamă un taxi.

— Acelaşi, domnule? ironizează tipul.

Îl ţintuiesc cu o privire atât de neagră că-i zboară perii de pe piept ca puful de păpădie într-o zi vântoasă.

— Oricare şi nu e nevoie de ambalaj, îl consum pe loc.

— Bine, domnule, sughite firetatul.

Mă duc să aştept rabla în pragul uşii.

Am dintr-odată nervii teribili de radioactivi. Ştiţi efectul pe care îl produce spanacul asupra lui Mathurin Popeye?

Acelaşi efect îl are asupra mea privirea batjocoritoare a portarului. Mă duc să sparg banca, să anexez Congo-ul, să cuceresc Africa. Aşa cum auziţi. O să le arăt eu tuturor acestor împuţiţi cât de frumos, cât de mare, cât de generos este… un sticlete.

Mai sunt şapte prune bine coapte în încărcătorul prăvăliei mele de trufandale. Vor fi ale primului care îmi va sta în cale.

— E pentru dumneavoastră domnule?

Un nou şofer de taxi, dar care seamănă cu

precedentul ca două picături de cafea.

— E pentru mine. La Kakahobarhi iute! Cunoşti uzina domnului Brasseton?

— Da dom'le.

— Ei, acolo merg…

CAPITOLUL VIII

Fabrica de conserve se ridică la dreapta drumului. Vizavi, într-un parc admirabil, se află o vilă în stil colonial.

— Dom Brasseton locuieşte aici, dom'le.

— Mulţumesc.

— Trebuie să vă aştept, dom'le?

— Nu.

Îl plătesc cu acea generozitate care îmi asigură stima oamenilor pentru care bacşişul este o instituţie. Apoi mă fac că mă duc să sun la poarta grădinii casei. Dar degetul meu abia atinge soneria. Taxiul o ia din loc şi eu rămân singurel în întuneric, să privesc această casă opulentă ale cărei ferestre de jos sunt încă luminate.

Cu ajutorul amicului şperaclu, operez poarta fără să fie nevoie de anestezie şi intru în domeniul lui Jean Brasseton.

Acordurile unui pian cad în stufoşenia nopţii africane. Cum mă aventuram în direcţia casei, ceva negru şi silenţios sări înspre mine. O rază de lună mă informă: era un animal sălbatic. Sângele meu îşi schimbă temperatura, dar în sensul rău. Simţii cum extremităţile îmi înţepenesc. Vă trebuie deci să trag asupra animalului înainte de a fi putut să mă apropii.

Deodată însă reînvii şi degetul meu care căuta trăgaciul poc-poc-ului se opreşte. *Because* animalul s-a oprit şi el. El mă fixează cu nările încreţite, cu urechile ascuţite înainte. E un ghepard dresat.

— Pisi, pisi, îi şoptesc ca să-l îmbunez.

El nu clipeşte. Încep să dau înapoi încetişor, îmblănitul avansează. Labele lui elastice nu fac mai mult zgomot decât un păianjen pe pânza lui. Observ în schimb

ceva: mustăţile îi rânjesc din ce în ce mai tare şi colţii mari cât nişte cuiere strălucesc în lumina lunii. Pariez pe primul meu dinte de lapte contra plăcii dumneavoastră complete, domnule, că acest câine de pază de tip nou se pregăteşte să mă deguste natur. Dacă îl las, o să înfulece carne de San Antonio crudă. Din fericire, cu puşcociul în mână mă simt mai puţin vulnerabil. Îl ţintesc bine între ochi: la cel mai mic elan, îi umplu borcanul cu gloanţe.

Iată-mă din nou la poartă. Îmi trec mâna stângă pe la spate şi deschid pe pipăite. Niciun moment n-am încetat să fixez ghepardul. Ei şi acum e momentul să-i jucăm un scurt metraj à la Charlot. Eşti gata, San Antonio! Bine. Poarta fiind deschisă, fac un salt înapoi, foarte brusc. Animalul are un moment de surpriză, apoi sare şi el. Eu, vă repet n-am văzut figura asta decât la Charlie Chaplin, iar el avea posibilitatea să reînceapă filmarea de câte ori credea că e necesar. În momentul în care ghepardul sare, mă eschivez ca un toreador. Găgăuţă trece de poartă. Se miră că nu mă găseşte în faţa lui, priveşte la stânga, apoi la dreapta, biciuind furios aerul cu coada. În timpul acesta băieţelul San-A. cu reflexele cele mai bine unse de după război, trânteşte poarta în aşa fel încât gogoneaua asta de ghepard se pomeneşte închis pe dinafară, ca beţivul care dădea ocol gărduleţului din jurul unui copac.

Oricine altul decât un ghepard ar profita de libertatea regăsită. El nu! El vrea să intre înapoi la stăpânul lui, boarfa! E şi el ca oamenii, îi plac lanţurile. Biciul este viciul lui. În loc să-şi regăsească pădurea natală şi să profite de nişte femeluţe bine făcute şi îmblănite la Revillon, gogoaşa asta ar vrea să poată suna ca să i se deschidă poarta cuştii.

Aş prefera ca animalul să plece în sânul naturii. Dacă începe să facă tărăboi, riscă să dea alarma şi n-aş vrea asta în ruptul capului. Îmi vine atunci o idee, pe care am întâlnit-o, mărturisesc, în fasciculele ilustrate care mi-au încântat copilăria. Îmi scot cutia de chibrituri, încep să aprind beţele unul după altul şi să le expediez cu un

bobârnac înspre fiară. Ghepardul dă înapoi de fiecare dată câţiva paşi. Îi pică până la urmă un băţ aprins pe bot şi o ia la sănătoasa; trebuie să se fi convins probabil că oamenii nu sunt nişte cunoştinţe prea civilizate.

Mă îndrept spre vilă trecând pe lângă o tufă de cactuşi. Pianul continuă să-şi presare notele în noaptea caldă. Mă face să mă gândesc la Franţa, îmi amintesc de nişte seri de vară la o subprefectură. Revăd terasele cafenelelor, câinii liniştiţi, mirosind zidurile cenuşii de la noi, afişele rupte… Apoi aud nişte game cântate de mâna unei debutante…

Haide, Sant-Antonio, fără sentimentalisme!

Mă apropii de un geam deschis. O perdea de tul tremură uşor. Pliurile ei ondulează în voia unui curent timid. Prin perdea pot avea o privire de ansamblu asupra încăperii. Este un living vast, bogat mobilat. Un pian cu coadă ocupă o parte a camerei.

La pian şade o femeie mică de statură şi stafidită. Nu are o vârstă evidentă. I se pot da între 30 şi 110 ani, după mărinimie. Ceea ce cântă este vag şi trăsnit. De aceea m-am gândit că de fapt cântă o fetiţă. Ascult o clipă notele care se scurg la capătul acestor degete şi mă întreb dacă este „La lumina lunii” sau „La îmi zice aşa şi aşa”, apoi dau ocol vilei în căutarea unei intrări mai puţin la vedere decât acest geam luminat.

Pentru acei dintre dumneavoastră care bombăne; pentru încuiaţi, pentru cei la care materia cenuşie e mai cenuşie decât a altora, pentru acriţi, pentru constipaţi şi pentru nevropaţi, cred că a venit momentul să explic motivele acestei vizite târzii la un domn pe care nu-l cunosc încă. Voi încerca să o fac într-o limbă clară şi, dacă nu înţelegeţi, îmi voi reîncepe explicaţiile în dialect. Luaţi deci loc, sugeţi chibrituri pentru a avea mai mult fosfor, nu vă jucaţi cu bretelele de la sutienul cucoanelor, descălţaţi-vă dacă vă dor bătăturile şi mai ales nu-l întrerupeţi pe orator pentru că riscaţi să încasaţi un kil de scatoalce cu zgârciuri în mutră. O.K?

Deci asta este. Cum se prezintă afacerea în punctul zero? Un anume Sufler se duce la o serată congoleză de la Paris să cunoască pe o doamnă Vachanski pe care altcineva, pe care îl vom numi „X” până la noi ordine, trebuie să i-o arate. Această doamnă se simte ameninţată de o primejdie din moment ce este protejată de o gorilă înarmată. Urmăriţi trenul, băieţi, nu merg prea iute? Spuneţi fără jenă. Când are cineva ca voi un creier care funcţionează cu cârje, are dreptul la menajamente. Va să zică, merge? Bine.

S-ar putea crede a priori că doamnei Maria Vachanski i se va întâmpla un bucluc, nu-i aşa? Ei bine, nu! Cel pentru care lucrurile se sfârşesc rău este cel care se interesa de persoana ei, adică Hans Sufler. Acesta este omorât. Şi este omorât chiar în casa nelocuită a unui oarecare Brasseton, industriaş stabilit pe cont propriu în Congo.

Congoul – este deci un fel de numitor comun în această afacere. Omul asasinat se pregătea să plece într-acolo. Omul la care locuia provizoriu trăieşte tot acolo. Doamna Vachanski soseşte tot acolo în compania celui care după toate aparenţele îi serveşte drept înger păzitor. Evident, celebrul poliţist lansat în această afacere soseşte bătând din aripi, însoţit de brain-trustul lui. Mai merge? Am perne pentru cei care au ţeasta fragilă, ştiţi? E bine? De acord, conţinu.

Rezumând lucrurile printr-o formulă aproape algebrică pe de lături, aş spune că asistăm la un război declarat între două grupuri. Primul este format din doamna Vachanski şi James Hadley; al doilea din răposatul Sufler, Jean Brasseton şi „X”, despre care am vorbit mai sus.

O partidă strânsă se joacă pe nefericitul pământ congolez ex-belgian. După părerea mea şi după flerul meu (de ce n-aş avea încredere în el?) sosirea mea inopinată a fost cât pe ce să facă să eşueze ceva. Grupul Vachanski avea nevoie de libertate de mişcări şi nu a ezitat să

folosească toate mijloacele pentru a ne înlătura de pe traiectoria sa pe mine şi pe oamenii mei. Dar dacă admit logica raţionamentului meu, întrucât, lupta dintre Vachanski şi Brasseton ajunge la o fază acută, pot spera s-o regăsesc foarte curând pe Maria Vachanski supraveghindu-l pe Brasseton. Când o voi regăsi, ea îmi va putea spune ce s-a întâmplat cu coechipierii mei. Asta-i! Vreţi o aspirină? Nu? Perfect!

În timp ce acest remarcabil expozeu se întipărea în inima de merişor sfinţit a spiritelor dumneavoastră, eu am ocolit casa lui Brasseton, omul care iubeşte cântecul ghepardului şi am găsit intrarea căutată. E o uşă de sticlă, înzestrată cu o grilă solidă, care dă acces în bucătărie. Şperaclul meu îi povesteşte uşii istoria omului care a văzut un om care a văzut pe omul care a văzut un os, uşa zice „de acord" şi eu intru în casă (în englezeşte *in the house*).

Pianul continuă să trăncănească în living. S-ar putea să mă înşel, cum ar zice un masturbat ambidextru, dar după părerea mea doamna care se joacă la pian are rateuri la motorul în doi timpi. Trebuie să fii în pană de benzină ca să cânţi la pian în felul ăsta evaziv şi continuu.

Părăsesc bucătăria pe un culoar îngust care duce în antreu. Mă feresc să intru în living. Găsesc o scară într-o adâncitură ieşită în afară. Scara trece doar pe la parter. Vine de la subsol şi urcă la etajul întâi. Îmi spun că subsolul e o ascunzătoare ideală pentru a aştepta urmarea evenimentelor. Or, urmarea evenimentelor e întoarcerea lui Brasseton, care pare să fi ieşit. (Ori sunt premiant întâi la deducţii, ori la loc comanda!)

Cobor deci scara despre care v-am vorbit şi aterizez într-un beci în care e întuneric ca în conştiinţa unui cămătar. Îmi mai rămân câteva chibrituri. Aprind unul ca să reperez locurile. Mă aflu într-un spaţiu larg betonat care trebuie să servească de spălătorie şi calorifer. O albie de piatră, maşini de spălat, de clătit, de stors, de călcat, de mototolit, sunt înşirate de-a lungul zidului.

În fundul acestei prime părţi a pivniţei, o uşă joasă dă

spre pivniţa de vinuri. Un alt chibrit şi deschid această nouă uşă cu dragul meu şperaclu. Nu m-am înşelat: e într-adevăr o pivniţă de zaibăr. Mă aflu la un amator care apreciază siropul viţei. E mişto cotlonul lui de podgorean: încăperea boltită e înconjurată cu rasteluri. E destul de răcoare aici. Îmi spun că mă voi simţi bine să aştept aici, în cripta asta cu nectar. Mă aşez pe un butoiaş gol şi mă zgâiesc la cadranul luminos al ceasului meu de mână. Va fi în curând ora unu. Individul Brasseton nu va întârzia, probabil.

Am o tresărire: poate se găseşte la fiesta de la consulatul Franţei. Cu cât mă gândesc mai bine cu atât îmi spun că e foarte probabil. Petrecerile nu trebuie să fie chiar atât de numeroase la E-ville. Mai ard gazul vreo zece minute, apoi îmi zic că o înghiţitură de căpşunică m-ar ajuta să am răbdare. Aprind penultimul chibrit şi mă hotărăsc pentru un vin alb serios. Există Muscat, există Pouilly-Fuissé şi este Château-Chalon. Optez pentru această din urmă podgorie care a curs valuri-valuri pe gâtlejul lui Henric al IV-lea.

Flacăra chibritului începe să-mi lingă degetele. Îl arunc rapid pe pământ unde sfârâie uşor. Îl privesc cum se scufundă în opacitatea întunericului. Şi deodată simt cum mărul lui Adam îşi prinde picioarele în covor! Lângă chibritul agonizant se află ceva destul de înspăimântător.

Bezna a revenit şi mă îndoiesc de simţurile mele. Nu, nu se poate, m-am înşelat, am căpătat orbul găinilor, se ia de la climă…

Îngenunchez şi pipăi pământul bătătorit. Un contact cutremurător îmi scurtcircuitează centrii nervoşi. Am întâlnit o mână. E rece. Îmi stăpânesc repulsia şi pipăi mai departe. După mână vine încheietura, apoi antebraţul, apoi braţul, umărul… Un cadavru! În pivniţa de vin e un cadavru. Ei, cine avea dreptate, lămâi stoarse ce sunteţi? San Antonio, frumosul de el, atunci când degeţelul lui i-a spus că la Brasseton acasă se va întâmpla ceva. Hotărât lucru, tipul ăsta e o mare gazdă de stârvuri. Că o fi la

Paris, ori la E-ville, trebuie neapărat să aibă carne rece în casă.

Îmi aprind ultimul chibrit. Să nu-l ratez. Lumina săltăreaţă se agaţă de extremitatea beţişorului. Ea creşte. Eu cobor încet chibritul spre grămada întunecată care zace la picioarele mele: James Hadley zace sub un raft de sticle cu o gaură în cutia cranianã.

CAPITOLUL IX

Domnul a fost omorât de câteva ore bune, fiindcă era rece ca un nas-de-câine-sănătos. Cele câteva secunde de lumină oferite de ultimul chibrit îmi permit să examinez rana.

Tipul a încasat în vârful craniului desfrunzit cea mai magistrală lovitură de bară de fier administrată vreodată unui pleşuv. N-a mai avut timp să evoce sfârşitul tragic al familiei Capet.

Lovitura de pămătuf-de-vindecat-migrenele l-a expediat drept la sfântul Petru, care trebuie să fi fost luat prin surprindere.

Chibritul meu s-a stins. Îl caut deci pe bâjbâite în sac pe dragul defunct. Scrieţi ciuciu şi încrucişaţi braţele: ne-am mai ocupat de chestiunea asta. În afară de câteva fire de tutun, buzunarele mortului sunt la fel de goale ca şi coloana de beneficii din Marele Catastif al ministerului de finanţe.

Hotărât lucru, locul nu este prea sănătos şi aş face mai bine să aştept în altă parte întoarcerea (problematică) a acestui Jean Brasseton pe care doresc din ce în ce mai mult să-l cunosc.

Mă întorc spre uşă şi în drum calc pe un obiect rotund şi tare. Mă aplec şi-l ridic. Apoi părăsesc subsolul. Asta nu mai e pivniţă, ci o morgă. Şi să-mi mai povestiţi despre Congo!

De data asta, pianul nu mai funcţionează. O linişte stranie domneşte în casă. Ciudat că nu există slugi în locuinţa asta mare.

Iată-mă pe culoarul bucătăriei. Privesc obiectul găsit în sinistra pivniţă de vin şi descopăr cu groază că este ochiul de sticlă al lui James Hadley. Al dracului de neplăcută şi de neaşteptată chestia asta. Ideea că acest glob de sticlă se afla mai înainte în orbita unui tip îmi dă frisoane. Strecor iute ochiul în buzunar. Nu că aş vrea să-l păstrez ca trofeu. Mulţumesc lui Dumnezeu, n-am marote de felul ăsta, dar îmi spun că, pentru cunoştinţele lui, e o dovadă a morţii lui Hadley.

Pun mâna acum pe amicul Poc-poc, îl ţin la spate şi înaintez spre living. Pianista este tot acolo. Ea stă pe o sofa şi citeşte o revistă de amenajări. La intrarea mea, ea ridică privirea. Logic, această doamnă ar fi trebuit să se sperie, văzând cum apare în casa ei, la miezul nopţii, hăndrălăul ăsta ca un şifonier normand. Dar, nimic. Ea rămâne foarte calmă, atentă şi o simt abia surprinsă de apariţia mea.

— Nu vă cunosc, spune ea numai. Cu un aer degajat îmi strecor puşcociul în buzunar. Nu va fi necesar.

— Aş dori să vorbesc cu domnul Brasseton, spun eu, e urgent.

Ea îmi zâmbeşte. Văzută de aproape, persoana trebuie să aibă cel puţin 60 de anişori. E măruntă, uscată, cărunţie. Privirea ei are ceva extrem de plictisitor şi îndepărtat. Ghicisem la fix:

— Nu este aici în clipa aceasta, spune ea.

— Ştiu. Unde este?

— În Franţa!

Îmi înghit saliva. Aiurează sau spune adevărul în ciuda minţii ei mâncate de molii?

— În Franţa!

— Da. Dar se va întoarce curând.

— Şi a plecat demult?

Încruntă sprâncenele.

— De vreo zece zile.

O privesc pe această doamnă cuprins de o mare nelămurire. Aş vrea să pot stabili cât de mare e partea nebuniei şi cât este rămăşiţa ei de raţiune. Ce credit poţi

acorda spuselor unei persoane lovite cu leuca?

— Sunteţi o rudă de-a lui?

— Păi, sunt mama lui.

— O! Scuzaţi-mă, îmi pare rău. Locuiţi singură aici, acum?

Ea încearcă să-şi scuture de praf celulele.

— Nu aveţi servitori? insist eu să-i orientez mintea.

— O! Ba da… îl avem pe Banko…

— Unde este?

— Nu ştiu. A! Ba da… staţi puţin: s-a dus să-şi viziteze logodnica.

— N-a venit nimeni să vă facă o vizită în seara asta?

— Ba da.

— Cine?

— Păi… Dumneavoastră!

Mă tem că ne vom învârti aşa ca un avion care nu reuşeşte să-şi degajeze trenul de aterizare şi se învârte deasupra aeroportului. Situaţia e halucinantă: doamna asta debusolată, singură într-o casă mare, păzită de un ghepard, cu un cadavru la subsol.

— Sunteţi sigură că n-a venit nimeni?

— Da, desigur. Sunt sigură, ce întrebare! A! Ba da… Aţi venit dumneavoastră.

Refrenul casei. Când s-a terminat o luăm de la început. Se învârte în cerc, sărmana doamnă. Nu trebuie s-o scuturi prea tare, are cerebelul din vată de sticlă.

— La ce oră a plecat servitorul dumneavoastră?

— Nu ştiu… După cină.

Reflectez puţin. Dacă spune adevărul, servitorul nu mai era acolo când l-au lichidat pe James Hadley.

Numai că asta presupune ca ea să fi fost într-adevăr singură în casă. Şi atunci cum…?

Mă ridic brusc şi mă îndrept spre uşa din faţă. Nu e închisă cu cheia. Oricine putea deci să intre la doamna Brasseton în timp ce ea îşi chinuia pianul.

Revin spre scumpa doamnă deplafonată.

— Demult cântaţi la pian?

— A! M-aţi auzit?

— Da. Cântaţi minunat.

— Pe vremuri dădeam concerte. Cânt în fiecare seară…

Despre cântatul la pian nu se poate spune că e ca bicicleta: se uită. Dovada…

— Îmi permiteţi să dau un telefon?

— Desigur. Ştiţi unde e telefonul?

— Nu.

— În biroul lui Jean.

— Şi biroul lui Jean?

— În camera de alături…

Mă duc într-acolo. De fapt este o bibliotecă cu un secreter. Zbârnâitoarea se află pe această mobilă. Deschid anuarul telefonic alăturat şi-l frunzăresc până găsesc numărul consulatului Franţei. Mă hotărăsc să-l notez, căci s-ar putea să am de mai multe ori nevoie de el în viitorul apropiat. Scot din buzunar scrisoarea de recomandare a numitului Van Danléwal pentru a scrie pe ea cifrele respective şi rămân în contemplarea mesajului însuşi. De ce deodată, văzut la lumină îmi evocă în mod confuz ceva? Ce amintire neclară urcă la suprafaţa memoriei mele? Îmi iau capul între mâini şi închid ochii pentru a mă concentra cât mai mult. Ia să vedem… ia să vedem…

Din tărtăcuţă mi se degajă unde concentrice. Brusc îmi înşfac portofelul şi îl explorez febril. Ceea ce caut se află într-adevăr acolo: rândurile descoperite în coada fracului lui Bérurier şi care sunt de fapt la originea întregii afaceri. Le aşez alături de celălalt bilet şi scot un răget care ar fi trebuit să exprime simultan stupoarea, triumful, bucuria şi voluptatea. Înţelegeţi-mă, bandă de ridichi găunoase, luaţi aminte, pricepeţi, auziţi: este acelaşi scris! Aţi băgat la cap?

Persoana care i-a strecurat biletul lui Hans Sufler este misteriosul Van Danléwal. Aveam dovada, la mine şi continuam să mă dau cu castronul de pereţi! Sărman ţicnit!

Formez rapid numărul consulatului. După un anumit timp îmi răspunde o voce de femeie. Îi spun că vreau să-i vorbesc consulului în legătură cu o afacere de cea mai mare importanţă. Se pare însă că formulele de genul ăsta nu impresionează pe nimeni aici.

— Domnul consul dă o recepţie, spune ea, şi nu poate veni la telefon.

— Spuneţi-i că-l caută comisarul San Antonio de la serviciile speciale şi vă rog să vă grăbiţi!

Cred că ori am găsit tonul potrivit, ori calităţile mele au impresionat-o.

— Rămâneţi la aparat, mă duc să mă interesez.

— Aşa, puicuţo, murmur eu acoperind microfonul cu mâna. Du-te şi te interesează şi mai fierbe-ţi şi două ouă…

Aşteptând venirea primului consul, inspectez biblioteca, cu receptorul într-o mână şi telefonul în cealaltă. Camera e mobilată cu gust şi opulenţă ca şi restul casei (de exemplu pivniţa!). Brasseton are o colecţie extraordinară de minereuri ce serveau ca suporturi de instrumente de bijutier în biblioteca lui. Cărţile rare abundă.

Rămân încremenit în faţa unei fotografii pusă pe marginea unui raft din bibliotecă şi-mi sare inima de doi coţi. Fotografia reprezintă un bărbat solid, îmbrăcat în stil colonial. Dedesubtul pozei e scrisă o dedicaţie: *Scumpei mele mame, Jean al ei.* Iar bărbatul din fotografie nu este altul decât răposatul Hans Sufler, mort dintr-o lovitură de halebardă în floarea vârstei.

Oricui în afară de mine i s-ar fi hipertrofiat glanda curiozităţii. Dar San-Antonio nu se lasă. Nu e un mijloc de construcţii metalice Meccano. El îşi spune pur şi simplu că treaba este mai complicată decât credea. Mortul din fundătura Villa Dupont era chiar proprietarul casei: Jean Brasseton. Din motive care nu pot fi încă lămurite, îşi luase o identitate falsă.

— Alo! face vocea consulului.

Apropii telefonul de gură.

— Îmi cer scuze, domnule consul, dar s-au produs lucruri noi. Domnul Van Danléwal care mi-a scris recomandarea către poliţie mai este la dumneavoastră?

— Desigur, ripostează consulul. Recepţiile aici nu se termină înainte de dimineaţă.

— Trebuie neapărat să-i vorbesc; mă voi întoarce deci la consulat. Dar v-aş fi recunoscător să nu-l avertizaţi de vizita mea.

Nu e încântat deloc, dar deloc, diplomatul! îl bănuiesc că nu-i plac curcanii.

— Domnule comisar, îmi spune el sec, poziţia mea la E-ville e foarte delicată, ca şi cea a tuturor diplomaţilor străini. Nu-mi pot permite să particip la anchete extra-poliţieneşti. Nu suntem în Franţa, şi fără să pun în discuţie legalitatea misiunii dumneavoastră…

Îl întrerup, cât ai stinge aragazul.

— Spiritul dumneavoastră de cooperare va fi cunoscut în cercuri înalte, i-o retez eu.

— Dar…

— Vă rog pur şi simplu să-l chemaţi pe Van Danléwal la telefon fără să-i spuneţi cine sunt.

— Dragul meu comisar, aş vrea să ştiţi…

— Ştiu şi fiindcă sunt foarte grăbit, n-are rost să-mi faceţi un desen la telefon. Aştept.

— Fie, tranşează demnul bărbat. Vi-l trimit.

Şi se eclipsează. Mă surprind zgâindu-mă la portretul lui Jean Brasseton. Clişeul trebuie să fi fost făcut acum vreo zece ani cel puţin, dar seamănă foarte tare şi sunt absolut sigur că nu mă înşel. Tipul care ar putea să-mi furnizeze o notă explicativă la toată afacerea asta ar fi primit cu fanfara municipală şi ar avea drept la consideraţia mea, plus o reducere pe căile ferate.

— Da, vă ascult.

Vocea care intervine este joasă şi fermă. În ton răzbate o fărâmă de curiozitate.

— Domnul Van Danléwal?

— El însuşi.

Un foarte uşor accent belgian.

Mă arunc în arenă:

— Sunt un prieten al lui Brasseton.

— A, da?

— Nu ştiu dacă sunteţi la curent cu cele întâmplate săptămâna trecută cu ocazia şederii dumneavoastră la Paris?

Tăcerea e crispată. Se simte că omul e prudent.

— Alo? fac eu ca să relansez convorbirea.

Îmi vine atunci ideea secolului. Dacă îi fixez omului o întâlnire într-un loc neutru, se va teme.

— Mă aflu acum la Jean. Ar trebui să veniţi şi dumneavoastră aici.

— Jean este cu dumneavoastră?

Arunc o privire furişă spre poza colonialului.

— Tocmai asta e, Jean e mort!

— Ce!

Nu cred că mă fentează. Exclamaţia a fost prea spontană, prea vehementă.

— De aceea vă chem. Veniţi repede, trebuie să examinăm situaţia.

— Perfect, sosesc.

Vrea să închidă, dar mai întreabă:

— Ghepardul?

— L-am închis.

— Pe curând.

El închide, iar eu aşijderea. Tocmai când să închei gestul, percep un uşor foşnet în spatele meu. În clipa în care mă întorc, ceva şuieră. Înainte de a-mi termina răsucirea fac un salt într-o parte din instinct. Încasez pe umărul stâng o lovitură cumplită. Mă uit: bătrâna nebună e acolo înarmată cu un drug de fier, mult mai solid decât un baton de zahăr candel.

Faţa ei e schimonosită de o furie neagră. Ochii îi atârnă pe obraji, dinţii sunt ca nişte colţi, maxilarul strâmb. Dacă nu făceam pasul de dans respectiv, eram mort la ora asta. Cum a murit James Hadley. Căci acum nu

mai am niciun dubiu: baba i-a făcut-o. Uite-o că îşi potriveşte din nou bara ca să încerce să mă aranjeze.

În ciuda durerii în umăr (nu-mi mai simt braţul stâng) mă reped asupra ei. Învălmăşeala e confuză, bătaia furioasă şi scârboasă. Sexagenara are o putere neobişnuită. Pur şi simplu face spume. Cu mare greutate îi smulg totuşi bagheta magică şi reuşesc s-o trântesc pe bătrâna doamnă într-un fotoliu adânc.

— Vă apucă des să administraţi altora asemenea somnifere doamnă Brasseton?

Asist atunci la un fenomen ciudat. Faţa convulsionată se linişteşte; masca de furie şi statuia urii redevin puţin câte puţin blânde şi liniştite.

— Pentru ce doreaţi să-mi faceţi rău, doamnă Brasseton?

Ea îmi zâmbeşte amabil.

— Credeam că aţi venit să furaţi diamantul lui Jeannot, îmi spuse ea.

— Ce diamant?

— Diamantul, ştiţi dumneavoastră…

— Nu, nu ştiu.

Ea bolboroseşte un râs neîncrezător, apoi dintr-odată murmură:

— Să nu vă servesc cu ceva?

— Mulţumesc, era cât pe ce să mă serviţi şi mi-ajunge. Spuneţi, doamnă Brasseton, ce ar fi să mergeţi să faceţi nani?

— Îmi aştept băiatul. E la Paris şi trebuie să se întoarcă.

— Nu se întoarce decât mâine, ar trebui să dormiţi. Aşa veţi fi în formă că să-l întâmpinaţi. Nu?

Eu profit de faptul că pare să şovăie.

— Haideţi, veniţi, o să vă conduc în camera dumneavoastră.

Docilă, se ridică.

Urcăm la etaj. Ea intră automat într-o cameră; puterea obişnuinţei e lucru mare. Camera e mobilată

bătrâneşte, sunt probabil mobile pe care doamna Brasseton mama le avea în Europa.

Pun mâna pe cheie, pe neobservate şi strâng mâna bătrânei nebune.

— Somn uşor, pe mâine!

Ies din cameră şi o încui cu cheia. Dacă vrea s-o şteargă, va trebui să sară pe fereastră. Cum scările de la intrare se află exact dedesubt i-ar fi imposibil în cazul ăsta să mai facă rău.

Şi fiindcă mă găsesc *at the first floor,* mă hotărăsc să fac o rapidă inspecţie a locului. Mă duc din cameră în cameră aruncând o privire grăbită după ce am aprins lumina. Când ajung la capătul culoarului, în faţa ultimei uşi, mă opresc ca o furnică în faţa unei dungi trase cu creta.

Pe sub uşă se prelinge ceva uşor. Iar eu care vă vorbesc, eu San-Antonio, am văzut prea multe în cariera mea ca să mă îndoiesc măcar o clipă că acel ceva este sânge.

Deschid încet. Uşa se supune. Lumină! Spectacolul nu e grozav. Ar trebui daţi banii înapoi, dar cinstea nu mai e ca pe vremuri. Un băiat negru superb, în vârstă de abia douăzeci de ani se află întins pe podea. I-au înfipt o jumătate de încărcător de plumbi în piept în regiunea în care se presupune că e inima şi e atât de mort încât statuia călare a Ioanei d'Arc de pe strada Piramidelor ar părea mai vie decât el. Bietul băiat s-a golit de sânge care formează un urât covor neregulat.

Ce masacru în casa asta!

Cobor din nou, mai gânditor decât tipul sculptat de Rodin; cel care îşi ţine ţeasta în vârful pumnului.

Coşmarul continuă, fastuos ca într-un film de Alfred Hitchcock. Bătrâna l-a omorât pe James Hadley. Asta e sigur. Dar cine l-a împuşcat pe tânărul servitor negru? Să fi fost chelul cu lanterna cu înlocuitori? Văd aproximativ filmul care s-a produs: James H. se introduce în casă. Sau mai degrabă sună şi sluga îi deschide. James îl perforează

pe boy. Apoi caută prin casă. Atunci mămica Brasseton e pălită de criză şi se apucă să se joace de-a Casca de Aur cu prăjina ei de fier forjat. Bun, până aici e perfect, dar un amănunt continuă să mă sâcâie: cine a percheziţionat buzunarele chelului? Baba? Ciudat, nu prea se potriveşte cu forma ei de nebunie. Dar eu nu sunt psihiatru.

Jos în faţa grilei s-a oprit o maşină. Un pas îndesat scârţâie pe alee. Îmi pregătesc artileria de buzunar şi mă duc să întâmpin vizitatorul.

CAPITOLUL X

Se prezintă un bărbat, de vreo 50 de ani, mic şi îndesat, cu plantaţie solidă de păr sare şi piper şi o grămadă de riduri în jurul ochilor. Privirea lui tăioasă are o intensitate rar întâlnită. Pe tipul ăsta, l-aş vedea foarte bine ca director de circ; are în el ceva dur, brutal şi cam clocit, care-i caracterizează pe anumiţi patroni de circuri.

— Van Danléwal, îmi aruncă el în faţă după ce m-a mirosit bine.

Îl salut uşor.

— Comisarul San-Antonio de la Serviciile speciale franceze.

Înghite greu pilula. Mustaţa lui fină de don Juan de mahala se clatină niţel deasupra gurii ca un mic pescăruş legănat de valuri[14].

— Pentru mine aţi scris adineauri o recomandare către poliţie.

— A, da?

Nu-l pierd din vedere. Pare tare sâcâit, domnul în smoching alb.

— Domnule Van Danléwal, urmaţi-mă, aş vrea să vă arăt ceva…

Mă priveşte o clipă cu expresia foarte exactă a domnului care şovăie între dorinţa de a te asculta şi cea de a-ţi da să-i miroşi buchetul de falange. În ce mă priveşte, eu trebuie să am expresia unui domn care n-ar accepta în niciun caz cea de a doua soluţie, aşa că el mă urmează.

---

14 Partea mea tare sunt metaforele.

Încep prin a-l duce la etajul unu. Mergem drept la camera tânărului negru asasinat.

— Banko! murmură el.

— E servitorul?

— Da. Cine a făcut asta?

— Asta aş vrea să ştiu şi eu, deşi nu aparţin poliţiei din Elisabethville. Dar asta nu e tot. Cum se spunea în vechile noastre magazine: ce nu se vede în vitrină, se află înăuntru!

— Jean?

— Nu.

Coborâm în pivniţă. De data asta aprind lumina şi defunctul James Hadley ne apare în toată oroarea sa. Cu unicul său ochi în care se citeşte încă agonia, gaura roşie a craniului plesnit, arată foarte rău.

Van Danléwal se strâmbă. Tipul ăsta nu e un papiţoi şi pariez pe o bombă H contra unei zile Z că a mai văzut mierliţi la viaţa lui. Poate i-a mai şi ajutat pe unii dintre contemporanii lui să ajungă în stadiul ăsta, dar acest spectacol halucinant îl impresionează.

— Scuzaţi-mă că vă tulbur astfel seara dansantă, îl ironizez eu. Îl cunoaşteţi pe acest om?

— Mmmm, nu…

Răspunde fără convingere şi pare la fel de sincer ca un dentist care-şi asigură pacientul că n-o să-l doară.

— Să urcăm în salon să stăm de vorbă.

Nu ştiu dacă aţi observat, dar n-am schimbat decât foarte puţine cuvinte de la sosirea tipului. Economia de dialog face ca întrevederea să fie grozav de tensionată.

Odată ajunşi în salon, ne aşezăm în fotolii, faţă în faţă. Ciudată situaţie. Această întâlnire într-o casă pe care acum o oră n-o cunoşteam şi care seamănă cu o necropolă, pare ceva nebunesc.

— Mi-aţi spus la telefon că Jean…

— A murit, e un fapt. Că a fost asasinat, e de asemeni un fapt. Dar faptul s-a petrecut la Paris.

Iau o ţigară de foi dintr-o cutie lăcuită. De ce să mă

jenez, nu? îi tai extremitatea cu dinţii şi aprind trabucul.

— Uitaţi, domnule Danléwal, spun eu după ce am expulzat o primă gură de fum mai groasă decât cel care se acumulează deasupra unui depou de locomotive; ascultaţi-mă ce vă spun…

El clatină dovleacul. E numai ochi şi urechi! Dacă ar fi avut urechi de jur-împrejurul capului şi tot n-ar asculta cu mai multă atenţie.

— Aş vrea să vă atrag atenţia asupra a două lucruri; primul este că aveţi aici o situaţie foarte bună şi destul de multă influenţă, se pare; al doilea, că v-aţi compromis aici într-o afacere în care sunt de pe acum trei morţi!

El se ridică pe jumătate. Am o clipă impresia că mă va face să-mi scuip havana dându-mi o lovitură de cap în gură. Dar e genul de om care are întotdeauna un al doilea impuls raţional pentru a corecta prima reacţie necugetată.

— Dumneavoastră spuneţi ce vreţi, face Van Danléwal. Eu n-am omorât pe nimeni!

— Eu n-am spus că aţi omorât pe cineva. Am spus că sunteţi compromis. Pe plan penal s-ar putea să nu riscaţi nimic, dar scandalul rămâne. Şi eu cunosc viaţa de provincie şi viaţa într-o colonie: scandalul vă va mătura de aici mai sigur decât o epidemie de ciumă bubonică. Contra ciumei există vaccinuri, contra scandalului nu.

Bine spus, nu? Ascultaţi băieţi, dacă aveţi nevoie de cineva să vă pregătească discursul pentru o nuntă sau o înmormântare; să vă încropească o scrisoare de despărţire de amantă, sau o declaraţie pentru juna fecioară care a venit să vă acordeze pianul; dacă vreţi să vă completez foile de impozit sau să vă îndeplinesc datoria conjugală, chemaţi-mă. Lucrez cu contract.

Să fie oare o impresie înşelătoare? Mi se pare că interlocutorul meu şi-a pierdut puţin din aplomb. E momentul să-i dau lovitura de graţie.

— Spuneţi-mi, domnul meu, sper că recunoaşteţi asta?

Îi arăt bucata de meniu pe spatele căreia a scris

faimoasele rânduri care au declanşat toată comedia.

Are un gest neaşteptat: îşi scoate ochelarii groşi de baga, ochelari Achard şi priveşte hârţoaga de la distanţă.

— E scrisul dumneavoastră. Pare o nimica toată, dar poate să vă ducă mult mai departe decât credeţi…

Un moment de linişte. E necesar. În viaţă totul este o chestiune de dozaj. O spun şi angrosiştii de vinuri.

— Acest bilet a fost găsit în posesia lui Jean Brasseton, spun eu. Cum eu anchetez moartea lui, sunteţi automat amestecat în afacere…

Iarăşi linişte. Îmi sug trabucul. După poliţie, la bară[15]!

Îşi scoate ochelarii, le desface şi le pliază braţele, aşa cum o damă de trotuar îşi desface şi încrucişează picioarele. Apoi îi depozitează în buzunarul superior al smochingului şi întreabă abrupt:

— Şi atunci?

— Domnule Van Danléwal, îmi permit să vă atrag atenţia asupra unui detaliu nu lipsit de importanţă: mă aflu aici în calitate oficioasă. Mă pot deci comporta în mod… oficios; pot lua iniţiative pe care nu şi le-ar putea permite un poliţist în exerciţiul funcţiunii în ţara sa.

El loveşte braţul fotoliului său.

— Da’ daţi-i drumul odată, domnule!

— Îndată şi fără dureri, domnule Danléwal. Vă propun această bucată de hârtie compromiţătoare în schimbul adevărului.

El dă drumul unui oftat de cincisprezece metri cubi şi ridică din umeri.

— Ce înţelegeţi prin adevăr? Despre morţii ăştia eu nu ştiu nimic!

Îmi ofer luxul unui rotocol de fum care ar tenta un câine dresat.

— Prin adevăr, înţeleg adevărul dumneavoastră. Ce făceaţi la acea serată congoleză de la Paris? Ce ştiţi despre

---

15 Jocul de cuvinte este forte prost, dar cu intenție. Scopul e de a vă arăta cât de bune sunt cele bune.

doamna Vachanski? Pentru ce aţi arătat-o lui Brasseton? Pentru ce Brasseton şi-a luat numele de Hans Sufler? Daţi-i drumul, daţi-i drumul, stimabile, vă ascult.

L-am ameţit cu întrebările. I-am făcut capul mare lui Van Danléwal.

— Nu ştiam că Brasseton şi-a luat o falsă identitate. Cred că vă înşelaţi.

Ridic din umeri enervat.

— Eu nu vă cer să-mi spuneţi ce nu ştiţi, ci doar ceea ce ştiţi.

Acestea fiind spuse cazez cu grijă, biletul compromiţător în portofelul meu. Văzându-l cum dispare, Van Danléwal are o contracţie facială.

— E o poveste întreagă, murmură el.

Câţi oameni nu şi-au început istorisirea cu această frază „e o poveste întreagă”. Fiecare îşi închipuie că viaţa lui „e o poveste întreagă” şi că nu e numai a lui, ci că poate să-i pasioneze şi pe ceilalţi.

— Mă simt absolut în stare să o ascult.

— Poate ştiţi că sunt director adjunct la minele de diamante?

Tresar. Ştiam că este director adjunct la nişte mine, dar mă gândeam la nişte mine de cupru. Uitasem că în Katanga se produc şi dopuri de carafă.

— Frumoasă meserie, fac eu, şi?

— Anul trecut s-a descoperit un diamant de o mărime excepţională. O piesă de o valoare inestimabilă, cum nu găseşti nici măcar una într-un secol.

Aşadar, mămica Brasseton nu vorbea aiurea când pretindea că apără diamantul băieţelului.

— Şi această piesă formidabilă, continui eu, aţi luat-o pe şest din mină şi tot pe şest aţi vândut-o lui Jean Brasseton.

E terminat.

— Dar… cum…?

— Eu în poliţia franceză am o specialitate, zic eu: degetul mic. Îmi spune o grămadă de lucruri care nu apar

în ziare; şi mai departe?

De data aceasta, e în starea de spirit ideală. Vrea să mi se spovedească.

— Într-adevăr, am… Ştiţi, acţionarii minei sunt nişte gunoaie.

— Nu vă voi face mizerii pe tema asta. De altfel, puţin îmi pasă că şterpeleaţi diamante extrase sub ordinele dumneavoastră.

— Am cedat această piesă rară lui Brasseton în care aveam încredere şi care voia să facă o investiţie. Simţea cum se apropie ora răscoalei şi dorea să strângă parale sub forma cea mai neînsemnată ca volum.

— Un diamant mare ar fi fost într-adevăr capitalul ideal. Şi l-aţi vândut scumpişor?

Întrebarea mea îi displace. E pudic, bravul om.

— Da, foarte scump. Şi totuşi la o treime din valoare.

— E inconvenientul şterpelirii, fac eu scuturându-mi scrumul trabucului într-o scrumieră.

El strânge puţin din dinţi.

— Continuaţi!

— Câteva luni mai târziu diamantul i-a fost furat lui Jean.

— Unde îl ascunsese?

— În pivniţă.

— Şi apoi?

— I-a intrat în cap ideea că eu pusesem la cale furtul. Eram practic singurul care ştiam despre piatră, înţelegeţi?

— Bineînţeles. Deducţia se impunea. Dar de ce spuneţi: practic?

El ridică din umeri.

— Făcusem măgăria să-i spun neveste-mii.

— Am înţeles. Iar doamna a avut limba prea lungă, dacă mă pot exprima astfel?

— Exact. Crezi că poţi avea încredere în tovarăşa ta de viaţă şi apoi vezi…

— Dacă n-ar exista femeile, poliţia ar avea mai puţin succes. E drept că în schimb s-ar comite mult mai puţine

delicte. Vă ascult!

— Soţia mea e poloneză.

— O! Înţeleg… şi prietenă din copilărie, sau aşa ceva cu doamna Vachanski?

— Exact. La ultima ei călătorie în Europa, Estella – soţia mea – i-a povestit Mariei Vachanski istoria averii noastre, într-o seară când ciocniseră prea des pentru Polonia. Am aflat mai târziu…

— Şi?

— Văzând furia lui Brasseton, am hotărât să acţionez. În circumstanţele date, el nu putea depune plângere, vă daţi seama?

— Evident, cum să vorbeşti de diamant fără să-i menţionezi originea?

— Estella mi-a mărturisit imprudenţa ei. M-am dus în Franţa, am găsit-o pe doamna Vachanski fără să mă prezint ei, şi am pus un detectiv particular s-o supravegheze îndeaproape. Acesta mi-a spus că Maria Vachanski frecventa pe un tip foarte dubios şi că împreună vizitau pe marii bijutieri din Paris. Am înţeles că ei erau vinovaţii. Am avut certitudinea absolută atunci când detectivul mi-a spus că perechea fusese în Congo, incognito, în perioada furtului.

— Înţeleg, lucrurile se limpezesc.

— L-am prevenit îndată pe Brasseton care a sosit cu primul avion. Ambasada congoleză dădea o mare recepţie la care eram invitat. Am aranjat să fie invitaţi şi doamna Vachanski şi prietenul meu. Şi atunci i-am arătat-o, pe ea şi pe complicele ei. Asta-i tot.

— Şi complicele acela este mortul de jos?

— Da.

— Şi pe urmă ce-aţi făcut?

— M-am întors aici, căci absenţa mea ar fi părut suspectă. Şi aşa trebuisem să invoc moartea unei rude apropiate pentru a mă putea duce.

— Nu mai ştiţi nimic în plus?

Întinde braţul şi pronunţă pe un ton convins:

— Jur, domnule comisar. Nu ştiu ce-a putut face Brasseton. Îi aşteptam întoarcerea dintr-o clipă într-alta… Nu ştiam…

Mi se pare că nu minte. În orice caz, dacă situaţia s-a mai desţelenit, misterul celor trei morţi rămâne întreg şi n-am avansat niciun pic în recuperarea lui Béru şi Pinuche. Or mai fi măcar în viaţă, dragii de ei?

— Mămica Brasseton e nebună, nu-i aşa?

— Nu tocmai. Să zicem că are momente de absenţă…

— Şi în timpul acestor absenţe, ea omoară oamenii cu o rangă de fier?

— Poftim?

Îi povestesc războiul meu cu baba şi el dă din cap.

— După câte spunea Jean, starea ei se agrava. Absenţa prelungită a fiului trebuie să-i fi dat lovitura de graţie…

Mă ridic şi mă întorc lângă bibliotecă pentru a suna la hotelul Albert I. Portarul de noapte pe care îl întreb de doamna Vachanski îmi spune că nu a reapărut.

Van Danléwal se apropie de mine timid.

— Domnule comisar.

— Da?

— Eu… V-am spus tot ce ştiu…

— Şi?

— A! E adevărat. Uitam să-i dau înapoi celebra hârtiuţă.

O vorbă are San-Antonio? Aşa că-i înmânez bucata de carton, cauză a atâtor drame.

— Poftim, bătrâne. Dar voi mai avea nevoie de dumneata.

E binevoitor faţă de mine.

— Da?

— Doamna Vachanski e la E-ville acum.

— Nu se poate!

— Dacă vă spun înseamnă că ştiu.

— Aţi văzut-o? întrebă el.

— Am făcut mai mult decât s-o văd.

— I-aţi vorbit?

Am făcut mai mult decât să-i vorbesc, dar asta-i ceva prea intim ca să fac caz.

— Da. Numai că ea a dispărut în cursul serii. Trebuie recuperată cu orice preţ. Dumneavoastră cunoaşteţi oraşul, eu nu. Ajutaţi-mă, puteţi face asta pentru mine.

— Elisabethville e un oraş mare.

— Asta complică lucrurile. Cu atât mai mult cu cât am şi o problemă personală de rezolvat.

Şi îi povestesc răpirea celor doi şnapani ai mei, după răpirea mea.

Van Danléwal se gândeşte.

— Aşadar, avea şi complici?

— Dovadă: au fost negrii aceia din pădure care m-au agresat, apoi oamenii cu maşina de teren.

— Am o idee, zice el deodată.

— Gândiţi cu voce tare, o să câştigăm timp!

— Maria Vachanski e poloneză, măritată cu un diplomat, deci foarte militantă pentru ţările din est.

— E verosimil. Şi?

— Există aici un grup de militanţi care duc un război ascuns pentru eliberarea totală a Katangăi. Sunt nişte fanatici. S-ar putea ca ea să le fi cerut ajutorul…

— Tot ce se poate, într-adevăr. Şi unde locuiesc aceşti amabili gentilomi?

— În pădure.

— N-o prea văd pe eleganta Maria Vachanski lansându-se pe tocuri în junglă în căutarea unor ucigaşi plătiţi!

— Nici eu, dar se poate presupune că a luat legătura prin consulatul ei…

Tresar!

— Doamne, da! Consulatul Poloniei. Pentru ea, e ascunzătoarea ideală. Consulul asistă şi el la serata franceză?

— Desigur.

— Atunci, n-avem la ce să mai ezităm, duceţi-mă la

consulatul Poloniei.

— Dar cum vă puteţi gândi! bâiguie Van Danléwal.

— Ba chiar nu mă gândesc decât la asta. La drum şi fără fiţe că nu-mi arde de glumă.

CAPITOLUL XI

Spre deosebire de consulatul Franţei care se află într-un bloc, cel al Poloniei ocupă o casă separată în cartierul calm al oraşului.

— Aici e, îmi spune însoţitorul meu. Sper… că nu mai aveţi nevoie de mine?

— De dumneavoastră nu, dar de maşina dumneavoastră s-ar putea. Daţi-mi vă rog cheia şi mergeţi acasă pe jos. O voi restitui mâine. În zori maşina va fi în faţa hotelului Albert I. Dacă nu o vedeţi, depuneţi plângere pentru furt şi apoi răbdare şi tutun.

El nu caută să se sustragă şi fără o vorbă îmi întinde o mică legătură de chei.

— Ce aventură! oftează el.

— Cine-i de vină domnule Van Danléwal? Dacă eraţi un om cinstit, nimic din toate astea nu s-ar fi petrecut. Aţi fi fost probabil ceva mai puţin bogat, dar conştiinţa dumneavoastră ar fi fost Alba lux.

Cu această declaraţie pertinentă îl părăsesc sau mai degrabă îl las să mă părăsească. Aştept ca silueta lui masivă să fi dispărut, apoi ies din maşină şi mă apropii de clădire. Sunt orele două dimineaţa şi e o linişte de s-ar auzi zburând inteligenţa bietului meu Bérurier. Şi totuşi în vilă e lumină cam peste tot. Mă autoconvoc de urgenţă în conferinţă la nivel înalt şi îmi spun cele ce urmează: „San Antonio, iubitule, dacă tu intri prin efracţie în această locuinţă, cu renume de teritoriu străin, rişti s-o mierleşti în mod josnic, ceea ce n-ar fi nimic; dar decesul tău ar şifona în astfel de circumstanţe curajoasa poliţie franţuzească a cărei reputaţie face atât, cât face, dar nu mai puţin decât a altora”.

Şi apoi, agăţând gluma în pom, cum ar spune un

pomicultor, nu sunt atât de sigur că madam Vachanski este aici. E o presupunere care poate să nu fie total gratuită, dar pe care sunt ferm hotărât s-o plătesc în rate. Voi acţiona deci cât se poate de normal, aproape protocolar.

Urc crosnia de trepte din faţa uşii, care oricum e mai bună decât o crosnie de nuiele verzi pe spinare şi încep să cânt pe sonerie „Polonie, ţara mea iubită”! Un tip foarte emoţionat şi foarte antipatic, cu pieptul consternat de decoraţii (Béru *dixit*) descuie.

— Vă salut, fac eu amabil arătându-i, ca în reclamele Gibbs, cei treizeci şi doi de dinţi repertoriaţi cu grijă. Vin din partea domnului consul. Sunt secretarul particular al consulatului Franţei unde se găseşte el acum şi domnia sa m-a însărcinat cu un mesaj pentru doamna care a sosit mai devreme.

Ce tupeu, nu? Trebuie să te simţi cocoş peste crescătoria de puicuţe a oraşului ca să îndrăzneşti să joci o scenetă ca asta. Sceneta dă roade, cum ar zice o aprozărească. Tipul dă din cap.

— Doamna este în camera ei, spune el.

— E foarte important, dacă vreţi arătaţi-mi drumul!

Mi se pare că inima mea zdrăngăne ca o cratiţă coborând pe scară. Joc tare şi strâns, copii. Dacă iese cu şucăr încântătorul San Antonio, bărbatul care nu se teme nici de muşte şi nici de soţii care scapă trenul, riscă să-şi vadă strălucita lui carieră zdrobită întocmai ca testiculele unui domn într-un conflict cu agentul de asigurări.

Urcăm o scară de marmură falsă, făcută din lemn şi servitorul îmi arată o banchetă acoperită cu catifea vişinie.

— Dacă vreţi să aşteptaţi.

El se apropie de uşă, bate şi o voce spune ceva ce nu înţeleg. Valetul răspunde fără ezitare:

— Czzzkyc wlopfftz cklapolski mapprzx y lwwklz.

Aceia dintre dumneavoastră care înţeleg poloneza, nu vor avea nicio dificultate să traducă.

Uşa se întredeschide. Percep o şuşoteală, în urma căreia prietena mea Maria scoate capul prin crăpătura

uşii.

Îmi spun că dacă mai aştept trei secunde fără să mă mişc, s-a dus totul dracului. Mă ridic şi mă apropii zâmbind.

— Maria dragă, spun eu, mă gândisem eu că eşti aici. Închipuie-ţi că voiam neapărat să-ţi vorbesc…

Am ajuns în faţa uşii. Valetul aşteaptă, fiindcă madam Vachanski i-a spus ceva în limba ei atât de maternă. Trebuie să mă ocup îndată de băiatul ăsta.

În clipa în care se aştepta cel mai puţin îi plasez o directă-de-casă în stomac. Maimuţoiul sughite şi scuipă instantaneu trei sâmburi de avocado categoria Florio. Un upercut în bărbie îl termină. Îl înşfac de cravată şi îl trag în camera Mariei.

Femeia nu spune nimic. Mă priveşte grav. A văzut puşcociul în mâna mea stângă şi mica frecţie pe care i-am administrat-o portarului. Îi explic mai clar decât o scrisoare recomandată. Că sunt în stare de orice începând cu ce e mai rău.

— Vino cu mine! îi spun eu. Şi niciun gest că te lichidez cum ai strivi o ploşniţă.

Ochii ei seamănă cu două mici banchize de gheaţă iar maxilarele îi tresar sub obrajii fardaţi.

O prind de o aripă şi o împing spre scară.

— Ceea ce faceţi e foarte grav, protestează ea.

— Mai puţin grav decât ceea ce aţi făcut dumneavoastră! îi răspund eu.

Înaintăm până la maşina mea.

Ceea ce mă surprinde la cucoană, este profunda ei descurajare. Parcă ar fi suferit un şoc. O dată am dus un motan cules de Felicia la veterinar ca să-i scoată castanele, iar animalul avea acelaşi aer descurajat şi reprobator.

Demarez. Maşina lui Van Danléwal este un Mercedes puternic. Apăs pe accelerator şi mă îndepărtez urgent de cartierele locuite. Ceea ce îmi trebuie e un loc valabil unde să putem face, nu ştrengării de data asta, ci rezumatul situaţiei. Pilotez deci roaba spre mahalaua numită Bokono

unde au dispărut cu arme şi bagaje scumpii mei colegi.

Maria parcă visează. Mă chiorăsc la ea cu coada ochiului şi observ că a dat apă la şoareci. Îmi spun atunci cu creieraşul meu drăgălaş de comisar San-Antonio, că ea se află în starea aceasta pentru că a aflat de moartea amicului ei. Şi tot cu acelaşi creieraş, îmi adaug că din moment ce ea este la curent cu acest deces, înseamnă că ea se găsea la Brasseton atunci când s-au petrecut lucrurile.

Şi apoi, dacă tot sunt în formă, îmi vine un gând supranumerar care ar tinde mai degrabă să le anuleze pe precedentele: cum au putut Maria şi James să pătrundă în casă cu un ghepard în libertate care abia aştepta să pună laba pe o pulpă de bărbat şi nişte măruntaie de cucoană în sos barbar, ia spuneţi?

— Unde mă duceţi? oftează ea, totuşi, după o lungă tăcere.

— Ia te uită, nu ne mai tutuim? răspund eu.

Zâmbesc satisfăcut şi opresc maşina lui Danléwal la începutul acelui drum pe care şoferul de taxi văzuse dispărând pe Stan şi Bran ai poliţiei.

— Cred că suntem pe drumul cel bun, nu-i aşa seducătoareo?

Ea se mulţumeşte să dea imperceptibil din umeri. O fi ea emoţionată, dar cred că nu va fi uşor să scoţi ceva de la ea. În legătură cu poliţia, există două categorii de indivizi pe care e greu să-i faci să sporovăiască: răposaţii şi gagicile care şi-au pus în minte să nu vorbească. Poţi să le cânţi ca Dario Moreno, poţi să le pui o lampă de sudură între buci, poţi chiar să le înjuri, să le tratezi de scroafe, gunoaie, deputaţi sau lionezi, ăştia nu scot o vorbă.

— Ascultă Maria – atac eu pe un ton şi cu o expresie mai serioasă ca ale unui lord englez care explică chirurgului că a înghiţit o umbrelă – sunt momente în viaţă în care adevărul cel mai scârbos este preferabil minciunii. Ştiu de acum atât de multe despre dumneata încât dacă aş scrie tot, opera lui Balzac ar părea o notiţă explicativă la

jocul de domino. De aceea, nu-ţi cer decât un supliment de informare. Dacă mi-l dai, te las în pace: dacă nu mi-l dai suntem în război, pricepi, puiule?

Ea face o mutră lamentabilă.

— Câtă vorbărie!

Mă cam atinge, chestia asta, *naturlich.*

— Tipul tău a murit şi presupun că viaţa nu ţi se pare foarte plăcută în momentul ăsta?

Ea tresare şi mă priveşte înmărmurită.

— Când îţi spuneam, fetiţo, că ştiu enorm de multe chestii. Povestea cu diamantul şterpelit lui Brasseton; asasinarea lui James de către bătrâna nebună şi tot… Ceea ce vreau, e versiunea ta. Nu ştiu dacă eşti la curent cu identitatea mea, deşi o bănuiai…

— Comisarul San-Antonio, recită ea cu o voce jignitoare, pentru că lipseşte în ea orice urmă de admiraţie.

— Cine ţi-a spus?

— Cei doi caraghioşi care te-au însoţit aici.

Întrezăresc un licăr de speranţă.

— Unde sunt?

Speranţa mea dispare.

— În mâinile Ossobucilor… dacă mai sunt!

— Explică-mi.

— Nişte negri cu care sunt în relaţii bune i-au predat în mod clandestin acestor cumpliţi războinici spunându-le că oamenii dumitale sunt consilierii lui Bavitavokavu, cel mai teribil duşman al lor.

Putoarea! S-a terminat cu dragii mei prieteni. Două existenţe exemplare, două cariere demne de loja întâi, care sfârşesc stupid în inima junglei congoleze!

Simt un nod în gât, inima se pune în circuit închis şi presiunea arterială scade.

— Vom reveni peste o clipă la asta, spun eu, dar mai înainte, aş vrea povestea diamantului, din punctul dumitale de vedere. La ce bun să te ambiţionezi într-o muţenie ridicolă? Dacă vorbeşti, îmi permiţi dimpotrivă să aplanez

anumite dificultăţi. Eşti soţie de diplomat, un scandal n-ar aranja pe nimeni.

Ea se gândeşte. Am impresia că o să-mi ofere un bilet la baia turcească, dar ştiţi cum sunt muierile? Când semnalizează stânga, o iau la dreapta.

— De ce nu? spune ea. Bine, comisare, spun tot… N-ai o ţigară?

Îi întind o papiroasă, i-o aprind şi aştept. Începe iute.

— Acum doi ani, am făcut cunoştinţă cu un funcţionar al ambasadei americane şi am devenit amanta lui…

— Un ataşat de îmbrăţişadă, râd eu. Era James Hadley?

— Da.

— Emoţionant: idilă occident-orient. Capuleţii şi Montaigu, ce mai.

— Voiam să ne refacem viaţa împreună în America de Sud. Visul lui James era să crească vite în Brazilia…

Scoate un oftat pe care-l reprimă şi îl învinge.

— Numai că eram săraci şi aveam nevoie de bani pentru a ne trăi amorul.

— Şi atunci, când Estella Van Danléwal ţi-a povestit cum a rezolvat omul ei aceeaşi problemă, te-ai gândit să furi celebrul diamant clandestin. Idealul era că posesorul nu putea alerta autorităţile, nu?

— Ştii într-adevăr multe lucruri, apreciază Maria expulzând din gură o grămadă de fum.

— Înarmaţi cu explicaţiile Estellei, care, fie vorba între noi şi dulapul cu oglindă, mi se pare un cap de gâscă desăvârşit, James şi cu dumneata aţi venit în Congo şi aţi reuşit până la urmă să puneţi mâna pe piatră.

— Da, James a reuşit făcând presiuni asupra mamei lui Brasseton, cu ocazia unei călătorii pe care a făcut-o el la Leopoldville.

Clinc! Totul se luminează. Acum înţeleg criza de nebunie omicidă a bătrânei în seara asta. Ea l-a recunoscut pe chinuitorul ei care-i furase diamantul şi l-a omorât.

— Continuă, Maria.

— Când am ajuns în posesia pietrei, care este absolut remarcabilă, am crezut că am scăpat de griji. Dar e greu să vinzi o astfel de piatră. Bijutierii sunt bănuitori şi pun prea multe întrebări indiscrete. Demersurile noastre au fost lungi şi incerte. Ţineam la discreţie, vă daţi seama?

Trage cu lăcomie din ţigară de parcă ar ţine neapărat să afume interiorul Mercedesului.

— Dă-i înainte, te ascult.

— Cred că aceste demersuri au atras atenţia asupra noastră, în ciuda precauţiunilor luate. Fapt este că săptămâna trecută James Hadley a primit vizita lui Brasseton.

— Drace!

— James ţinea diamantul. Brasseton părea la curent cu multe lucruri. El l-a ameninţat pe amantul meu cu cele mai mari calamităţi dacă nu-i restituie bunul lui.

— Şi?

— Şi atunci James s-a temut pentru mine şi i-a dat înapoi diamantul.

— Sfârşitul episodului al doilea, făcui eu. E mai pasionant decât un film despre torticolisul la girafă de-a lungul secolelor, continuă…

— Când James mi-a spus că a cedat, am crezut că înnebunesc. Tocmai găsisem un cumpărător pentru piatră. Ne propusese o sumă astronomică şi iată că totul se prăbuşise. Am hotărât să pornim la recucerirea pietrei care ne costase de acum atâta bătaie de cap şi o groază de bani.

— Şi atunci l-aţi omorât pe Brasseton?

Ea se crispează şi îşi scoate încet ţigara din gură. Apoi mă măsoară cu o conştiinciozitate bizară.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Vreau să spun că Jean Brasseton a decedat la domiciliul său parizian dintr-o lovitură de halebardă în bufeţel, iubito. Chiar din cauza asta mă aflu aici.

Maria scutură din cap.

— Dar James mi-a spus că s-a informat şi că

Brasseton s-a întors în Congo. Pretindea chiar că l-a văzut la aeroport.

— Înseamnă că James te-a păcălit, puicuţa mea. Dar continuă, e prea captivant.

— Ne-am întors aici. Ne-am informat ca să aflăm unde se află Brasseton şi James a aflat că el se găsea la Stanleyville.

Nu vi se pare vouă, capete găunoase, că Hadley se purta ciudat cu fetiţa lui poloneză? Mie da. Ea însă continuă.

— Hotărâsem să acţionăm în seara asta, dar ai intervenit dumneata şi mi s-a făcut frică.

— La *Guest House,* i-ai spus lui James să meargă să cotrobăie în camera mea?

— Da.

— Şi el ţi-a telefonat că nu jucam cu cărţile pe faţă.

— Mi-a spus că eşti un sticlete. A găsit în bagajele tale acte de poliţist.

— Aşa ţi-a spus?

— Da.

— Înseamnă că te-a minţit. Actele de poliţist le aveam la mine. Ceea ce a găsit în camera mea sunt actele false pe care le-am ridicat de pe cadavrul lui Brasseton. Ai auzit despre un oarecare Hans Sufler?

Ea păleşte.

— Cred că erau…

— Da.

— Actele false pe care James şi le procurase pentru a pleca în Brazilia. Voia să fie nou născut…

— Asta e deci dovada că te ducea cu preşul. El n-a înapoiat diamantul lui Brasseton ci l-a omorât pe acesta din urmă. Pentru a întârzia căutările, i-a luat actele şi i-a pus în loc actele false pe care şi le procurase. Astfel, când avea să descopere cadavrul, poliţia avea să pornească o pistă greşită. Până să se descopere adevărul, mai trecea timpul. Nu e rău…

— Dar de ce să mă fi minţit?

— Am să-ţi spun eu fetiţo: voia el să-şi refacă viaţa, dar fără tine.

— Atunci pentru ce s-a întors în Congo cu mine?

— Africa este drept în faţa Americii de Sud.

Ea îşi aruncă ţigara pe jumătate consumată.

— Nu se poate!

— Era un şmecheraş Romeo al dumitale, Julieto. Avea sigur un plan, poţi să mă crezi. Aşadar, aseară, v-aţi întors la Brasseton.

Ea încuviinţează şi-şi acoperă faţa.

— A fost îngrozitor.

— Cum aţi intrat? Ghepardul ce făcea?

— Era legat când am venit. Servitorul ne-a deschis. James avea un pistol… A…

— L-a pus să urce în camera lui şi l-a împuşcat?

— Da. Fără explicaţii. Eu ţipam, nu voiam, dar el părea scos din minţi. Şi în timpul ăsta bătrâna aceea nebună cânta la pian…

— Şi apoi?

— Am coborât în pivniţă să căutăm diamantul, fiindcă acolo îl ascunsese Brasseton prima dată…

— Şi?

Ea scoase un ţipăt slab şi lacrimile începură să-i şiroiască pe faţă. Am înţeles.

— Voia să te lichideze, nu-i aşa?

— Avea o privire stranie şi mă pusese să intru prima…

— Şi?

— Da, acuma ştiu că ai dreptate, avea un plan, nu mă mai iubea…

O las să plângă, pentru că ştiu cât de mult uşurează plânsul.

— Numai că înainte să te împuşte bătrâna care îl recunoscuse a sosit cu un drug de fier şi l-a omorât?

— Da.

Ce ciudată este această justiţie imanentă. Un bumerang l-a lovit pe cel care-l aruncase. Asta îmi

aminteşte de povestea prietenului meu François Richard: „În Australia, un domn a înnebunit pentru că i s-a oferit un bumerang nou şi nu reuşea să se descotorosească de cel vechi”.

— Şi ce-aţi făcut atunci?

— Am urlat, eram înnebunită de groază. Bătrâna m-a urmărit, apoi, înţelegând că nu poate să mă ajungă, a deschis cuşca ghepardului. A fost infernal. Dacă n-am fi lăsat poarta întredeschisă când am intrat, animalul m-ar fi prins. Am ajuns la fix şi am avut exact timpul necesar să trag poarta.

Urmează o linişte lungă. Aprind două ţigări cum face Cary Grant în filme şi strecor una între buzele decolorate ale Mariei.

— Mulţumesc, bâlbâie ea.

— Cum se face că James nu avea asupra lui niciun act de identitate?

— Le lăsase la hotel.

Un tip organizat. Nu voia să rişte să lase vreun indiciu.

— Şi pistolul? Dispăruse când am sosit la faţa locului, câteva ore mai târziu.

— Bătrâna nebună l-o fi luat şi l-o fi ascuns.

Mi se pare posibil, într-adevăr. Am impresia că mi-a vândut toate ponturile, nu? Nu ne mai rămâne decât să închidem pentru inventar.

— Foarte bine, spun eu. Am să aranjez lucrurile în ceea ce te priveşte, Maria. Şi am să las poliţia de aici să se descurce cu morţii ăştia, dar cu o condiţie.

— Care?

— Trebuie să-mi recuperez prietenii.

Ea dă din cap.

— Cum îţi închipui? E imposibil.

— Ba nu. Trebuie să mergem la negrii care te-au ajutat şi ei să ne ducă la tribul căruia i-au dat pe oamenii mei…

— Vom ajunge prea târziu.

— Nu contează. O voi face. Îi voi regăsi vii sau morţi, trebuie să-i găsesc.

Convingerea, hotărârea şi focul meu o câştigă.

— Ai dreptate, vino!

CAPITOLUL XII

O auroră maiestuoasă de culoarea zmeurei terciuite, a dulceţii de coacăze, a spanacului natur, a morcovilor raşi şi a filmelor franţuzeşti color se întinde peste Africa congoleză, precum aluatul de clătite într-o tigaie fierbinte[16].

Maşina de teren tanga (nika) pe drum. Era condusă de un negru sperios şi tăcerea lui te făcea să-i plângi de milă. Maria zăcea abătută pe bancheta din spate. În ce mă priveşte, mă dopam fumând. Nu ştiu dacă aţi făcut socoteala, dar trecuse o bucată de vreme de când nu-mi mai întinsesem hălcile în cârpe şi moţăiala îmi sâcâia jaluzelele de ţi-era mai mare dragul, cum ar spune doamna Camille Marbo, din juriul premiului Femina.

Dar San-Antonio e întotdeauna pe fază. Elevul sârguincios al poliţiei, scrupulos ca şcolarii care desenează w-urile cu rigla.

Drumul este mai degrabă o potecă. Lianele ne biciuiesc peste portrete. Papagalii trăncănesc. Deodată tresar. Unul dintre ei, pe cuvânt de onoare, fluieră „Saltelarii”!

— Nu-i aşa că ne apropiem? întreb eu pe şoferul cel negru.

El îmi face un semn afirmativ la fel de negru ca fizionomia lui.

— Da.

Mergem cu maşina de două ore şi dosul ni s-a terciuit. Papagalul de care vă povesteam continuă să arunce note mândre şi poate deformate, dar în orice caz uşor de recunoscut. Cuvintele îmi vin în minte automat:

---

16 Dacă unele metafore vă par prea tari pentru inteligența voastră, îndoiți-le cu apă.

Dărăceşte, dărăceşte saltelare.
Dacă femeia te trage de lână.
Arde-o!

Etc.[17]

Deodată drumul dă într-o poiană în care fumegă un foc de lemne verzi. A fost amenajată o enormă frigare dintr-un trunchi cioplit de copac şi pe cine văd eu legaţi fedeleş de un stâlp? Pe Pinaud, şi pe Béru pe care aceşti Ossobuci, încă atinşi de canibalism ereditar acut, se pregăteau să-i consume ca pe două supe Maggi.

Vreo zece negri sumar îmbrăcaţi, înarmaţi cu cuţitoaie şi cu figuri feroce dansau în jurul coechipierilor mei, cu excepţia bucătarului care pregătea mirodeniile. Pentru Pinaud, presupun, el neputând fi consumat altfel decât fiert în sos.

— Stop! urlu eu ochindu-i cu pistolul.

Rău am făcut. Ossobucii ne înconjoară vociferând.

— Nu trageţi! îmi strigă şoferul. Altfel ne omoară pe toţi.

Şi se lansează atunci într-o parlamentare energică:

— Mkao zigouigoui babao viski hazouka oulala kestafel spune el[18].

Ossobucii rămân tari pe poziţie. Se face linişte, apoi unul dintre ei vorbeşte.

Şoferul ne traduce.

— Refuză să-i dea înapoi pe cei doi. Spun că sunt nişte trădători şi că trebuie să-i mănânce pentru a potoli mânia zeilor.

— Să mă pupe în c...! muge Grasul care a reuşit să

17 Cântec adaptat de Francis Lopz după o doină din secolul al XVI-lea intitulată „Dărăcitorul de spinări”.

18 La ora la care intrăm la tipar, comisarul San-A încă nu ne-a oferit traducerea acestor texte, în ciuda scrisorilor recomandate pe care i le-am trimis. (Nota editorului).

dea la o parte liana vânătoare care îi servea de căluş. Vino să ne dezlegi, Tonio, şi ai să vezi ce le trântesc eu peste mutră strâmbilor ăstora!

— Mai insistaţi, spun eu ghidului nostru. Spuneţi-le că a fost o greşeală şi că nu sunt trădători. Promiteţi-le bani…

Şoferul maşinii de teren sporovăieşte:

— Tave kapa yale he balote! zice el.

Colocviu între domnii gastronomi. Juriul citeşte verdictul: e negativ.

— Nu e nimic de făcut, zice şoferul. Ei au promis zeilor pe aceşti oameni şi vinovaţi sau nevinovaţi, ei trebuie să fie sacrificaţi.

— Vino numai să mă dezlegi, Tonio! strigă Bérurier. Şi ai să vezi ce le sacrific eu în colţul amuletei!

— Taci, Grasule, zic eu. Şi speră…

În timpul unei diatribe am băgat mâna în buzunar şi am găsit în el un obiect ciudat de care uitasem.

— Spune-le că eu sunt un mare zeu alb şi că dacă nu-mi vor da pe oamenii ăştia, am să-i fac pe toţi să orbească dintr-un singur gest.

Celălalt ezită.

— Tradu, fire-ai să fii!

El traduce. Nu ştiu dacă tipii ăştia au văzut multe filme cu Tarzan, fapt este că îşi pipăie bărbiile sceptici. Ce face atunci San-Antonio? Cu un aer dezinvolt ia în mână ochiul de sticlă al răposatului James. Îşi duce mâna la ochi şi se face că-şi smulge ochiul plimbându-l pe celălalt pe sub nasul războinicilor Ossobucişti. Băieţii sunt înmărmuriţi. Mă prefac că-mi trântesc ochiul la loc în cercevea. E un delir.

Toţi se aruncă în genunchi şi nu ne mai rămâne decât să-i dezlegăm pe duetiştii noştri cei glorioşi şi să ne întoarcem glonţ la Elisabethville.

Grozav, nu? Şi totuşi autentic. Dacă printre dumneavoastră sunt unii neîncrezători să vină la mine. Le voi furniza argumente frapante.

Peste două ceasuri, după ce ne-am refăcut forţele, plecăm spre aeroport.

Când să părăsim hotelul, o zăresc pe micuţa Maria, care vine spre mine.

— E adevărat, îmi spune ea, că nu mă arestaţi?

— Nu am nicio calitate să o fac.

Ea dă din cap. A îmbătrânit cu zece ani. Acum e aproape o doamnă în vârstă.

— Atunci rămân aici, spune ea. Nu ştiu încă ce voi face dar nu am nici dorinţa şi nici puterea de a merge în altă parte.

Înţeleg drama ei.

— O.K., Maria, zic eu. S-ar putea să ai dreptate. Şi apoi, aici a murit un vis, nu-i aşa?

— Este şi asta.

Îi strâng polonicul.

— Adio şi sper ca timpul să te împace.

ÎNCHEIERE

— Şi când te gândeşti că era cât pe ce să fiu halit, geme Pinaud, îţi dai seama ce aventură. N-or să mă creadă niciodată la Vincennes!

— Ossobucii ăştia au scăpat de o mare primejdie, zic eu. Şi-ar fi rupt dinţii în tacâmul tău slăbănog.

Bătrâna pară mălăiaţă ridică din umerii lui ca o sticlă de trei litre.

— Glumeşti, dar nu-mi ardea de joacă. Şi nici Grasului, nu-i aşa, Béru?

Béru e visător.

— Mă întreb dacă aş fi fost gustos, murmură veşnicul bulimic. Ce gust oi fi având, după părerea ta, San-A?

— Nu poate fi exprimat în cuvinte, dovleacule... Trebuie să fie ceva ca de câine mort, de şobolan din canal, de slănină râncedă sau de geacă din piele de căprioară fiartă.

El nu se supără.

— Mereu spui tâmpenii. Şi când te gândeşti că am scăpat datorită ochiului de sticlă al ordinarului ăla. Ştii ce aş vrea? Să mi-l laşi amintire.

Mă caut prin saci.

— Poftim, fii fericit…

Grasul începe să se joace cu scârbosul trofeu în timp ce avionul nostru străpunge azurul african.

Pinache aţipeşte, eu îmi storc un whisky lăsându-mă în voia unei moleşeli plăcute. Deodată un strigăt mă face să întorc capul.

— Tonio!

— Da, Grasule!

— E cu şmecherie, ochiul ăsta de sticlă, uită-te, se deschide.

— Ce?

El îmi întinde ochiul împărţit în două. O piatră de o strălucire incomparabilă (de aceea nici nu o compar, de data asta) scânteiază în neobişnuitul etui.

— Diamantul! bâigui eu.

— Cum?

— Aici îl ascundea. Îşi comandase ascunzătoarea asta pentru a trece la vamă fără probleme… A! Era tare James Hadley.

Prind piatra între degetul mare şi arătător. Ea aruncă scântei cât o întreagă centrală electrică.

— Când te gândeşti că valorează o avere bucata asta de minereu! oftez eu. Şi câţi oameni au murit pentru ea.

— Ce dracu’ facem cu ea? întreabă Grasu.

Eu dau din cap.

— O dăm Bătrânului să hotărască el. E rândul lui să-şi asume răspunderea.

Pinaud care s-a trezit clipeşte din ochi şi se uită dispreţuitor la piatră.

— Mie îmi place mai mult Diana mea, declară el mângâind posteriorul de bronz al vânătoriţei. E mult mai decorativă!

Sfârşit

SAN-ANTONIO

y'a bon, San-Antonio

Fleuve Noir